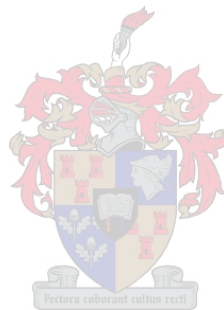

***DIE SIENING VAN PROEFBEAMPTES MET
BETREKKING TOT DIE BYDRAE VAN
AFWENTELINGSPROGRAMME VIR MANLIKE
JEUGOORTREDERS OM HERMISDAADPLEGING TE
VOORKOM***

deur

DEON DUNCIN DU TOIT

Tesis ingelewer ter voldoening aan die vereistes vir die graad van Magister in
Maatskaplike Werk in die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe aan die
Universiteit van Stellenbosch

Supervisor: Prof Lambert Engelbrecht

Maart 2015

VERKLARING

Deur hierdie tesis elektronies in te lewer, verklaar ek dat die geheel van die werk hierin vervat, my eie, oorspronklike werk is, dat ek die alleenouteur daarvan is, dat reproduksie en publikasie daarvan deur die Universiteit van Stellenbosch nie derdepartyregte sal skend nie en dat ek dit nie vantevore, in die geheel of gedeeltelik, ter verkryging van enige kwalifikasie aangebied het nie.

Datum: Maart 2015

Kopiereg © 2015 Stellenbosch Universiteit

Alle regte voorbehou

OPSOMMING

Adolesensie is die ontwikkelingsstadium tussen die kinderjare en volwassenheid. Dit dui op 'n groeiproses waarvan die doelwit volwassenheid is. Hierdie groeiproses word beskou as 'n stormagtige fase aangesien die adolessent verskeie ontwikkelingsake moet bemeester wat sekere uitdagings meebring. Die uitdagings het tot gevolg dat die jeugdige riskante gedrag toon, soos antisosiale optrede en die pleeg van misdaad. Verskeie faktore of maatskaplike probleme in Suid-Afrika lei daartoe dat jeugdige kwesbaar is en betrokke raak by misdaad.

Die doel van hierdie studie is om ondersoek te doen na die sieninge van proefbeamptes rakende die bydrae van afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders om hermisdaadpleging te voorkom. Die ondersoek is gedoen aan die hand van 'n uitgebreide literatuurstudie, wat gefokus het op die aard en omvang van jeugmisdaad, die wetlike vertrekpunte van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) en afwentelingsprogramme vir die voorkoming van hermisdaadpleging.

'n Gekombineerde kwantitatiewe en kwalitatiewe navorsingsbenadering en 'n verkennende en beskrywende navorsingsontwerp is in hierdie studie benut, omdat die navorser 'n beter begrip wou verkry van die maatskaplike probleem of fenomeen en die sieninge van proefbeamptes met betrekking tot die bydrae van afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders. Die faktore wat aanleiding gee tot hermisdaadpleging in Suid-Afrika word ook verken. Die universum bestaan uit alle proefbeamptes werksaam by regeringsorganisasies in die Eden-Karoo Streek wat oor die nodige kennis en ervaring van die onderwerp beskik. 'n Doelbewuste, nie-waarskynlikheid-steekproeftrekking is benut. Gegewens is ingewin deur middel van 'n semi-gestruktureerde vraelys in twintig afsonderlike onderhoude. Die samestelling van die onderhoudskedule is gegrond op die inligting wat uit die literatuuroorsig verkry is.

Op grond van die resultate voortspruitend uit die literatuurstudie en empiriese ondersoek, kon toepaslike gevolgtrekkings en aanbevelings gemaak word. Die resultate het grotendeels die literatuuroorsig bevestig, naamlik dat afwentelingsprogramme bydra tot die voorkoming van hermisdaadpleging indien dit korrek geïmplementeer word, dat betekenisvolle hulpbronne in die intervensieproses betrek moet word en dat nasorg en monitering na afloop van die programme of maatskaplike intervensies moet geskied.

ABSTRACT

Adolescence is the developmental stage between childhood and adulthood. This indicates a growth process the goal of which is maturity. This growth process is regarded as a turbulent phase as there are various adolescent developmental tasks to be mastered that bring about certain challenges. These challenges have resulted in youths engaging in risk-taking behaviour, such as antisocial behaviour and committing crime. Several factors or social problems in South Africa lead to the vulnerability of youths, which leads to crime.

The purpose of this study was to investigate the perspectives of probation officers regarding the contribution of diversion programmes for male juvenile offenders to prevent re-offending. The research was done on the basis of an extensive literature review, which focused on the nature and extent of youth crime, the legal points of departure of the Child Justice Act (75 of 2008) and diversion programmes to prevent re-offending.

A combined quantitative and qualitative research approach and an exploratory and descriptive research design was utilized in this study because the researcher wanted to develop a better understanding of the social problem or phenomenon and the perspectives of probation officers with respect to the contribution of diversion programmes for male juvenile offenders, as well as the factors that lead to re-offending in South Africa.

The respondents consisted of all probation officers employed by government organizations in the Eden-Karoo Region who have the necessary knowledge and experience regarding the topic. A purposive, non-probability sampling was used. Data were gathered through a semi-structured questionnaire in 20 separate interviews. The composition of the questionnaire was based on the information obtained from the literature review.

Based on the results arising from the literature and empirical research, appropriate conclusions and recommendations were made. The results were largely confirmed by the literature review, namely that diversion programmes contribute to the prevention of re-offending if correctly implemented, that significant resources in the intervention should be involved and follow-up care and monitoring after the programmes or interventions must take place.

DANKBETUIGINGS

Ek wil graag my opregte dank en waardering aan die volgende persone en instansies betuig:

- My Hemelse Vader, vir liefde, krag, hulp en uithouvermoë
- Prof Lambert Engelbrecht, my studieleier, vir sy kundige leiding, aanmoediging, spoedige terugvoer en ondersteuning gedurende hierdie studie
- Mev H Schultz, vir die finale redigering van my tesis
- My lieflike ouers, Belinda en Daniël, baie dankie, woorde is te min om te beskryf hoeveel julle vir my beteken het gedurende my studies. Julle is baie spesiaal!
- My getroue vriend en tweede pa, Johan Du-Preez, baie dankie vir liefde, volgehoue ondersteuning en gebedes
- Die Saayman-gesin in Riversdal, baie dankie vir liefde, volgehoue ondersteuning, begrip en bemoediging
- My oudste suster, Marioneze Esau en haar eggenoot Nickolaas Esau, baie dankie vir julle liefde, ondersteuning en gebedes
- My Toesighouer, Maatskaplike Werkbestuurder en Direkteur in die Eden-Karoo Streek, baie dankie vir die wonderlike geleentheid
- Aan my kollegas (Shirley Phillander & Granwin Scholtz) en vriende, baie dankie vir liefde, begrip, belangstelling, ondersteuning en gebede
- Alle vrywillige proefbeamptes wat aan die studie deelgeneem het, baie dankie vir julle bereidwilligheid, waardevolle insette en opofferings ten einde van hierdie studie 'n sukses te maak.

Ek is tot alles in staat deur Christus wat my die krag gee.

(Filippense 4:13)

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1

INLEIDING

1.1	MOTIVERING VIR DIE STUDIE	1
1.2	PROBLEEMFORMULERING EN FOKUS	5
1.3	DOELFORMULERING	5
1.3.1	Doel	5
1.3.2	Doelwitte	6
1.4	VERDUIDELIKING VAN SLEUTELKONSEPTE	6
1.4.1	Adolessensie	6
1.4.2	Jeugdige	6
1.4.3	Jeugmisdaad	6
1.4.4	Afwenteling	7
1.4.5	Proefbeampte	7
1.5	NAVORSINGSBENADERING EN –METODE	7
1.5.1	Navorsingsbenadering	7
1.5.2	Navorsingsontwerp	8
1.5.3	Navorsingsmetodologie	8
1.5.3.1	Literatuurstudie	8
1.5.3.2	Steekproef en steekproefneming	8
1.5.3.3	Data-insameling en navorsingsinstrumente	9
1.5.3.4	Loodsondersoek	9
1.5.3.5	Metode van data-analise	10
1.5.3.6	Geldigheid van die data	10
1.6	ETIESE ASPEKTE MET BETREKKING TOT DIE NAVORSING	11
1.6.1	Ingeligte toestemming	11
1.6.2	Reg tot privaatheid, vertroulikheid en vrywillige deelname	11
1.7	DIE LITERATUURKONTROLE	12
1.8	BEPERKING VAN DIE STUDIE	12
1.9	RAAMWERK VIR DIE NAVORSINGSVERSLAG	12

HOOFSTUK 2

DIE AARD EN OMVANG VAN JEUGMISDAAD EN DIE WETLIKE VERTREKPEUNTE VAN DIE WET OP KINDERGEREGTIGHEID (75/2008)

2.1	INLEIDING	13
2.2	KONSEPTUALISERING VAN MISDAAD	13
2.3	TEORIEË VAN JEUGMISDAAD	14
2.3.1	Etiketteringsteorie	14
2.3.2	Spanningsteorie	15
2.3.3	Biologiese teorie	15
2.3.4	Leerteorie	16
2.3.5	Psigoanalitiese teorie	16
2.3.6	Kognitiewe ontwikkelingsteorie	17
2.3.7	Gehegtheidsteorie	17
2.4	DIE KONTEKS VAN JEUGMISDAAD IN SUID-AFRIKA	17
2.5	PROFIEL VAN DIE JEUGOORTREDER	19
2.5.1	Ontwikkelingstadium	19
2.5.2	Omgewing	19
2.5.3	Gesinstruktuur	20
2.5.4	Intellektuele en opvoedkundige funksies	21
2.5.5	Sosio-ekonomiese status	21
2.5.6	Geslag	22
2.5.7	Ouderdom	22
2.6	FAKTORE WAT BYDRA TOT JEUGMISDAAD	23
2.6.1	Onbevredigende gedrag deur die ouer	23
2.6.2	Gesin	24
2.6.3	Kindermishandeling/verwaarloosing	24
2.6.4	Teenwoordigheid van die misdadige sibbe	24
2.6.5	Sosio-ekonomiese status	25
2.6.6	Genetiese faktore	26
2.6.7	Ouderdom	26

2.6.8	Middelmisbruik	27
2.6.9	Aandagtekort-hiperaktiwiteitsversteuring (ATHV)	28
2.7	DIE WET OP KINDERGEREGTIGHEID (75 VAN 2008)	29
2.8	GESKIEDENIS VAN DIE ONTWIKKELING VAN DIE WET OP KINDERGEREGTIGHEID (75 VAN 2008)	29
2.9	HOWE VIR KINDERGEREGTIGHEID	30
2.10	DIE ROL VAN DIE PROEFBEAMPTTE	31
2.11	SAMEVATTING	32

HOOFSTUK 3

DIE AARD EN OMVANG VAN AFWENTELINGSPROGRAMME EN DIE VLAKKE VAN VOORKOMING VAN INTERVENSIE IN DIE VOORKOMING VAN HERMISDAADPLEGING

3.1	INLEIDING	33
3.2	DEFINISIE VAN AFWENTELING	33
3.3	DOELWITTE VAN AFWENTELING	34
3.4	MINIMUM STANDAARDE VAN AFWENTELING	35
3.5	KRITERIA VIR AFWENTELINGSPROGRAMME	37
3.6	AFWENTELING BINNE DIE SUID-AFRIKAANSE KONTEKS	38
3.6.1	Tipe afwentelingsprogramme	38
3.6.1.1	Vlak een-afwentelingsopsies	39
3.6.1.2	Vlak twee-afwentelingsopsies	40
3.7	UITDAGINGS VAN AFWENTELINGSPROGRAMME	47
3.8	VLAKKE VAN INTERVENSIE IN DIE VOORKOMING VAN HERMISDAADPLEGING	48
3.8.1	Primêre voorkoming	48
3.8.1.1	Die rol van die gesin as primêre sosialiseringagent	48
3.8.1.2	Die rol van mentors in die voorkoming van wangedrag en misdaad	48
3.8.1.3	Die rol van die skool in die primêre voorkoming van wangedrag en misdaad	49

3.8.1.4	Die rol van die media in opvoeding	49
3.8.1.5	Die rol van die polisie in die primêre misdaadvoorkoming	49
3.8.1.6	Die rol van die regering en die samelewing in maatskaplike opheffing	50
3.8.2	Sekondêre voorkoming	50
3.8.2.1	Die rol van die skool in die sekondêre voorkoming van wangedrag en misdaad	51
3.8.3	Tersiêre voorkoming	52
3.9	SAMEVATTING	52

HOOFSTUK 4

EMPIRIESE ONDERSOEK OOR DIE SIENINGE VAN PROEFBEAMPTES RAKENDE DIE BYDRAE VAN AFWENTELINGSPROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS

4.1	INLEIDING	53
-----	-----------------	----

AFDELING A: NAVORSINGSMETODE

4.2	VOORBEREIDING VIR DIE ONDERSOEK	54
4.2.1	Universum	54
4.2.2	Navorsingsmetode	54
4.2.3	Data-invordering en –analise	55

AFDELING B: PERSOONLIKE INLIGTING

4.3	PROFIEL VAN DIE MAATSKAPLIKE WERKERS/ PROEFBEAMPTES	55
4.3.1	Aantal jare ondervinding as fasiliteerder van afwentelings-programme	55
4.3.2	Grootte van respondente se gevalleladings	56
4.3.3	Aantal adolessente in gevalleladings van respondente	57

AFDELING C: UITEENSETTING VAN EMPIRIESE RESULTATE

4.4	TEMAS, SUBTEMAS EN KATEGORIEË	58
-----	-------------------------------------	----

AFDELING D: JEUGMISDAAD

4.5	TEMA 1: JEUGMISDAAD	60
4.5.1	Subtema 1.1: Tipe misdaad wat die meeste voorkom volgens respondente se gevalleladings	60
4.5.2	Subtema 1.2: Faktore wat jeugdiges tot misdaad aangespoor het volgens respondente se gevalleladings	61

AFDELING E: WETGEWING

4.6	TEMA 2: WETGEWING	65
4.6.1	Subtema 2.1: Die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)	65
4.6.1.1	Kategorie: Die doel van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)	65
4.6.1.2	Kategorie: Die rol van die proefbeampte ingevolge die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)	66
4.6.1.3	Kategorie: Afwentelingsopsies wat die Wet op Kinderegeregtheid vir jeugdiges wat die kriminele stelsel betree bied	68

AFDELING F: PROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS

4.7	TEMA 3: AFWENTELINGSPROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS	70
4.7.1	Subtema 3.1: Afwentelingsprogramme	70
4.7.1.1	Kategorie: Tipe afwentelingsprogram wat aangebied word vir jeugoortreders	70
4.7.2	Subtema 3.2: Sterkpunte en uitdagings van afwentelingsprogramme	71
4.7.2.1	Kategorie: Lewensvaardigheidsprogramme	71
4.7.2.2	Kategorie: Voorverhoorgemeenskapsdiens	73
4.7.2.3	Kategorie: Gesinsgroepkonferensie	74
4.7.2.4	Kategorie: Slagoffer-oortreder-mediasie	76
4.7.2.5	Kategorie: Wildernisterapie	77
4.7.2.6	Kategorie: Ander afwentelingsprogramme (<i>Say-Stop</i>)	79
4.7.3	Subtema 3.3: Programme wat die behoeftes van die jeugoortreders aanspreek	80
4.7.4	Subtema 3.4: Betrokkenheid van hulpbronne in die intervensieproses	82
4.7.5	Subtema 3.5: Bydrae van afwentelingsprogramme tot die voorkoming van hermisdaadpleging	84
4.7.6	Subtema 3.6: Vlakke van dienslewering	86
4.7.7	Subtema 3.7: Aanbevelings vir die voorkoming van her-misdaadpleging	88
4.8	SAMEVATTING	90

HOOFSTUK 5

GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

5.1	INLEIDING	91
5.2	GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS	91
5.2.1	Persoonlike inligting/Profiel van proefbeamptes	91
5.3	JEUGMISDAAD	92
5.3.1	Tipe misdaad wat die meeste voorkom in die gevalleladings van respondente	92
5.3.2	Faktore wat jeugdiges aanspoor om by misdaad betrokke te raak	93
5.4	WETGEWING RAKENDE AFWENTELING	93
5.4.1	Die doel van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)	94
5.4.2	Die rol van die proefbeampte kragtens die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)	94
5.4.3	Tipe afwentelingsopsie wat die Wet aan jeugdiges wat met die gereg bots bied	95
5.5	PROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS	96
5.5.1	Tipe afwentelingsprogram wat aangebied word vir jeugdige oortreders	96
5.5.2	Lewensvaardigheidsprogramme	96
5.5.3	Voorverhoorgemeenskapsdiens	97
5.5.4	Gesinsgroepkonferensie	98
5.5.5	Slagoffer-oortreder-mediasie	98
5.5.6	Wildernisterapie	99
5.5.7	Fasilitering van ander programme (<i>Say-Stop</i>)	100
5.5.8	Programme wat die behoeftes van jeugoortreders aanspreek	101
5.5.9	Betrokkenheid van hulpbronne by die intervensieproses	102
5.5.10	Bydrae van afwentelingsprogramme om hermisdaadpleging te voorkom	103
5.5.11	Vlakke van dienslewering	103
5.5.12	Aanbevelings vir die voorkoming van hermisdaadpleging	104
5.6	VERDERE NAVORSING	105
5.7	SAMEVATTING	105
	BIBLIOGRAFIE	107

ADDENDUMS

ADDENDUM A:	INWILLIGINGSVORM	122
ADDENDUM B:	ONDERHOUDSKEDULE	124
ADDENDUM C:	BRIEF VIR GOEDKEURING DEUR DEPARTEMENT VAN MAATSKAPLIKE ONTWIKKELING	129

LYS VAN FIGURE

Figuur 4.1:	Aantal jare werksondervinding van respondente	56
Figuur 4.2:	Tipe afwentelingsprogram wat aangebied word vir jeugdige oortreders	70
Figuur 4.4:	Die fasilitering van voorverhoorgemeenskapsdiens	73
Figuur 4.5:	Die fasilitering van gesinsgroepkonferensies	74
Figuur 4.6:	Die fasilitering van slagoffer-oortreder-mediasie	76
Figuur 4.7:	Die fasilitering van die wildernisterapieprogram	78
Figuur 4.8:	Betrokkenheid van hulpbronne in die intervensieproses	82
Figuur 4.9:	Vlakke van dienslewering	86

LYS VAN TABELLE

Tabel 4.1:	Grootte van die respondente se gevalleladings	57
Tabel 4.2:	Aantal adolessente in gevalleladings van respondente	57
Tabel 4.3:	Temas, subtemas en kategorieë	59
Tabel 4.4:	Tipe misdaad wat die meeste voorkom volgens respondente se gevalleladings	60
Tabel 4.5:	Faktore wat jeugdige tot misdaad aanspoor	61
Tabel 4.6:	Doel van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)	65
Tabel 4.7:	Die rol van die proefbeampte ingevolge die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)	67
Tabel 4.8:	Afwentelingsopsies wat die Wet op Kinderegeregtheid bied	68
Tabel 4.9:	Fasilitering van ander afwentelingsprogramme (<i>Say-Stop</i>)	79
Tabel 4.10:	Programme wat die behoeftes van die jeugoortreders aanspreek	81
Tabel 4.11:	Bydrae van afwentelingsprogramme om hermisdaadpleging te voorkom	85
Tabel 4.12:	Aanbevelings	88

HOOFSTUK 1

INLEIDING

1.1 MOTIVERING VIR DIE STUDIE

Die gesin is 'n samelewing in die klein, waar die kind die geleentheid kry om sosiale vaardighede in te oefen. Dit is ook binne die gesin waar die kind die eerste keer te doen kry met kultuurinhoude, omdat die gedragstandaarde waaraan die kind moet voldoen dikwels deur kultuur bepaal word (Pretorius, 1998:119). Die gesinsomstandighede en die gebeure binne die gesin is van kardinale belang in die vorming van die kind se karakter. Kinders kies nie die gesinne waarin hulle gebore word, die gemeenskap waarin hulle gaan woon, die skool wat hulle gaan bywoon of baie van die individuele probleme wat hulle ontwikkel, soos geestelike ongesteldheid nie. Belangrike gesinsveranderings, spesifiek in die voorskoolse stadium, sluit lae opvoedingsvlakke van die ouers, gesinsprobleme, soos gebroke huishoudings, trauma, ouerlike kriminaliteit, minderbevoorregte gesinne (huishoudings), swak gesins- en kindertoesig, mishandeling en verwaarlosing, ernstige huweliksonenigheid en jong ouerskap in (Pogarsky, Lizotte & Thornberry, 2003). Die gesin word dus beskou as die “skool” vir die aanleer van positiewe, sowel as negatiewe gedrag.

Wangedrag het sy oorsprong gedurende die voorskoolse jare en spesifiek in die elementêre skooltydperk. Die risikofaktore vermeerder namate sommige kinders blootgestel word aan negatiewe groepsdruk buite die huis (Loeber & Farrington, 2001). Kinders word meestal in hul ouerhuis geleer om eerlik, onselfsugtig en selfbeheers op te tree, maar vind dikwels in hulle gemeenskap dat negatiewe gedrag, soos selfsug, aggressie en verlies van selfbeheer, beter resultate lewer in die alledaagse omgang. Volgens Coie en Miller-Johnson (2001), is aggressie en ontwrigtende gedrag in die vroeë kinderjare, wat hardkoppigheid, verzet, ongehoorsaamheid en stokkiesdraai insluit, produkte van disfunksionele gesinne (Kalb & Loeber, 2003), veral in voorheen benadeelde gemeenskappe.

Die Suid-Afrikaanse samelewing word gekenmerk deur 'n wye verskeidenheid van sosiale en maatskaplike probleme, soos geweld, werkloosheid, behuisingsprobleme, misdaad, gebrek aan basiese bestaansmiddele, 'n ontoereikende gesinstruktuur, verwerping, egskeiding, enkelouergesinne, swak ouer-kindverhoudings, afsondering van gemeenskapshulpbronne, onvoldoende of ontbrekende polisiëring, geweld of probleme binne skole, gebrek aan

sekuriteit, en gebrek aan sosiale ondersteuning en aanvaarding wat die jeugdige se aanpassing bemoeilik. In baie gevalle lei sodanige sosiale en maatskaplike probleme tot misdadige gedrag. Die invloede in die omgewing en lewensfases dra by tot die vorming van kinders se gedrag en 'n ekologiese vatbaarheid vir die pleeg van misdaad. Volgens Loeber en Farrington (2001), loop een kwart tot een derde van die ontwrigte kinders in Suid-Afrika die gevaar om betrokke te raak by misdaad en kan dit later daartoe lei dat hulle ernstige geweldadige oortreders word.

Studies wat gedoen is deur Gentry (2004), Petersen, Bhana en McKay (2005) en Harber (2001) beklemtoon die wye voorkoms van geweld en aggressiewe gedrag onder adolessente in Suid-Afrika. 'n Verdere studie deur Hanson, Self-Brown, Fricker, Kilpatrick, Saunders en Resnick (2006) op 4 023 adolessente tussen die ouderdomme van 12 tot 17 jaar beklemtoon ook die negatiewe impak wat blootstelling aan geweld op adolessente se ontwikkeling kan hê met die fokus spesifiek op die ontwikkeling van aggressiewe gedrag, geestesversteurings en middelmisbruik.

Jeugmisdad is aan die toeneem in Suid-Afrika en dit kan gesien word deur te let op beskikbare statistieke binne die Suid-Afrikaanse konteks. Op 1 September 2008 het die misdaadstatistieke getoon dat die meeste oortredings gepleeg word deur jong mense tussen die ouderdomme van 16 en 24 jaar (Misdadstatistiek S.A., 2007). Lescano, Hadley, Beausoleil, Brown, D'Eramo en Zimskind (2007:326) meld dat 30% van adolessente betrokke is by die een of ander vorm van kriminele gedrag, met adolessente seuns as die grootste aantal jeugdige wat in hegtenis geneem word. Die persentasie jeugdige in gevangenisse beloop tans 2% terwyl dit dubbel die persentasie was in die verlede (Muntingh, 2008). Die afname is te danke aan NICRO se implementering van verskeie afwentelingsprogramme in Suid-Afrika. NICRO (Nasionale Instituut vir Misdadvoorkoming en Herintegrering van Misdadigers) is 'n nasionale nie-regeringsorganisasie wat fokus op kinders wat risikogedrag toon.

Na aanleiding van NICRO se jaarverslag van 2001/2002 is 5 788 jeugdige wat met die gereg gebots het, gekanaliseer na afwentelingsprogramme in die Wes-Kaap. 'n Direkte diens is gelewer aan meer as 17 370 jeugdige wat 'n styging van 26% getoon het vergeleke met die getalle van die vorige jaar. Volgens NICRO se rekords van vorige jare is 78% van die kliënte manlik. Die syfers toon dat 62% van die kliënte afkomstig is uit die swart bevolking, 28% is bruin mense, 7% is blankes en die oorblywende 3% is Asiërs. In die vroeë 1990's is daar in Suid-Afrika reeds van die afwentelingsprogramme gebruik gemaak. NICRO (1993) in

KwaZulu-Natal en die Wes-Kaap het getoon dat daar sedert 1996 'n definitiewe toename was in die aantal kinders wat verwys word na afwentelingsprogramme (Wood, 2003:1).

Afwenteling word gedefinieer as 'n proses waarvolgens 'n kind wat aangekla word weens die pleging van 'n kriminele misdryf gekanaliseer word vanaf die formele kriminele geregtigheidstelsel van vervolging na programme wat versterkend van aard is, maar steeds die kind aanspreeklik hou vir sy/haar optredes (Departement van Maatskaplike Ontwikkeling, 2007). Afwentelingsinisiatiewe is tydens die vroeë 1990's in werking gestel om die groeiende aantal jeugdiges wat met die gereg bots te hanteer. Die doel van hierdie afwentelingstrategieë is om te verseker dat jeugdiges nie aan formele hofprosedures en aanhouding blootgestel word as hulle gearresteer en vervolgt word nie (Wood, 2003:1). Afwentelingsinisiatiewe het ook ten doel om te voorkom dat die kind 'n kriminele rekord kry, dit bevorder die waardigheid en welsyn van die kind, ontwikkel sy/haar sin vir eiewaarde en die vermoë om by te dra tot die samelewing. Soos afwentelingsprojekte gegroei het, het die getalle verhoorafwagte jeugdiges en dié wat gevangenisstraf opgelê is, afgeneem (Sloth-Nielsen, 2007:326). Daar was 'n behoefte aan 'n geskikte regsraamwerk om die beskerming van die wetlike regte van kinders te verseker (Wood, 2003:2). In April 2010 is die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) geïmplementeer om 'n kriminele geregtigheidstelsel vir kinders wat met die gereg bots te vestig.

Daar is verskillende afwentelingsprogramme wat lewensvaardighede, gemeenskapsdiens, wildernisterapie en herstellende groepkonferensies insluit. Lewensvaardighede voorsien die jeugoortreders van waardevolle hulpmiddele om negatiewe gedrag hok te slaan (Steyn, 2010:21). Sou daar van 'n oortreder verlang word om gemeenskapsdiens te verrig, moet hy/sy die aantal ure voltooi wat van hom/haar verlang word (Steyn, 2005:57; Wood, 2003:2). Die oortreder verrig die diens sonder finansiële vergoeding (Steyn, 2005:16). Wildernisterapie is 'n eksperimentele program wat in die natuur plaasvind (Botha, 2007:16). Volgens die skrywers, Wood (2003:2) en Botha (2007:19), is hierdie program ontwikkel vir die jeug wat 'n risiko is. Herstellende groepskonferensies, soos ontmoetings tussen slagoffers en oortreders, asook familieontmoetings vereis dat hulle mekaar van aangesig tot aangesig sien (Wood, 2003:2). Hierdie tipe ontmoetings vind gewoonlik in 'n veilige omgewing plaas en skep 'n platform vir beide die slagoffer en die oortreder om gevoelens en menings met mekaar te deel en sodoende deeglike beplanning te doen (Steyn, 2010:141).

Daar is verskeie benaderings in die afwentelingsprogramme en volgens Steyn (2010:141) het dit sekere voordele. Botha (2007:18) beweer dat fasiliteerders verskeie alternatiewe

benaderings kan gebruik wanneer hul met die jeug in aanraking kom. Die tipe benadering sal bepaal word deur die behoeftes van die jeugoortreders. Daar is ook gevalle waar daar meer intense of veelvoudige intervensies moet plaasvind, afhangend van die aard van die probleme. Die afwentelingsprogramme moedig kontak aan tussen die ouers en die diensverskaffers (Steyn, 2010:142). Hierdie kommunikasie verbreed die ondersteuning aan die oortreder wat baie noodsaaklik is vir die rehabilitasie om suksesvol voltooi te word. Ouers het waargeneem dat jeugdiges na voltooiing van die afwentelingsprogramme positiewer en meer volwasse was ten opsigte van hul aksies en besluitnemings, en ook minder aggressief (Wessels, 1994:105).

Volgens Wood (2003:18) en Steyn (2010:142) word jeugdiges gedurende die afwentelingsprogramme toegelaat om binne hul gemeenskappe te bly in teenstelling met die intervensies by inrigtings. Gedurende hierdie intervensieprogramme binne gemeenskappe kry jeugdiges nog steeds die ondersteuning van hul families, maar ook dié van positiewe eweknieë tydens die proses van leer en implementering van nuwe vaardighede (Wood, 2003:18). Daar moet in gedagte gehou word dat die oortreder gedurende die intervensietydperk steeds blootgestel word aan die negatiewe invloede wat aanleiding gegee het tot die onaanvaarbare gedrag en dit sal dus 'n uitdaging vir die jeugdige wees om hom/haar daarvan te weerhou.

Botha (2007:18), Steyn (2010:142) en Wood (2003:18) het aangedui dat proefbeamptes 'n beperkte siening het rakende afwentelingsprogramme. Daar is 'n groot behoefte daaraan om die sienings beter te verken om sodoende 'n beter begrip te verkry van die huidige afwentelingsprogramme in die praktyk en hoe die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) aangewend word om riglyne te gee aan die praktyke in Suid-Afrika. Hierdie sienings van die verskillende fasiliteerders (proefbeamptes) rakende die afwentelingsprogramme sal 'n duidelike aanduiding wees van die bydrae van afwentelingsprogramme, asook van die uitdagings of leemtes ten einde hermisdadpleging te voorkom. Hierdie waarnemings van afwentelingsprogramme kan dan vergelyk word met dié van skrywers van ander lande ten einde 'n meer globale perspektief te verkry. Op hierdie manier kan waardevolle lesse geleer word wat kan bydra tot die ontwikkeling en verbetering van 'n suksesvoller intervensieprogram vir jeugoortreders.

In 'n vorige studie aangebied deur Kleinhans (2013:177) waarin sy die sienings van maatskaplike werkers rakende afwentelingsprogramme vir jeugoortreders bespreek, word daar melding gemaak van strategieë wat in plek gestel moet word vir die verbetering en implementering van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) vir effektiewe voorkoming

van hermisdaadpleging. Dit is dus belangrik vir die doeleindes van die studie om die bydrae van afwentelingsprogramme te bepaal deur middel van die sienings van proefbeamptes om sodoende hermisdaadpleging te voorkom deur die implementering van nuwe strategieë.

1.2 PROBLEEMFORMULERING EN FOKUS

Volgens Babbie en Mouton (2007:72) vorm die navorsingsprobleem 'n integrale deel van die navorsingsproses. Volgens verskeie skrywers (Koch & Wood, 2002:46,47; Maphila, 2000:152; Tyson & Stones, 2002:4) is daar verskeie faktore wat die jeug in gevaar stel vir kriminele gedrag. Ander skrywers (Steyn, 2005:88,214; Wessels, 1994:105) is van mening dat afwentelings- of rehabilitasieprogramme 'n positiewe effek het op jeugoortreders en die risiko vir hermisdaadpleging verminder. Die gebruik van afwentelingsinisiatiewe het verhoog nadat dit in 1996 geïmplementeer is en dra by tot die verlaging van jeugdiges wat die kriminele geregtigheidstelsel betree (Sloth-Nielsen, 2007:326). Sedert die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) op 1 April 2010 van krag geword het, is verskeie afwentelingsprogramme binne die gebied van proefdienste aangebied ten einde meer jeugdiges af te wentel na programme wat hul behoeftes aanspreek. Dit het tot gevolg dat minder jeugdiges die kriminele geregtigheidstelsel betree.

Na die implementering van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) was daar geen platform vir fasiliteerders (proefbeamptes) van afwentelingsprogramme om hul opinies te lewer rakende die implementering van afwentelingsprogramme nie. In die literatuur ondersoek Steyn (2010:142), Wessels (1994:105) en Wood (2003:18) die sienings van skrywers, programfasiliteerders en ouers van jeugoortreders omtrent afwentelingsprogramme, maar daar is steeds min literatuur wat die sienings van proefbeamptes wat die programme ná die implementering van die Wet fasiliteer, bespreek. Hul perspektiewe of sienings oor afwentelingsprogramme kan aansienlike waarde toevoeg tot die toepassing, uitbreiding en versterking van die bestaande afwentelingsprogramme.

1.3 DOELFORMULERING

1.3.1 Doel

Die doel van die navorsing is om 'n beter begrip te ontwikkel vir die sienings van proefbeamptes met betrekking tot die bydrae van afwentelingsprogramme om hermisdaadpleging van manlike jeugoortreders te voorkom.

1.3.2 Doelwitte

Ten einde bogenoemde navorsingsdoel te bereik sal die volgende doelstellings nagestreef word, naamlik:

- om die aard en omvang van jeugmisdaad binne die Suid-Afrikaanse konteks en die wetlike vertrekpunte van die Wet op Kindergeregtigheid te bespreek;
- om die aard en omvang van afwentelingsprogramme om jeugmisdaad te voorkom te verduidelik;
- om die sienings van proefbeamptes rakende afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders te ondersoek; en
- om aanbevelings te maak rakende die fasilitering van afwentelingsprogramme met manlike jeugoortreders.

1.4 VERDUIDELIKING VAN SLEUTELKONSEPTE

1.4.1 Adolessensie

Adolessensie word deur die Woordeboek vir Maatskaplike Werk (Barker, 2003:8) beskryf as die lewenssiklus en periode tussen die kinderjare en volwassenheid; begin van puberteit en afsluiting met jong volwassenheid.

1.4.2 Jeugdige

Barker (1991:17) is van mening dat dit 'n persoon is wat nog nie die ouderdom bereik het waarop hy as volwassene behandel word nie, gewoonlik onder die ouderdom van 18 jaar. Volgens die Woordeboek vir Maatskaplike Werk (1995:23) is 'n jeugdige 'n persoon in die adolessensiefase. Die Kinderwet (38 van 2005) verwys na 'n jeugdige as 'n persoon onder die ouderdom van 18 jaar.

1.4.3 Jeugmisdaad

Volgens die Woordeboek vir Maatskaplike Werk (1995:24) is jeugmisdaad “die verskynsel van ernstige misdadige gedrag onder kinders en jeugdiges”. Jeugmisdaad is 'n patroon van antisosiale gedrag wat geopenbaar word deur kinders jonger as 18 jaar en word as 'n kriminele daad beskou indien dit deur volwassenes gepleeg word (Barker, 2003:235).

1.4.4 Afwenteling

Artikel 1 van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) definieer afwenteling as die manier waarop daar gehandel word met 'n kind buite die formele hofprosedures, indien daar genoegsame bewyse is om die kind te vervolg. Afwenteling strewe daarna om 'n mate van verantwoordelikheid in kinderoortreders op te bou deur hulle aanspreeklik te hou vir hulle dade en dit versterk die respek vir menseregte en die fundamentele vryheid van ander (Davis & Busby, 2006:102). Kinderoortreders wat aan die afwentelingskriteria voldoen, word onmiddellik na misdaad-voorkommingsprogramme verwys. Dit bevorder hulle openbare veiligheid deur die gebruik van alternatiewe vonnisse en herstellende geregtigheid (Die Nasionale Vervolgingsgesag (NVG) 2011:24).

1.4.5 Proefbeampte

Volgens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) verwys 'n proefbeampte na enige persoon wat aangestel is as 'n proefbeampte onder Artikel 2 van die Wet op Proefdienste, 1991 (Wet 116 van 1991).

1.5 NAVORSINGSBENADERING EN -METODE

Vir die doel van hierdie studie is 'n sorgvuldige literatuurstudie gedoen. Die navorsingsbenadering, navorsingsontwerp, navorsingsmetode en metode van data-analise van hierdie studie sal vervolgens bespreek word.

1.5.1 Navorsingsbenadering

Vir die doel van die betrokke studie is daar van 'n kombinasie van die kwantitatiewe en kwalitatiewe navorsingsmetode gebruik gemaak. De Vos, Strydom, Fouché en Delport (2005:357) verduidelik dat 'n gekombineerde navorsingstudie beskryf kan word as een waarin die navorser gebruik maak van verskeie metodes van data-insameling en -analise. Dit betrek dus kwantitatiewe en kwalitatiewe data-insamelingsprosedures. Een van die oogmerke van hierdie studie was om die sosiale probleem, jeugmisdaad, en die wetlike vertrekpunte van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) na te vors, asook die risikofaktore wat aanleiding gee tot hermisdaadpleging. Deduktiewe beredenering is gebruik, aangesien die navorser beweeg van die algemene na die spesifieke om te voorkom dat vorige navorsing herhaal word.

1.5.2 Navorsingsontwerp

Volgens Babbie (2001:93) is 'n navorsingsontwerp 'n plan of 'n gestruktureerde raamwerk van hoe daar te werk gegaan word om die navorsingsproses te bestuur ten einde die navorsingsprobleem aan te spreek.

Vir die doel van hierdie studie het die navorser gebruik gemaak van 'n verkennend-beskrywende ontwerp. Volgens Rubin en Babbie (2005:125) bestaan daar sekere ooreenkomste tussen verkennende en beskrywende navorsingsontwerpe ten opsigte van die ontwikkeling van 'n beter insig in die maatskaplike probleem of fenomeen. Die navorser het dus die sienings van proefbeamptes met betrekking tot die bydrae van afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders beskryf en die faktore wat aanleiding gee tot hermisdaadpleging verken ten einde 'n beter begrip te ontwikkel van die maatskaplike probleem in Suid-Afrika. Volgens De Vos *et al.* (2005:106), tree die belangrikheid van beskrywende navorsing na vore weens 'n gebrek aan basiese inligting oor 'n nuwe area van belangstelling of om bekend te raak met 'n fenomeen vir die ontwikkeling van 'n hipotese of die formulering van 'n probleem.

1.5.3 Navorsingsmetodologie

1.5.3.1 Literatuurstudie

Volgens De Vos *et al.* (2005:123) is dit belangrik om 'n literatuurstudie te doen ten einde 'n duideliker prentjie te kry van die aard en betekenis van die probleem wat geïdentifiseer is. Deur middel van die literatuurstudie is daar gepoog om algemene agtergrondkennis in te win en op hoogte te kom van navorsing wat gedoen is op die gebied deur verskeie bronne te raadpleeg, onder andere artikels, boeke, tesisse, en wetgewing rakende die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008). Hierdie studie fokus op die volgende aspekte: adolessente, afwentelingsprogramme met jeugdige, risikofaktore wat bydra tot die jeug se betrokkenheid by misdaad, die kinderegeregtheidstelsel en statistieke oor jeugmisdaad.

1.5.3.2 Steekproef en steekproefneming

'n Steekproef word gedefinieer as 'n kleinskaalse weergawe van die werklike onderwerp wat gebruik word in die studie (De Vos *et al.*, 2005:194). Die populasie vir hierdie studie word omskryf as proefbeamptes wat afwentelingsprogramme vir manlike adolessente oortreders fasiliteer. Hierdie proefbeamptes kom uit die diensleweringareas van die Eden-Karoo Distrik in die Wes-Kaap. De Vos *et al.* (2005:201) verwys na populasie as individue wat unieke karaktereenskappe besit en unieke entiteite verteenwoordig wat alle maatstawwe bevat wat

die navorsers van belangrike inligting kan voorsien. 'n Doelbewuste, nie-waarskynlikheid-steekproefneming is gebruik (De Vos *et al.*, 2005:328). 'n Doelbewuste steekproef is geheel en al gebaseer op die oordeel van die navorser en fokus op die keuse van deelnemers wat oor die nodige kennis en ervaring van die onderwerp beskik. 'n Steekproefgrootte van 20 proefbeampes is gebruik. Die kriteria vir insluiting was dat die proefbeampes/maatskaplike werkers geregistreer is by die Raad vir Maatskaplike Diensberoepe en ten minste een jaar ondervinding het in die fasilitering van afwentelingsprogramme en dienslewering aan jeugdige oortreders in die Eden-Karoo Distrik in die Wes-Kaap.

1.5.3.3 Data-insameling en navorsingsinstrumente

Nieuwenhuis (in Maree, 2007:87) verduidelik dat semi-gestruktureerde onderhouds die navorser voorsien van 'n onderhoudskedule sonder om die verloop van die onderhoud te beperk. In die betrokke studie het die navorser gebruik maak van 'n semi-gestruktureerde onderhoudskedule, waartydens enkele vrae aan die deelnemers gestel is, want die navorser wou deelnemers se eie perspektief verkry. Sodra die deelnemers toestemming verleen het om deel te neem, het elkeen 'n toestemmingsvorm onderteken. Onderhoude is op band geneem en aantekeninge is gemaak waar nodig, waarna die data getranskribeer is.

1.5.3.4 Loodsondersoek

Volgens De Vos *et al.* (2005:206-211) word die loodsondersoek beskou as 'n klein toetslopie wat gedoen word voor die hoofondersoek om die geskiktheid van die metodologie, die steekproef, navorsingsinstrumente en analise te bepaal. Bless, Higson-Smith en Kagee (2006:184) is van mening dat die loodsondersoek die uitvoerbaarheid van die studie beklemtoon en sodoende raak die navorser bewus van die tekortkominge. Die loodsondersoek laat die navorser toe om seker te maak dat al die nodige data wat ingesamel is, gebruik word. Dit stel ook die navorser in staat om te bevestig of die vrae en terminologie wat gebruik is in die semi-gestruktureerde vraelys duidelik en verstaanbaar is vir die deelnemers. 'n Loodsondersoek is eers met twee respondente uitgevoer en daar is bevind dat die onderhoudskedule geskik was vir die onderhouds met die respondente. Daarna is die onderhoudskedule met die navorsingsvrae met 20 proefbeampes wat aan die insluitingskriteria voldoen het, benut.

1.5.3.5 Metode van data-analise

Die proses van data-analise het 'n aanvang geneem na die onderhoude met die 20 proefbeamptes gevoer is. Die respons van die onderhoudskedules is omskep in tekseenhede en op rekenaar georganiseer. Duplikaat kopieë van al die data is gemaak. Hierdie data is in veilige bewaring geplaas vir rekorddoeleindes. Die navorser het die inligting bestudeer en waar nodig geredigeer. De Vos *et al.* (2005:337) voer aan dat dit belangrik is om 'n holistiese benadering te volg voordat navorsers die inligting afbreek in kleiner dele. Daarom is die data in temas, subtemas en kategorieë gegroepeer.

Volgens De Vos *et al.* (2005:338) word klassifikasies gedoen deur die informasie in die verskeie afdelings te plaas. Interpretasies is saamgevat in 'n navorsingsverslag. Die data word dus aangebied in teks-, tabel- en figuurformaat (De Vos *et al.*, 2005:339).

1.5.3.6 Geldigheid van die data

Volgens De Vos *et al.* (2005:351), moet navorsing aan die volgende norme voldoen om sodoende die geloofwaardigheid van die studie te bevestig:

(a) Geloofwaardigheid

Die navorser het van verskeie tegnieke gebruik gemaak om onderhoude te voer, byvoorbeeld parafrase, peiling, verduideliking en opsomming. Dit het verseker dat die onderwerp korrek geïdentifiseer en beskryf word.

(b) Oordraagbaarheid

Die oordraagbaarheid van die bepaalde studie is bereik deurdat 'n deeglike beskrywing gegee word van die navorsingsmetodiek. Dit verseker die studie se holistiese benadering ten opsigte van groepe en konteks.

(c) Akkuraatheid

Die akkuraatheid van die studie is verseker deur die sistemiese opname van numeriese data. Die wyse waarop die data ingesamel en geverifieer is, verteenwoordig die korrekte inligting wat deurgegee word.

(d) Bevestiging

Bevestiging is bereik en dit verseker dat die metode en wyse waarop data ingesamel, geanaliseer en omskep is in bevindinge deur 'n ander studie bevestig kan word. Tydens die

onderhoude is daar gepoog om die persone wat ondervra is op hul gemak te plaas sodat hulle hulle sienings van die navorsingsonderwerp kon gee sonder om onderbreek te word.

1.6 ETIESE ASPEKTE MET BETREKKING TOT DIE NAVORSING

Strydom (in De Vos *et al.*, 2011:113) verwys na etiese praktyk in maatskaplike navorsing na aanleiding van wedersydse vertroue, aanvaarding, samewerking en verwagtinge tussen al die partye wat betrokke is by die navorsingsprojek. Die navorser het die reg om navorsing te doen, maar nie ten koste van ander nie (Babbie & Mouton, 2001:520). Vir die doel van die voorgestelde navorsing het die navorser die volgende aspekte in ag neem:

1.6.1 Ingeligte toestemming

Grinnell en Unrau (2008:37) noem dat die deelnemers die reg het om te kies wat met hulle mag en nie mag gebeur nie. Om so 'n besluit te neem, moet die deelnemers al die inligting ontvang wat betrekking het op die navorsingsprojek. Leedy en Omrod (2005:101) stel voor dat deelnemers voorsien word van die volgende inligting, naamlik die doel en aard van die navorsing, die reg op vrywillige deelname, die prosedures wat gevolg sal word, die moontlike voordele en nadele van deelname en die geloofwaardigheid en rol van die navorser. Ten einde te verseker dat die deelnemers ingeligte besluite neem om deel te neem aan die studie het die navorser die deelnemers voorsien van bogenoemde inligting. Toestemmingsvorms is aan die deelnemers verskaf nadat hulle ingestem het om aan die studie deel te neem.

1.6.2 Reg tot privaatheid, vertroulikheid en vrywillige deelname

Privaatheid impliseer die element van persoonlike privaatheid, terwyl vertroulikheid verwys na die hantering van inligting op 'n vertroulike wyse (De Vos *et al.*, 2005:61). Dit is belangrik dat die navorser die privaatheid en identiteit van elke respondent beskerm.

Die ingeligte toestemmingvorms soos hierbo bespreek, is gebruik om te verseker dat deelname vrywillig is en dat die privaatheid van die deelnemers verseker word. Die privaatheid van die deelnemers sluit ook in die reg om te besluit of hulle wil deelneem, sowel as hoe hulle wil deelneem (Strydom in De Vos *et al.*, 2011:119).

1.7 DIE LITERATUURKONTROLE

Om die geldigheid en betroubaarheid van die inligting verkry uit die onderhoude te toets, word afleidings vanuit die navorsingsresultate aan die hand van die literatuurstudie in Hoofstukke 2, 3 en 4 gekontroleer.

1.8 BEPERKING VAN DIE STUDIE

Die teikengroep was nie verteenwoordigend nie en dit het dus gelei tot 'n beperking in die studie. Die kwalitatiewe elemente het nie veralgemening vereis nie, maar het meer gehandel oor die inhoud van die deelnemers se response.

1.9 RAAMWERK VIR DIE NAVORSINGSVERSLAG

Die navorsingstudie sal uit vyf hoofstukke bestaan.

Hoofstuk 1

In Hoofstuk 1 word die navorsingsvoorstel bespreek waar klem gelê word op die motivering van die studie, die probleemstelling, die doelstellings en doelwitte van die studie, die navorsingsbenadering, asook die navorsingsmetodologie van die navorsingsprojek. Etiese aspekte tesame met die beperkinge word deeglik bespreek.

Hoofstuk 2

In Hoofstuk 2 word 'n breedvoerige literatuurstudie gedoen oor die aard en omvang van jeugmisdaad binne die Suid-Afrikaanse konteks en die wetlike vertrekpunte van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008).

Hoofstuk 3

In Hoofstuk 3 word die aard en omvang van afwentelingsprogramme om jeugmisdaad te voorkom bespreek.

Hoofstuk 4

In Hoofstuk 4 word die empiriese ondersoek gedoen waarin inligting wat ingesamel is, uiteengesit en aan die leser aangebied word.

Hoofstuk 5

In Hoofstuk 5 word die gevolgtrekkings en aanbevelings wat as riglyne kan dien vir organisasies en proefbeamptes gemoeid met dienslewering aan die jeugdige oortreder deurgegee.

HOOFSTUK 2

DIE AARD EN OMVANG VAN JEUGMISDAAD EN DIE WETLIKE VERTREKPUNTE VAN DIE WET OP KINDERGEREGTIGHEID (75/2008)

2.1 INLEIDING

Misdade wat deur jeugdige gepleeg word, is een van die dringendste maatskaplike probleme, volgens Lelekov en Kosheleva (2008:68). Daar kan dus van die veronderstelling uitgegaan word dat daar by die jeugdige wat misdaad pleeg die een of ander grondliggende oorsaak moet wees vir hierdie antisosiale gedrag. Hierdie oorsaak is meestal gesetel binne die gemeenskap van herkoms en kan wissel van werkloosheid, onvoldoende opvoeding, swak fisiese en ekonomiese omstandighede in die buurt en by die huis, verwerping of 'n gebrek aan sekuriteit tuis. Wetstoepassingsmaatreëls is volgens Lelekov en Kosheleva (2008:68) nie genoeg om die probleme aan te spreek nie. Daarom is dit belangrik om die jeug en die omgewing waarin hulle funksioneer te verstaan ten einde die faktore wat bydra tot jeugmisdaad te bepaal.

Om te verstaan hoe daar voorheen met die sosiale probleem omgegaan is, en die komplekse aard wat dit in vandag se lewe toon, is dit nodig dat die geskiedenis van jeugmisdaad nagegaan moet word. Tendense onder die jeug in Suid-Afrika en binne internasionale konteks sal uitgelig word ten einde die ooreenkomste en verskille van jeugmisdaad te illustreer. Die jeugoortreder sal in hierdie hoofstuk bespreek word om 'n beter begrip vir die individu te ontwikkel. Hierdie bespreking sal fokus op faktore, soos ontwikkelingstadia, omgewing, gesinstruktuur, ouderdom, intellektuele en opvoedkundige funksies, geslag en sosio-ekonomiese status wat die jeugoortreder onderskei van die wetsgehoorsame jeugdige. Faktore wat bydra tot jeugdige se betrokkenheid by misdaad sal in oënskou geneem word ten einde oorweging te skenk aan die redes vir jeugmisdaad in die Suid-Afrikaanse konteks.

2.2 KONSEPTUALISERING VAN MISDAAD

Hook (2002:350-351) waarsku navorsers dat konsepte en kategorieë opgesluit binne die ontwikkelingsielkunde 'n impak het op hoe individue hul lewe lei, grootgemaak en behandel word en hoe hulle dink oor hulleself. Fuller (2009:4) en Kim en Kim (2008:446) definieer

misdaad as antisosiale gedrag en die oortreding van die wet. Kim en Kim (2008:446) voeg by dat misdadige gedrag gekenmerk word deur pligsversuim, asook deur geweldadige of kriminele dade. Barker (2003:112) stem daarmee saam en verwys na misdaad as die versuim om te voldoen aan die eise van versorgers en owerhede. Volgens Tarry en Emler (2007:169) word misdaad gekonseptualiseer as 'n empiries waargenome gedragspatroon wat aktiwiteite soos aggressie teenoor ander, diefstal en opsetlike saakbeskadiging insluit. Hierdie definisies impliseer die oortreding van wette, sowel as die verontagsaming en verbreking van reëls. Antisosiale gedrag lei ook in die meeste gevalle tot ernstiger misdadige gedrag en ontaard in 'n patroon van misdaadpleging wat soms moeilik is om deur middel van intervensies aan te spreek.

2.3 TEORIEË VAN JEUGMISDAAD

Om beter te verstaan hoe jeugoortreders verskil van volwasse oortreders sal verskillende kriminologiese teorieë oorweeg word. Hierdie teorieë voorsien 'n geïntegreerde verduideliking wat geïnkorporeer is by psigologiese en maatskaplike veranderlikes. Dit spreek spesifieke risikofaktore aan wat van toepassing is op die Suid-Afrikaanse situasie en dit neem die gedragsontwikkeling van jeugdiges en die verskillende invloede waaraan hulle blootgestel word in ag. Teorieë soos die etiketteringsteorie, spanningsteorie, sosiale beheerteorie, biologiese teorie, leerteorie, psigiatriese teorie, kognitiewe ontwikkelingsteorie en gehegtheidsteorie sal hieronder bespreek word om die oorsake van jeugmisdaad te verduidelik.

2.3.1 Etiketteringsteorie

Die etiketteringsteorie voer aan dat wanneer daar konflik ontstaan tussen die jeugmisdadiger en die gemeenskap, daar twee opponerende definisies van die situasie ontwikkel en die gevolge van die situasie word geïnterpreteer en verskillend beskou wat 'n invloed het op die misdadige gedrag (Tannenbaum, 1938:19,20). Die gemeenskap ervaar die jeugdige wat betrokke was by negatiewe aktiwiteite as 'n persoon wat nie genees kan word nie. Die jong individu is dus in die oë van die gemeenskap sleg. Die gemeenskap vind dit moeilik om 'n persoon te peil wie se karakter nie in staat is om gedefinieer te word nie (Tannenbaum, 1938:19,20). Selfs wanneer die individu poog om sy/haar lewe te verander, sukkel hy/sy as gevolg van die gemeenskap se vooropgestelde idees rakende sy/haar swak gedrag. Dit maak dit makliker vir die jong persoon om terug te keer na sy/haar ou gedragspatrone en dit word

nog meer van 'n uitdaging om in te gryp en hom/haar te help. Jong individue wat geëtiketteer word deur hul gemeenskap voel dikwels geïsoleerd en assosieer derhalwe met maats wat aan bendes behoort en 'n negatiewe invloed op hul uitoefen ten einde te kan voel dat hulle tuis hoort (Tannenbaum, 1938:19,20).

2.3.2 Spanningsteorie

'n Ander benadering tot misdaad is Agnew se spanningsteorie (2001:319). Volgens hierdie teorie verhoog die spanning en stressors die voorkoms van negatiewe emosies, soos woede en frustrasie. Misdaad kan gebruik word om die spanning te verminder of om negatiewe emosies te verlig (Agnew, 2001:319). Individue gebruik misdaad as 'n hanteringsmeganisme, omdat hulle nie oor 'n sterk ondersteuningstelsel beskik nie. Agnew (2001:326) beweer in sy spanningsteorie dat daar stressors is wat die voorkoms van misdaad vererger. Stressors kan as risikofaktore wat die voorkoms van misdaad verhoog, beskou word. Dit is nie altyd moontlik om hierdie stressors te verminder nie, aangesien sommige individue meer stressors ervaar as ander as gevolg van interne en eksterne faktore wat 'n rol mag speel.

2.3.3 Biologiese teorie

Ellis (2005:288) verduidelik in sy *Evolutionary Neuroandrogenic*-teorie die korrelate van kriminaliteit en postuleer dat aggressiewe en verkreeë misdadige gedrag ontwikkel uit menslike voortplanting. Dit beteken dat die genetiese samestelling van individue sal bepaal of hulle kriminele of problematiese gedrag sal ontwikkel. Ellis (2005:288,295) voer verder aan dat neurochemiese en testosteroonvlakke die waarskynlikheid van aggressie en kriminele gedrag onder mans verhoog en hulle in gevaar stel om betrokke te raak by misdaad omdat hulle genetiese samestelling bydra tot hul gedrag. Dit verduidelik die rede waarom meer mans as vroue in misdaad verval. Ander biologiese faktore wat ook lei tot kriminele gedrag is mesomorfie (persone wat abnormaal gespierd is, veral in die bolyf), moeders wat tydens swangerskap rook, epilepsie, velgeleiding en die stresshormoon (Ellis, 2005:297-302). Hierdie faktore dui daarop dat die individue kwesbaarder daarvoor is as ander om by misdaad betrokke te raak as gevolg van hul biologiese geskiedenis. Omgewings- en sosiale faktore word gewoonlik oorweeg wanneer daar met oortreders omgegaan word. Biologiese faktore word selde oorweeg en dit is soms 'n uitdaging om die redes vir die kriminele gedrag te verduidelik as daar nie maatskaplike of omgewingsfaktore teenwoordig is nie.

2.3.4 Leerteorie

Volgens Bandura se leerteorie (1969:213) word die gedrag wat deur individue ontwikkel word, getoon deur die waarneming van verskillende sosialiseringssagente. Verder postuleer die teorie dat die identifikasie die proses is waarvolgens 'n individu die gedagtes, gevoelens of aksies van 'n ander wat gewoonlik beskou word as 'n rolmodel herhaal. As die gedrag voortdurend op dieselfde lees geskoei word, sal dit in beelde en woorde gekodeer word in die brein van die individu wat die gedrag waargeneem het. Selfs wanneer die rolmodel nie teenwoordig is nie, sal die beelde van die gemodelleerde gedrag opgespoor word deur die adolessent se geheue deur middel van 'n gebeurtenis wat die gedrag prikkel (Bandura, 1969:20). Bandura se leerteorie noem ook dat kognitiewe prosesse wat mense se gedrag beheer, meer verbaal as visueel is. Dit beteken dat mense gebeurtenisse wat hulle waarneem, verwoord. Daar is verskeie maniere waarop mense leer, maar die grootste persentasie van dit wat mense leer, leer hulle deur dit wat hulle waarneem, sowel as deur die nieverbale boodskappe wat aan hulle gekommunikeer word. Baie keer het die rolmodel by wie adolessente leer, nie 'n positiewe invloed op hulle nie en dit kan lei tot die ontwikkeling van misdadige gedrag. Adolessente ontwikkel gewoonlik dieselfde norms en waardes van die persoon wat hulle as rolmodel beskou. Individue word gekondisioneer om op dieselfde manier te reageer as die persoon wat hulle waarneem, selfs in hul afwesigheid. Dit maak dit moeilik om negatiewe gedragspatrone te elimineer, want die persoon word deur sy kognitiewe prosesse beheer.

2.3.5 Psigoanalitiese teorie

Baie van dit wat individue leer, vind plaas gedurende hul kinderjare, wanneer hul besig is om te ontwikkel en die dinge waaraan hulle blootgestel word, bepaal hoe gesond hul ontwikkeling sal wees. Freud (1975:401) beweer in sy psigoanalitiese teorie dat neuroses, die eerste doel van psigoanalitiese studie, gewortel is in die vroeë jare van 'n individu se lewe. Normale ontwikkeling vanaf geboorte tot adolessensie en dan volwassenheid verloop nooit so glad soos wat dit voorkom nie. Enige gedragsprobleme of psigomatiese siektes, soos angs, depressie en slaapversteurings wat volwassenes ervaar, hou verband met die gedrag en versteurings wat hulle in hul kinderjare ervaar het. Dit word beskou as 'n oorlewingsmeganisme gedurende die babajare wat beskou word as normaal (Freud 1975:403). Eienskappe gedurende die babajare wat as normaal beskou word, word abnormaal as dit steeds sigbaar is in die volwasse ontwikkelingsfase. Freud (1975:402) se teorie beweer

verder dat 'n swak of gebrekkig gevormde superego sal lei tot voortgesette selftevredestelling, ongeag sosiale norms, die teenwoordigheid of afwesigheid van skuldgevoelens en of daar vyandigheid teenoor gesag is of nie.

2.3.6 Kognitiewe ontwikkelingsteorie

Piaget (1964:20) beweer dat ontwikkeling 'n spontane proses is wat gekoppel is aan embriogenese wat verwys na die ontwikkeling van die liggaam, die senuweestelsel, sowel as die geestelike funksies. Kennis, volgens Piaget (1964:20), is om 'n onderwerp te leer ken en daarvolgens op te tree. Ontwikkeling is natuurlik en elke individu ondervind dit teen 'n verskillende tempo. Mense doen kennis op en leer deur middel van die manier waarop hulle ontwikkel. Die definisie van kennis, soos voorgehou deur Piaget (1964:20), fokus nie net op informasie nie, maar sluit ook aksies in.

2.3.7 Gehegtheidsteorie

Die gedagtes wat individue formuleer word beïnvloed deur die mense aan wie hulle geheg is (Ainsworth, 1979:935). Hierdie teorie voer aan dat babas selektief is wanneer gehegtheidsfigure van individue wat aan hulle bekend is, gekies word. Nie alle sosiale verhoudinge word as gehegheidsmoontlikhede geïdentifiseer nie. Kinders mag dalk geheg raak aan lede van hulle portuur in omstandighede waar toepaslike gehegtheidsfigure, soos ouers, voogde of gesinslede afwesig is (Ainsworth, 1979:935). Dit is gewoonlik die geval wanneer individue uit 'n disfunksionele gesin kom. Die kind of jong persoon het nie 'n goeie verhouding met gesinslede nie en smee daarom 'n sterk verbintenis met sy/haar portuur. Baie keer assosieer hy/sy met lede van sy/haar portuurgroep wat 'n negatiewe invloed op sy/haar gedrag uitoefen (Ainsworth, 1979:935). Wanneer die baba of kind tot in die volwasse lewe vorder, kan daardie individu sukkel om besluite op sy/haar eie te neem of sal hy/sy dit moeilik vind om onafhanklik te funksioneer sonder die veilige gehegtheid van sy/haar ouers. 'n Balans is nodig wanneer ouers 'n gehegtheid teenoor hul kinders ontwikkel, want dit kan die kind se ontwikkeling en interaksie met ander mense negatief beïnvloed.

2.4 DIE KONTEKS VAN JEUGMISDAAD IN SUID-AFRIKA

Breetzke (2010:2) en Samara (2005:210) argumenteer dat misdaad in Suid-Afrika meestal deur jong manlike persone gepleeg word. Die statistieke van die Suid-Afrikaanse Departement van Korrektiewe Dienste toon 'n toename in manlike jeugdiges wat sedert 2004

in hegtenis geneem is (Breetzke, 2010:2). Volgens Rocha-Silva (1998:53) het statistieke in Suid-Afrika getoon dat een uit elke drie jeugdige ernstige misdade pleeg, soos verkragting, moord, gewapende roof, huisbraak en aanranding. Die moord van 'n hawelose man deur vier manlike jeugdige van Waterkloof het groot media opskudding veroorsaak, omdat die jeugdige minderjarig was en gevaarlike wapens wat 'n hamer, messe en staalpuntskoene ingesluit het, gebruik is (Waldner, 2005:1).

Die Departement van Korrektiewedienste vir die Eden-Karoo Streek het in die 2012 boekjaar 585 verhoorafwagende jeugdige opgeneem en in die 2013 boekjaar 604 verhoorafwagende jeugdige tussen die ouderdom van 14 en 25 jaar. Die gevonnise jeugdige in 2012 was 694 en in 2013 is daar 737 jeugdige opgeneem. Dit is duidelik vanuit bogenoemde inligting dat die aantal manlike jeugoortreders (verhoorafwagend en gevonnise jeugdige) toegeneem het en dat die risiko vir manlike jeugdige om in misdaad te verval 'n bron van kommer is. Volgens die statistieke van die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling vir die Eden-Karoo Streek is die aantal jeugdige wat deur die hof verwys is vir afwenteling in die 2012/2013 boekjaar 119 en in die 2013/2014 boekjaar 660. Die rede vir die lae syfers vir die 2012/2013 boekjaar is omdat verwysing vir afwenteling eers in die vierde kwartaal geïmplementeer is en syfers vir die ander kwartale dus ontbreek. Dit is dus moeilik om vergelykings te tref aangesien die statistiek vir die 2012/2013 boekjaar nie volledig is nie.

Volgens Breetzke (2010:2) is daar faktore wat bydra tot die jeugmisdaadprobleem in Suid-Afrika, naamlik bendes, viktimisasie en armoede. Steyn, Badenhorst en Kamper (2010:173) argumenteer dat armoede sedert die apartheidsere nie afgeneem het nie. Skrywers soos Breetzke (2010:2) en Fuller (2009:11) voeg by dat die ongelykhede van apartheid gelei het tot meer armoede onder swart Suid-Afrikaners as onder wit Suid-Afrikaners. Dit het eersgenoemde meer benadeel laat voel en hulle gebruik dit as 'n motivering om misdaad te pleeg. Dit is 'n uitdaging om hierdie sosiale probleme die hoof te bied en die vlak van volwassenheid onder die jeugdige sal bepaal of hulle wel die uitdagings kan hanteer. Die hoë misdaadsyfer word beïnvloed deur die instroming van immigrante uit Afrika van wie baie onwettige immigrante is (Breetzke, 2010:2). Steyn *et al.* (2010:174) meld dat Suid-Afrika bekend is vir gewelddadige misdaad wat ook die algemeenste sosiale probleem in die land is. Mangona (2010:13) stem saam met die bogenoemde outeurs en voeg by dat daar 'n hoë voorkoms van gewelddadige misdaad onder die jeug in Suid-Afrika is. Een van die bydraende faktore tot hierdie styging is dat die jeug blootgestel word aan en betrokke is by xenofobiese aanvalle wat in 2008 plaasgevind het (Mangona, 2010:13). Die jeug word ook blootgestel aan

baie ander gewelddadige voorvalle in die gemeenskappe waar hulle woon. Dit het deel van die norm geword en daarom voel die jeug gemaklik daarmee om geweld te gebruik as 'n manier om probleme op te los.

2.5 PROFIEL VAN DIE JEUGOORTREDER

Jeugmisdaad is 'n algemene probleem, nie net in Suid-Afrika nie, maar ook in ander lande. Daarom is dit noodsaaklik om te kyk na die eienskappe van die jeugdige oortreder ten einde die jeugoortreder te onderskei van die nie-jeugdige oortreder. Deur dit te doen, sal dit moontlik wees om begrip te ontwikkel vir die uitdagings wat hierdie jong oortreders in die gesig staar.

2.5.1 Ontwikkelingstadium

Die ouderdom van die jeugdiges bring uitdagings mee wat problematies kan wees. Adolesseente daag gesag uit en ontwikkel 'n sin vir die self. Dit is dus noodsaaklik vir die gesonde ontwikkeling van die adolessent se selfbeeld om te voorkom dat misdadige gedrag oorgaan in ernstige kriminele gedrag (Fuller, 2009:18). Adolessente word ook algemeen aanvaar as 'n spanningsvolle tydperk tussen die ouer en die adolessent. Spanning word veroorsaak deur die generasiegaping en affekteer die manier waarop die ouer en die adolessent met mekaar kommunikeer (Fuller, 2009:15). Furlong (2009:425) beweer dat baie tieners in die jeugdige regstelsel in 'n vertraagde psigososiale rypwordingsproses is wat dit vir hulle 'n uitdaging maak om te vorder na volwassenheid. Deur nie te groei tot volwassenheid nie kan die individu die risiko loop om in 'n patroon van kriminele gedrag te verval wat later moeilik is om te verander.

2.5.2 Omgewing

Hoewel jeugdiges baie uitdagings ervaar met betrekking tot hulle ontwikkeling, kan die omgewing waarin hulle woon nog meer uitdagings en sosiale probleme bied. Geldenhuys (2007:154) verklaar dat 'n hoë voorkoms van misdaad gewoonlik voorkom in gemeenskappe waar die jeugdige oortreder en sy gesin woon. Pelser (2008:9) beweer dat die jeugoortreder 'n hoë bewustheid het van misdaad wat in sy/haar woonbuurt voorkom en vertrou is met baie mense in die omgewing wat betrokke is by onwettige bedrywighede, sowel as mense wat 'n bestaan maak uit die pleging van misdaad. Deur die waarneming van misdaad in sy/haar omgewing, word dit die norm en het tot gevolg dat die jong oortreder maklik by kriminele

aktiwiteite betrokke raak. Dit stem ooreen met Bandura (1969:213) se leerteorie wat beweer dat individue hul gedrag ontwikkel deur die waarneming van verskillende sosialiseringssagente. Die gedrag van die lede van die gemeenskap dra by tot die misdadige gedrag wat deur die jeugoortreder getoon word as hy/sy voortdurend daaraan blootgestel word. Martin, Martin, Dell, Davis en Guerrieri (2008:609) argumenteer dat jeugmisdaad algemeen voorkom in woonbuurte met 'n lae sosio-ekonomiese status. Jeugoortreders kom dikwels uit armoedige gebiede (Martin *et al.*, 2008:618). Die jong oortreder word blootgestel aan baie negatiewe aktiwiteite, soos misdaad, middelmisbruik en bendes. Hierdie aktiwiteite beïnvloed die afwykende gedrag. Beperkte toegang tot hulpbronne weens armoede veroorsaak dat die jeugdiges betrokke raak by onwettige aktiwiteite ten einde hul finansiële behoeftes te bevredig.

2.5.3 Gesinstruktuur

Armoede en ander sosiale probleme beïnvloed die wyse waarop die gesin van die jong oortreder gestruktureer is, asook die rolle wat deur familieledede vertolk word. Volgens Hollin, Browne en Palmer (2002:15) en Maniadaki en Kakouros (2008:212), is misdadigers geneig om uit groot gesinne te kom. Die grootte van die gesin het 'n impak op die ouerlike toesig, aangesien die ouers nie in staat is om al die kinders gelyk te monitor nie. Ronis en Borduin (2007:154) beweer dat die gesinne van die jeugoortreders gekenmerk word deur hoë vlakke van disfunksie wat kan lei tot konflik en lae vlakke van kommunikasie binne die gesin. Die jeugoortreder vind dit dus moeilik om 'n gesonde verhouding met sy/haar gesinslede te hê, aangesien hulle te besig is met hulle eie probleme. Dit het tot gevolg dat die jeugdige meer staat maak op sy/haar verhouding met vriende wat nie altyd 'n positiewe invloed op hom/haar het nie. Dit stem ooreen met die gehegtheidsteorie wat bepaal dat kinders eerder by hul vriende wil wees in omstandighede waar toepaslike gehegtheidsfigure, soos ouers, voogde of familieledede afwesig is (Ainsworth, 1979:935). Martin *et al.* (2008:609) beweer dat die jeugoortreder nie opgevoed word op die manier waarop hy/sy veronderstel is om opgevoed te word nie, aangesien hy/sy dikwels grootgemaak word deur enkelouers of stiefouers of hy/sy is geskei van sy/haar biologiese ouers wat hom/haar in gevaar stel om betrokke te raak by misdaad. Maniadaki en Kakouros (2008:210) en Pelser (2008:9) dui aan dat die jeugoortreder dalk uit 'n gesin kom waar ander familieledede 'n kriminele geskiedenis het. Die jeugoortreder kom ook dikwels uit 'n huishouding wat gekenmerk word deur geweld (Pelser, 2008:9). Die individu neem dan die kriminele gedrag waar as die norm en is nie in staat om kriminele of afwykende gedrag te identifiseer as abnormaal nie.

2.5.4 Intellektuele en opvoedkundige funksies

Die gedrag wat jeugdiges waarneem en leer uit hul omgewing sal hul houding teenoor onderwys bepaal. Volgens Siennick en Staff (2008:628), Martin *et al.* (2008:608) en Ronis en Borduin (2007:154) voltooi misdadige jeugdiges minder skoolwerk en het hulle 'n laer akademiese prestasierekord as die nie-misdadige jeugdiges. Morris en Morris (2006:617) en Chitsabesan *et al.* (2006:538) beweer dat jeugoortreders leerprobleme ervaar wat 'n implikasie kan hê vir die onderwys wat aan die jeugoortreders gebied moet word. Hulle opvoedkundige behoeftes word nie altyd aangespreek nie weens die beperkte opvoedingsgeleenthede wat verskaf word aan jeugdiges met spesiale leerbehoefte. Dit lei daartoe dat jeugdiges nie goed vorder in die skool nie en sommige druipe of verlaat die skool op 'n baie jong ouderdom. Dit kan ook inmeng met hul gesonde ontwikkeling. Volgens Agnew (2001:319) se leerteorie word leergestremdheid beskou as 'n tendens en die misdadige gedrag wat deur die jeugdige getoon word, is sy/haar manier om die stres te hanteer.

2.5.5 Sosio-ekonomiese status

Beperkte of 'n gebrek aan onderwys het 'n impak op die ekonomiese omstandighede van mense, aangesien lae vlakke van opvoeding die geleenthede vir 'n goeie werk beperk. Hollin *et al.* (2002:15) meld dat groter gesinne minder ekonomiese hulpbronne het wat stres en konflik veroorsaak wat verband hou met armoede. Maniadaki en Kakouros (2008:210) stem saam dat groot families/gesinne in swak ekonomiese omstandighede woon. Geldenhuys (2007:153) voeg by dat jeugoortreders uit arm en middelklasgesinne kom. Volgens Agnew (2001:319) se leerteorie verhoog spanning en stres in 'n omgewing van armoede wat lei tot negatiewe emosies, soos woede en frustrasie. Die ekonomiese posisie van gesinne beïnvloed indirek die moontlikheid om betrokke te raak by misdaad. Dit word na aanleiding van die leerteorie verduidelik, wat postuleer dat misdaad gebruik kan word om spanningsdruk of negatiewe emosies te verminder wat met die gesin se ekonomiese omstandighede geassosieer kan word. Armoede is nie die enigste faktor wat kan lei tot kriminele of misdadige gedrag nie; ander faktore, soos middelmisbruik en geweld kan ook aanleiding gee tot armoede.

2.5.6 Geslag

Jong manlike oortreders pleeg meer misdaad as jeugdige vroulike oortreders en die misdaad is ook van 'n ernstiger aard (Bezuidenhout & Joubert, 2003:69; Martin *et al.*, 2008:611). Hierdie outeurs bevestig dat geslag 'n karaktereienskap is wat manlike jeugdige in gevaar stel om misdaad te pleeg, omdat hulle meer daartoe geneig is om risiko- en afwykende gedrag te toon. Faktore wat die risiko van oortreding verhoog, is dieselfde by manlike en vroulike jeugdige oortreders (Parker, Morash & Stevens, 2010:315), maar manlike jeugdige oortreders word in 'n groter mate blootgestel aan risikofaktore as vroulike jeugdige oortreders (Bezuidenhout & Joubert, 2003:69). Vroulike jeugdige is meer geneig om misdade te pleeg soos diefstal, vandalisme en aanranding, maar in 'n mindere mate as manlike jeugdige (Leoschut & Burton, 2009). Hierdie risikofaktore plaas meer druk op die manlike jeugdige oortreders en dit maak dit vir hulle moeiliker om die lewende uitdagings te hanteer sonder om by misdaad betrokke te raak. Dit stem ooreen met Agnew (2001:319) se leerteorie wat bepaal dat misdaad gebruik word as 'n manier om spanningsdruk te verminder. Verder meld Park *et al.* (2010:314) dat daar geslagsverskille is in die aard van die gedrag van die jeugdige. Al is daar ooreenkomste ten opsigte van manlike en vroulike jeugdige oortreders, is daar ook verskille in die aard van misdadige gedrag wat getoon word deur manlike en vroulike jeugoortreders.

2.5.7 Ouderdom

Volgens Moffitt se teorie (Bartusch, Lynam, Moffitt & Silva, 1997:16), is daar twee tipes oortreders, naamlik die oortreders wat aanhoudend oortree en die adolessente wat tot 'n beperkte mate oortree. Eersgenoemde toon antisosiale gedrag tydens adolessensie en hou aan met die kriminele gedrag tydens volwassenheid. 'n Patroon van misdaadpleging word by oortreders wat volhardend oortree gevestig wat dit moeilik maak om in te gryp om die siklus te breek. Bezuidenhout en Joubert (2003:68) voeg by dat faktore, soos die proses van ontwikkeling en die sosiale rolle wat vervul word, bydra tot 'n individu se vroeë en deurlopende betrokkenheid by misdaad. Aan die ander kant raak die adolessente oortreder wat in 'n beperkte mate oortree, betrokke by kriminele aktiwiteite gedurende sy/haar adolessentefase (Bartusch *et al.*, 1997:16), wat deel vorm van die normale ontwikkeling van die jeug om betrokke te raak by risikogedrag, soos misdaad.

2.6 FAKTORE WAT BYDRA TOT JEUGMISDAAD

Daar is baie faktore wat moontlik kan aanleiding gee tot jeugmisdaad. Vir die doeleindes van die studie word slegs op enkele risikofaktore gefokus, omdat dit baie van die ander faktore wat bydra tot jeugmisdaad omsluit. Hierdie faktore sluit in onbevredigende ouergedrag, familie, kindermishandeling, teenwoordigheid van die misdadige broer, ekonomiese nadeel, genetiese faktore, middelmisbruik, ouderdom en ATHV (Aandagtekort-hiperaktiwiteits-versteuring).

2.6.1 Onbevredigende gedrag deur die ouer

Ouers wat nie hul ouerskappligte bevredigend verrig nie, dra by tot die rede waarom jeugdiges betrokke raak by kriminele aktiwiteite. Onbevredigende gedrag deur die ouers sluit in konflik in die huwelik, oorheersing van die een ouer deur die ander in besluitneming met betrekking tot die kinders, teenstrydigheid tussen die ouers in die behandeling van die kind, houdings van onverskilligheid, positiewe verwerping of verwaarlosing van die kind, streng of onreëlmatige dissipline en harde metodes van lyfstraf (Arthur 2006:8). Swak toesig kan een van die belangrikste maniere wees waarop ouers daarin misluk om hul kinders teen kriminele aktiwiteite te beskerm (Arthur, 2006:8, Eaton, Krueger, Johnson, McGue & Lacono, 2009:4; Hollin *et al.*, 2002:12). Eaton *et al.* (2009:4) voeg by dat swak gemoniteerde adolessente geneig is om misdadige vriende te hê. Hollin *et al.* (2002:12) argumenteer dat misdadigheid eintlik 'n verwagte reaksie is op swak ouerskap en onvoldoende toesig. Die balans tussen positiewe en negatiewe gedrag deur die ouers bepaal ook of dit gesond en voordelig is vir die kind. Steinberg, Blatt-Eisengart en Cauffman (2006:55,56) beskou 'n dominante ouerskapstyl soos gesaghebbendheid as 'n beskermende faktor wat die risiko verminder vir misdadige gedrag in adolessente.

Jennings, Maldonado-Molina, Piquero en Canino (2010:315) voeg by dat geestelike gesondheidskwessies verband hou met jeugmisdaad. Selfmoord onder volwassenes kan gesien word as 'n bron van spanning en kan dus 'n faktor wees wat jeugdiges onder 'n groter risiko plaas om misdaad te pleeg (Jennings *et al.*, 2010:315). Wanneer ouers negatiewe gedrag toon, is hulle nie in staat om negatiewe gedrag in hul kinders te identifiseer nie of hulle is dalk te besig met hul eie probleme en dit kan daartoe lei dat hulle nie in staat is om hul kinders te dissiplineer nie. Dit stem ooreen met die leerteorie (Bandura, 1969:319) wat beweer dat gedrag gedryf word deur gevolge en dat daardie gedrag wat beloon word, dan geneig is om weer voor te kom.

2.6.2 Gesin

Onbevredigende gedrag deur die ouers is meestal die gevolg van baie ander gesinsprobleme. Faktore, soos gesinsgeweld en wanfunksionerende gesinne is meer algemeen teenwoordig in gesinne van adolessente wat misdadige gedrag toon (Kim & Kim, 2008:448). Bourassa (2007:698) stem saam en voeg by dat simptome soos angs en sosiale onttrekking van die gevolge is van 'n omgewing wat gekenmerk word deur gesinsgeweld. Manlike adolessente toon 'n hoër mate van misdadige gedrag, omdat hulle klaarblyklik meer geleenthede ervaar en blootgestel word aan gesinsgeweld (Kim & Kim, 2008:448). Bourassa (2007:698) argumenteer dat die teenwoordigheid van geweld 'n ongesonde en onstabiele gesinsatmosfeer skep wat kommer wek. Gesinsgeweld is een van die faktore wat die toename in misdadige gedrag in adolessente beïnvloed. Die jeugdiges leer om geweld te gebruik vir hul probleem, omdat hulle hierdie gedrag by gesinslede waarneem en leer. Volgens Bandura (1969:213) se leerteorie is die grootste persentasie van dit wat mense leer, dit wat hulle waarneem.

2.6.3 Kindermishandeling/verwaarlosing

Faktore soos gesinsgeweld skep die platform om by misdaad betrokke te raak vir kinders wat misbruik of mishandel word in hul gesinne. Ryan, Testa en Zhai (2008:117) argumenteer dat adolessente wat onveilig voel saam met hul ouers geen morele beperkinge het nie en dit verhoog die risiko om betrokke te raak by kriminele dade. Volgens Arthur (2006:12) en Ryan *et al.* (2008:116) kan kinders swak gedrag teenoor hul ouers ontwikkel wat voortspruit uit die mishandeling of verwaarlosing. Herrenkohl en Herrenkohl (2007:553) stem saam dat kindermishandeling en verwaarlosing risikofaktore is vir kriminele gedrag. Misbruik en kindermishandeling beïnvloed die verhouding wat jeugdiges met hul ouers ontwikkel. Dit beperk die adolessente se ondersteuningstelsel wat noodsaaklik is vir hul gesonde ontwikkeling. Die ontwikkeling van 'n swak verhouding met ouers kan veroorsaak dat adolessente later in hul lewe swak verhoudinge ontwikkel. Dit verduidelik waarom adolessente assosieer met vriende wat 'n negatiewe invloed op hulle het en maklik betrokke raak by bendes. Hierdie negatiewe assosiasies skep 'n grondslag vir kriminele aktiwiteite.

2.6.4 Teenwoordigheid van die misdadige sibbe

Alltucker, Bullis, Close en Yovanoff (2006:481) en Hollin *et al.* (2002:10) argumenteer dat die teenwoordigheid van 'n misdadige sibbe die risiko van jeugmisdaad verhoog. Kinders uit dieselfde gesin sal aan soortgelyke risikofaktore binne die gesin en in hul onmiddellike

omgewing blootgestel word. Die jeugdige en sy broer/suster reageer op verskillende maniere op risikofaktore, maar hul reaksies is meestal dieselfde na mate hulle mekaar beïnvloed soos hulle die negatiewe gedrag waarneem. Dit stem ooreen met Ainsworth se teorie (1989:715) wat aanvoer dat broers en susters 'n gemeenskaplike agtergrondservaring deel wat bydra tot die ooreenkomste in hul persepsie van die situasies en die waardestelsels wat hul besluite beïnvloed. Broers en susters sal op soortgelyke maniere op situasies reageer op grond van hul gedeelde geloofs- en leerervarings.

2.6.5 Sosio-ekonomiese status

Lae sosio-ekonomiese status dra by tot jeugmisdad aangesien dit 'n negatiewe invloed op die gesinsfunksionering en die kind se ontwikkeling het (Alltucker *et al.*, 2006:481). Skrywers soos Agnew, Matthews, Bucher, Welcher en Keyes (2008:159) stem nie saam nie en argumenteer dat sosio-ekonomiese status nie bydra tot jeugmisdad nie, en dat dit eerder die ekonomiese probleme is wat verband hou met die sosio-ekonomiese status. Hollin *et al.* (2002:16) en Arthur (2006:26) ondersteun die standpunt en verklaar dat armoede nie die enigste risikofaktor vir misdad is nie, aangesien gesinsgrootte, enkelouergesinne en gebroke huishoudings ook 'n rol speel. Arthur (2006:26) stem saam en meld dat ekonomiese deprivasie alleen nie voldoende is vir misdad om te ontwikkel nie.

Ekonomiese druk affekteer die stres van ouerskap, depressie en huwelikskonflik (Hollin *et al.*, 2002:15). Dit beïnvloed die ouer-kind en ouer-adolescent verhouding wat lei tot antisosiale gedrag deur die jong individu (Hollin *et al.*, 2002:16). Agnew se teorie (2001:319) verklaar dat gespanne omstandighede druk plaas op individue om kriminele dade te pleeg. Hay, Fortson, Hollist, Altheimer en Schaible (2006:327) en Arthur (2006:25) stel voor dat ouer-adolescent verhoudinge verskil in gemeenskappe wat ekonomies benadeel is vergeleke met diegene wat in armoede leef en nie in staat is om die nodige emosionele ondersteuning en stimulasie te bied wat van belang is vir gesonde kinderontwikkeling nie. Hay *et al.* (2006:327) argumenteer dat arm gemeenskappe lae vlakke van sosiale beheer het, wat daartoe lei dat adolessente groter toegang het tot geleenthede om misdade te pleeg. Dit lei daartoe dat adolessente swak verhoudinge met hul ouers handhaaf, wat die risiko om by misdad betrokke te raak verhoog.

Armoede stel mense bloot aan sosiale omstandighede wat hul interaksie met ander beïnvloed. Hierdie sosiale toestande waaraan die jeugdige blootgestel word, maak dit moeilik vir hulle om die lewe se uitdagings te hanteer en hulle ontvang ook nie die nodige emosionele

ondersteuning van hulle ouers nie. Die adolessente se verhouding met hulle ouers bepaal hulle kwesbaarheid vir misdaad en hierdie kwesbaarheid of risiko verhoog wanneer hulle blootgestel word aan ekonomies benadeelde gemeenskappe.

2.6.6 Genetiese faktore

Individue wat blootgestel word aan dieselfde sosiale omgewing toon nie noodwendig soortgelyke misdadige gedrag nie as gevolg van genetiese faktore wat ook 'n rol speel. Volgens die biologiese teorie beïnvloed genetica die manier waarop mense met omgewingsfaktore omgaan (Ellis, 2005:288,295). Genetiese faktore speel 'n rol in die ontwikkeling van 'n antisosiale persoonlikheid (Hollin *et al.*, 2002:9). Guo, Roetger en Cai (2008:543) stel voor dat genetica 'n bydraende faktor is, insluitend genetiese omgewingsinteraksie. Hierdie twee faktore beïnvloed mekaar en die verhoging van die voorkoms van misdaad. Die beheer van hierdie genetiese faktore kan 'n uitdaging wees, maar hierdie invloed is minder as dié van omgewingsfaktore. Hollin *et al.* (2002:11) stem saam en argumenteer dat misdadigers beskou kan word as slagoffers van die samelewing eerder as slagoffers van hulle gene. Die omgewing waarmee hierdie genetica in wisselwerking tree kan meer beheerbaar wees. Dit is noodsaaklik om kennis op te doen ten opsigte van hierdie aspekte, aangesien dit 'n beter insig bied van die misdadige gedrag.

2.6.7 Ouderdom

Die ouderdom van 'n persoon se eerste arrestasie sal voortgesette kriminele gedrag bepaal (Alltucker *et al.*, 2006:480). Hoe jonger die jeugdige begin misdaad pleeg, hoe meer geneig is hy/sy daartoe om 'n patroon van kriminele gedrag te ontwikkel wat kan voortduur tot in volwassenheid. Sodra 'n patroon gevestig is, is dit moeilik om in te gryp om die probleem aan te spreek. Moffit se ontwikkelingsgerigte Taksonomieteorie (Bartusch *et al.*, 1997:40) verklaar dat misdadige jeugdige meer daartoe geneig is om te assosieer met vriende wat betrokke is by kriminele aktiwiteite en hulle word ook maklik deur hulle vriende beïnvloed om misdaad te pleeg. Die rede waarom jeugoortreders met vriende assosieer wat 'n negatiewe invloed op hulle het, is gewoonlik om te ontvlug van die ongesonde maatskaplike omstandighede by die huis. Deur aan 'n groep te behoort, al het dit 'n negatiewe uitwerking, gee die jeugdige oortreder die gevoel dat hy/sy tuishoort.

Volgens wetgewing is 'n kind verantwoordelik vir 'n kriminele oortreding as die staatsaanklaer bewyse bo redelike twyfel kan aanbied dat die kind kriminele kapasiteit gehad

het ten tye van die pleging van die misdryf (Burchell 2011:255). Hoewel kinders onder die ouderdom van 10 nie gearrester of vervolgt mag word nie, word dit erken deur die Wet op Kinderegeregtheid dat hulle in gevaar is en dat aksies geneem moet word. Daarom word hul deur 'n proefbeampte geassesseer en na gelang van hul behoeftes verwys vir die nodige dienste of terapie. Kinders tussen die ouderdom van 10 en 14 het 'n gebrek aan kriminele kapasiteit (Artikel 7(2) van die Wet op Kinderegeregtheid; Burchell 2011:264). Om te besluit of die kind kriminele kapasiteit het of nie sal die betrokke landdros van die kinderegeregtheidshof die proefbeampte se assesseringsverslag raadpleeg, asook oorweging skenk aan enige ander informasie wat relevant is tot die aangeleentheid (Subartikel 11(2) en (3) van die Wet op Kinderegeregtheid). Waar daar bevind word dat 'n kind nie kriminele kapasiteit het nie en dus in die kind se beste belange moet daar met die kind gehandel word op dieselfde manier soos met 'n kind onder die ouderdom van 10 (Artikel 11(5) van die Wet op Kinderegeregtheid). Kinders van 14 jaar en ouer het kriminele kapasiteit en word volgens die Wet nie verskillend beskou as 'n volwassene met betrekking tot kriminele kapasiteit nie (Artikel 7(3) van die Wet op Kinderegeregtheid; Burchell 2011:267).

2.6.8 Middelmisbruik

Alkohol is die algemeenste dwelm wat gebruik word onder jeugdiges, naas tabak en onwettige dwelms. Alkohol is 'n baie kragtige dwelm wat die sintuie en gemoed aantast en ernstige gesondheidsrisiko's meebring. Dit tas 'n persoon se oordeel aan en beïnvloed die ontwikkeling van maatskaplike vaardighede en skoolprestasie nadelig. Navorsing het getoon dat adolessente wat alkohol misbruik 10% minder kan herroep van wat hulle geleer het vergeleke met leerders wat nie alkohol gebruik nie (Brown *et al.*, 1998:164-171). Falkowski (2003:31) verklaar dat om in 'n huis groot te word waar alkoholmisbruik plaasvind, die kind se kognitiewe en emosionele ontwikkeling negatief beïnvloed. Hy noem verder dat blootstelling aan huishoudings waar alkohol 'n prominente rol speel, dit wil sê waar ouers, broers en susters alkohol misbruik, ernstige versteurings in die adolessent se gesinslewe kan meebring. Tlhoale (2003:100) bevestig dat die uitwerking op jong oortreders van alkoholisme in die familie beslis verband hou met wangedrag en moontlike gevangenisstraf. Die oorhoofse meerderheid van die jeugdiges beskik nie oor die kennis en vaardighede om pynlike gevoelens te hanteer nie. Rocha-Silva (1998:53) is van mening dat wangedrag onder jeugdiges 'n meganisme is om pynlike gevoelens te hanteer. Dit dra verder daartoe by dat jeugdiges vatbaarder is vir negatiewe invloede.

Dwelmmisbruik is 'n sosiale verskynsel en word deur sosiale netwerke aanvaar. Die Suid-Afrikaanse samelewing word gekenmerk deur 'n hoë voorkoms van dwelmmisbruik en dit is nie verbasend dat dit posvat onder jeugdiges nie. Hoe vroeër die ouderdom van gebruik, hoe meer gereeld word die gebruik en hoe kragtiger word die dwelm wat tot wangedrag lei. Volgens Sheafor en Horejsi (2010:534) word amfetamien wêreldwyd gebruik as gevolg van sy sterkte. Hierdie skrywers argumenteer dat amfetamien gevoelens van selfvertroue, sowel as intense en langdurige euforie meebring. Hierdie eienskappe is gebaseer op die aard van die adolessent se ontwikkelingsstadium. Volgens Louw en Louw (2007:281) word die adolessent se ontwikkelingsfase gekenmerk deur onder andere konflik met ander, buierigheid en hoë risikogedrag. Volgens Bezuidenhout (2008:134) is daar 'n definitiewe verhouding tussen die gesinslewe, adolessent se gedrag, middelmisbruik en afhanklikheid. Sheafor en Horejsi (2010:534) argumenteer dat middelmisbruik dikwels toeneem en later lei tot afhanklikheid.

Wanneer die adolessent die gesinslid is met die afhanklikheidsprobleem, sal dit 'n definitiewe impak op die gesin as 'n sosiale eenheid in die samelewing hê (Bezuidenhout 2008:40). Juhnke en Hagedorn (2006:225) argumenteer dat die meeste gesinne waar chemiese afhanklikheid by lede voorkom, rigiede grense stel wat abnormaal is, aangesien dit die gesin isoleer van diegene wat moontlik wil help. Watson (2004:59) se navorsing oor die afgelope 20 jaar het gewys dat daar 'n verband is tussen middelmisbruik en jeugmisdaad. Die probleem van middelmisbruik is selfs prominenter onder adolessente wat strydig is met die kindergeregtigheidsstelsel.

2.6.9 Aandagtekort-hiperaktiwiteitsversteuring (ATHV)

Nog 'n uitdaging wat jeugdiges in die gesig staar, is biologiese geneigdhede soos Aandagtekort-hiperaktiwiteitsversteuring (ATHV). 'n Studie wat gedoen is deur Johnson en Kercher (2007:131) het gevind dat kriminele gedrag verband hou met ATHV. Die spanningsteorie voer aan dat misdaad een van verskeie maniere is waarop die jeugdige kan reageer op die hantering van stres en negatiewe emosies. Sibley, Pelham, Molina, Gnagy, Waschbusch, Biswas, Maclean, Babinski en Karsch (2011:21) stem saam met Johnson en Kercher (2007:135) dat individue wat aan ATHV ly, meer daartoe geneig is om misdadigers te word. ATHV word geassosieer met onoplettendheid, hiperaktiwiteit-impulsiwiteit en gekombineerde simptome van onoplettendheid, hiperaktiwiteit-impulsiwiteit (Johnson & Kerscher, 2007:135). Carroll, Hemingway, Bower Ashman, Houghton en Durkin (2006:520) argumenteer dat impulsiwiteit bydra tot antisosiale gedrag en die risiko vir kriminele gedrag.

verhoog. Individue met 'n hoë impulsiwiteitsvlak het 'n laer vlak van akkuraatheid en 'n vinniger tydskatting as individue met 'n lae impulsiwiteitsvlak. Dit vorm die grondslag vir impulsiewe gedrag, soos vinnige denke en optrede sonder om te dink (Carrol *et al.*, 2006:520). Behoorlike behandeling van hierdie afwyking kan die individu help om lewensuitdagings beter te hanteer, maar in die meeste gevalle word hulle nie gediagnoseer nie. Daarom is hulle nie in staat om die nodige ondersteuning en behandeling te ontvang wat kan help bou aan hul hanteringsmeganismes nie. Zhang, Barrett, Katsiyannis en Yoon (2011:17) meld dat impulsiwiteit en verswakte aandagprosesse, soos ATHV risikofaktore is vir misdaad.

2.7 DIE WET OP KINDERGEREGTIGHEID (75 VAN 2008)

Die doel van die Wet op Kindereregtheid (75 van 2008) is om die regte van kinders te beskerm soos voorgeskryf in die Grondwet, om die gevoel van ubuntu in die kinderegtheidstelsel te bevorder deur die vestiging van kinders se sin vir waardigheid, en die versterking van kinders se respek vir menseregte en die fundamentele vryheid van ander deur hul aanspreeklik te hou vir hul dade en om die belange van die slagoffer en die gemeenskap te beskerm. Die Wet ondersteun rekonsiliasie deur die herstellende geregtigheidstelsel. Dit betrek ouers, families, slagoffers en waar nodig lede van die gemeenskap wat geaffekteer is deur die misdaad ten einde herintegrasie van kinders aan te moedig. Verder maak die Wet voorsiening vir spesiale behandeling/terapie ten einde die kring van misdaad te breek wat sal bydra tot veiliger gemeenskappe en hierdie kinders aanmoedig om produktiewe volwassenes te word. Dit voorkom dat kinders blootgestel word aan die formele kriminele geregtigheidstelsel deur prosedures, maatreëls en dienste in plek te stel wat gepas is om die behoeftes van kinders aan te spreek in ooreenstemming met die Grondwet deur die gebruik van afwenteling en om samewerking te bevorder tussen staatsdepartemente en nie-regeringsorganisasies ten einde 'n geïntegreerde en holistiese benadering te verseker deur die implementering van die Wet (Muntingh 1999:6-1).

2.8 GESKIEDENIS VAN DIE ONTWIKKELING VAN DIE WET OP KINDERGEREGTIGHEID (75 VAN 2008)

Voor demokrasie in 1994 in Suid-Afrika bereik is, was die wetlike uitspraak vir die hantering van kinders wat misdaad pleeg, onmenslik. Lyfstraf is in daardie stadium toegedien, spesifiek deur polisiebeamptes.

Voor die implementering van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) in Suid-Afrika was daar geen afsonderlike kriminele regstelsel wat na kinders se regte omgesien het nie (Gxubane, 2010:35; Brink, 2010:29). Inisiatiewe is onderneem wat gelei het tot die opstel van 'n Wetsontwerp vir Kindergeregtigheid, gevolg deur die implementering van die Wet in 2010. Die volgende gedeelte sal fokus op die geskiedenis van die ontwikkeling van 'n wetlike raamwerk wat die regte beskerm van kinders wat met die gereg bots.

Die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) wat saamgestel is deur die burgerlike samelewing en nie-regeringsorganisasies het prominent geword in die 1990's. Dit het 'n platform gevorm vir kindergeregtigheidskwessies in die afwesigheid van 'n afsonderlike kriminele regstelsel vir kinders (Skelton & Gallinetti, 2008:34). Kinders wat aangekla is van misdade is verhoor in kriminele howe vir volwassenes, omdat daar nie aparte howe vir kinders was nie (Brink, 2010, Skelton, 2011:417). Dit het daartoe gelei dat kinders beskou is as en gevonnissen soos volwassenes, wat 'n siklus van misdaad geskep het, want kinders wat die kriminele regstelsel op 'n vroeë ouderdom betree, is geneig om oortreders te word tydens volwassenheid. Die Wetsontwerp vir Kindergeretigheid is in die 1990's opgestel en in 2003 in die parlement oorgeskryf. Daar is geen redes verstrek waarom daar geen vordering plaasgevind het tot aan die einde van 2007 nie (Skelton & Gallinetti, 2008:3).

Voorheen is afwenteling informeel beoefen. Die voorwaardes vir afwenteling was soos volg: kinders moes verantwoordelikheid aanvaar vir die misdaad wat gepleeg is, en die ouer of voog moes bereid wees om verantwoordelikheid te aanvaar vir die kind se bywoning van hofsittings, asook om op eie onkoste hofverrigtinge by te woon (Brink, 2010:22,23). Hierdie situasie het daartoe gelei dat baie kinders uitgesluit is van afwenteling op grond van hul omstandighede. Na 2003 is net 'n paar kinders wat met die gereg gebots het, afgewentel, waar meer kinders afgewentel sou kon word as die Wetsontwerp vinniger afgehandel was. Die Wetsontwerp is in Mei 2009 onderteken en die Wet is op 1 April 2010 geïmplementeer. Sukses met betrekking tot die implementering van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) sal afhang van die voortgesette samewerking tussen die burgerlike samelewing en die Staat (Badenhorst, 2010:1,3,5).

2.9 HOWE VIR KINDERGEREGTIGHEID

'n Landdros-, streeks- of hooggeregshof kan as kindershof funksioneer. Die Wet op Kindergeregtigheid maak voorsiening vir die vestiging van 'n eenstopsentrum wat gespesialiseer is in die hele proses van kindergeregtigheid (Artikel 89 van die Wet op

Kindergeregtigheid). In gevalle waar 'n volwassene en 'n jeugdige saam aangekla word vir 'n misdryf moet die hof die Wet op Kindergeregtigheid vir die jeugdige en die Strafproseswet (51 van 77) vir die volwassene (Artikel 63(2) van die Wet op Kindergeregtigheid) toepas. Waar 'n kind in 'n kindertof verskyn, verlang die Wet op Kindergeregtigheid dat die kind bygestaan moet word deur sy/haar ouers, geskikte volwassene of voog (Artikel 65(2) van die Wet op Kindergeregtigheid). Die voorsittende beampte kan in uitsonderlike gevalle 'n onafhanklike waarnemer aanstel om die betrokke kind by te staan (Artikel 65(6) van die Wet op Kindergeregtigheid).

2.10 DIE ROL VAN DIE PROEFBEAMPTES

Die Wet op Proefdienste (116 van 1991) omskryf die magte, funksies en pligte van 'n proefbeampte in Suid-Afrika en maak voorsiening vir die vestiging en implementering van programme met die doel om misdaad te verminder en die lewering van bystand aan en die behandeling van persone wat betrokke is by misdaad en verwante sake.

Proefbeamptes is gewoonlik maatskaplike werkers wat spesifiek aangestel is vir die lewering van proefdienste soos deur die Wet voorgeskryf word.

Die magte en pligte van proefbeamptes sluit in:

- om 'n kind wat met die gereg gebots het te assesser voordat hy/sy voor die hof verskyn;
- om die omstandighede van die beskuldigde te ondersoek en 'n aanbeveling te maak;
- om die oortreder te help om te voldoen aan sy of haar voorwaardes om sodoende sosiale funksionering te verbeter;
- om dadelik aan die hof te rapporteer as die oortreder versuim om die voorwaardes soos aan hom/haar opgelê na te kom;
- om aan die hof te rapporteer oor die vordering en toesig van en die nakoming daarvan deur die oortreder;
- om informasiesessies te fasiliteer; en
- om programme te beplan en te implementeer.

Dis duidelik dat proefbeamptes in die uitvoering van hul take verskeie rolle aanneem, byvoorbeeld as navorsers, toesighouers, misdaadvoorkomingsbeamptes, beplanners en implementeerders van programme. As gevolg van die feit dat herstellende geregtigheid 'n algemene verskynsel in die kriminele regsstelsel wat gesinsgroepkonferensies en slagoffer-

oortreder-mediasie insluit, geword het, word proefbeamptes gesien as sameroepers en bemiddelaars in geregtighedsinisiatiewe. Hulle is ook betrokke by voorverhoorprosedures, waar hulle assessering van kinders doen nadat hulle gearresteer is vir of aangekla is van misdaad. Dit voeg 'n nuwe dimensie by tot hul profiel aangesien hulle ook beskou kan word as vroeë intervensie-, voorverhoor- of assesseringsbeamptes.

2.11 SAMEVATTING

Teorieë wat in hierdie hoofstuk bespreek word, verduidelik die redes vir jeugmisdad. Dit is duidelik dat jeugmisdad nie 'n nuwe probleem is nie en dat dit oor die afgelope dekades geweldig ontwikkel en toegeneem het. Die maniere waarop die jeugoortreders beskou word (profiel) en hoe hulle gedrag gedefinieer word, is anders in die era waarin ons nou lewe. Die bydraende faktore tot jeugmisdad wys dat die jeug met verskeie uitdagings gekonfronteer word wat in die meeste gevalle aanleiding gee tot jeugmisdad. Sodra jeugdige oortreders die kriminele regstelsel betree, beïnvloed dit hul gedrag negatief en skep dit 'n patroon van misdaad. Die toepassing van kindergeregtigheid is in Suid-Afrika aangepas en verbeter tot die voordeel van kinders en hul regte. Die Wet op Kindergeregtigheid (75/2008) beskerm die regte van kinders, maar hou hul terselfdertyd aanspreeklik vir hul dade deur die lewering van dienste wat gepas is volgens hul behoeftes en ouderdom en in ooreenstemming met die Grondwet. In die volgende hoofstuk sal die aard en omvang van afwentelingsprogramme en die vlakke van intervensie in die voorkoming van hermisdaadpleging bespreek word.

HOOFSTUK 3

DIE AARD EN OMVANG VAN AFWENTELINGSPROGRAMME EN DIE VLAKKE VAN VOORKOMING VAN INTERVENSIE IN DIE VOORKOMING VAN HERMISDAADPLEGING

3.1 INLEIDING

Die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:2) is in werking gestel om 'n geleentheid te bied aan die jeug in Suid-Afrika om afgewentel te word vanaf die kriminele regstelsel. Afwenteling is alreeds toegepas voor die implementering van die Wet as gevolg van die behoefte wat vir jeugdiges wat in misdaad verval, geïdentifiseer is. Volgens Davis en Busby (2006:112) en Wood (2003:1) beperk afwentelingsprogramme die stigmatisering van kriminele skuldigbevinding en verminder dit die las op die kriminele regstelsel.

Afwentelingsprogramme moedig die jeugdiges, wat met die gereg bots aan om konstruktiewe burgers te word wat bydra tot die samelewing. Voorheen is lyfstraf gebruik as 'n straf vir die jeuigoortreder in Suid-Afrika. Dit is egter beskou as 'n onmenslike manier om teenoor minderjarige kinders op te tree. Inisiatiewe wat deur NRO's in die 1990's geïmplementeer is, is geskep om bewusmaking te vestig ten opsigte van jeugdiges wat met die gereg bots. Hierdie inisiatiewe bestaan uit die nie-regeringsorganisasies wat werk verrig binne gevangnisse, howe en polisieëls om jeuigoortreders wat verhoorafwagtend is te help (Skelton & Tshehla, 2008:32). Hierdie hoofstuk sal fokus op die definisie van afwenteling, die geskiedenis van die ontwikkeling van 'n wetlike raamwerk vir jeuigoortreders, die doelwitte van afwenteling, die minimum standaarde van afwentelingsprogramme, die verskillende afwentelingsopsies soos uiteengesit in die Wet, kriteria en die uitdagings verbonde aan die implementering van afwentelingsprogramme.

3.2 DEFINISIE VAN AFWENTELING

Volgens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:16), is afwenteling die kanalisering van 'n kriminele saak waarin 'n kind betrokke is, weg van die formele hofprosedures. Afwenteling bied kinders ook die geleentheid om 'n kriminele rekord vry te spring, terwyl hulle terselfdertyd aanspreeklikheid en verantwoordelikheid neem vir hul aksies (Badenhorst, 2011:5). Skrywers soos McGregor (2010:31), Davis en Busby

(2006:102), Brink (2010:24), sowel as Skelton en Tshehla (2008:52) stem saam, maar Brink (2010:24) en Skelton en Tshehla (2008:52) voeg by dat kinders verwys word na geïntegreerde programme wanneer hul gevalle vanaf die kriminele regstelsel verwys word. Kinders wat met die gereg bots, kom nie altyd in aanmerking vir afwenteling nie, moontlik vanweë die erns van die misdryf wat hulle gepleeg het of weens verwysing na die Kinderhof in gevalle waar kinders sorgbehoewend is.

3.3 DOELWITTE VAN AFWENTELING

Dit is noodsaaklik om vertrouwd te raak met die doelwitte van afwenteling om te verstaan wat bereik moet word met die jeugoortreder deur die implementering van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008).

Volgens Davis en Busby (2006:102), is die doel van afwenteling om die kinders aan te moedig om verantwoordelikheid te aanvaar vir die skade wat veroorsaak is deur hulle gedrag. Skelton en Tshehla (2008:53) stem saam en voeg by dat afwenteling kinders leer en probeer voorkom dat hulle weer met die gereg bots en hul motiveer om as burgers by te dra tot die samelewing. Hierdie doelwitte verwys na afwenteling soos uiteengesit voor die implementering van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008). Doelwitte van afwenteling, soos uiteengesit in die Wet (2009:70) is soos volg: om met 'n kind om te gaan buite die formele kriminele regstelsel, om die kind aan te moedig om verantwoordelikheid te neem vir die skade wat hy/sy veroorsaak het, om aan die spesifieke behoefte van die kind te voldoen, om die herintegrasie van die kind in die gesin en die gemeenskap te bevorder, om geleenthede te skep vir versoening tussen die kind en die individu of gemeenskap wat geraak is deur die skade wat die kind aangerig het, om stigmatisering van die kind te voorkom en om die nadelige gevolge te voorkom wat vloei uit die kriminele regstelsel, om die potensiaal vir heroortreding te verminder, om te verhoed dat die kind 'n kriminele rekord het, om die kind se waardigheid en welsyn te bevorder, en om sy of haar gevoel van eiewaarde en die vermoë om by te dra tot die samelewing te ontwikkel.

McGregor (2010:34) voer aan dat die doelwitte soos in die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) uiteengesit om die kind gesentreer is en op rehabilitasie en herintegrasie van die kind in sy of haar gesin en die samelewing fokus. Dit beteken dat kinders nie net afgewentel word van die kriminele regstelsel nie, maar dat hulle ook gehelp word om hul gedrag te verander. Die Wet voorsien afwenteling gebaseer op die herstellende geregtigheidsbeginsels wat die oortreder betrek by die skade wat hy of sy veroorsaak het (Brink, 2010:22,

McGregor, 2010:34). Dit volg op wat Davis en Busby (2006:102) gesê het, naamlik dat afwenteling voor die implementering van die Wet daarop gemik was om die jeug aan te moedig om verantwoordelikheid te aanvaar vir skade wat hulle veroorsaak het. Sommige veranderinge kan opgemerk word met betrekking tot die doelwitte van afwenteling nadat dit in wette omgeskakel is. Hierdie veranderinge sluit in die herstellende geregtigheidsbeginsel in afwenteling, die voorkoming van stigmatisering van die kind en die voorkoming van die negatiewe gevolge wat voortspruit uit die kriminele geregtigheidstelsel. Dit verminder die potensiaal vir heroortreding, voorkom dat die kind 'n kriminele rekord kry, en ontwikkel sy of haar gevoel van eiewaarde en die vermoë om by te dra tot die samelewing. Om herhaling te verminder, word kinders gemotiveer om produktiewe burgers te word en word hulle aangemoedig om verantwoordelikheid te aanvaar vir hul dade.

3.4 MINIMUM STANDAARDE VAN AFWENTELING

Om te verseker dat alle kinders wat met die gereg bots dieselfde voordele van afwenteling ontvang, is dit noodsaaklik dat minimum standaarde ingestel word met betrekking tot die beoefening van afwenteling, om sodoende die beskerming van kinders te verseker. Skelton en Tshehla (2008:13) meld dat afwentelingsopsies en -programme moet voldoen aan sekere minimum standaarde. Van der Merwe en Dawes (2009:582) stem saam en voeg by dat hierdie standaarde alreeds voor die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) geformuleer is en afwentelingspraktyke sal lei tot implementering. Hierdie standaarde sluit die volgende in: assessering moet gedoen word voor die aanklaer besluit om die saak af te wentel, die assesseringsinstrumente moet inligting oor individuele risikofaktore insluit, professionele mense wat afwentelingsdienste verskaf, moet opleiding ontvang om deeglike assessering te doen en laastens sal kinders met ernstiger probleme intensiewer en langtermyningryping benodig. Hierdie ingryping sal fokus op die terapeutiese behoeftes van kinders, volgens Schmid (2007:505). Verder moet die ontwerpte program die faktore wat bydra tot die misdadige gedrag aanspreek. Programme moet ook probeer om die risikofaktore wat veroorsaak dat kinders by misdaad betrokke raak te verminder (Van der Merwe & Dawes, 2009:581,582). Schmid (2007:506) voeg by dat die klem op die hereniging en die handhawing van die kind se band met die gesin geplaas moet word. Inaggenome die vermindering van die risikofaktore sal die jeugdiges wat kontak het met hul gesinne in staat wees om die uitdagings wat hul onder risiko plaas vir misdaadpleging te hanteer (Van der Merwe & Dawes, 2009:581,582).

Die minimum standaarde van afwenteling soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008) (2009:76,78), meld dat afwentelingsopsies op so 'n manier aangebied word dat dit balans bring in die omstandighede van die kind, die aard van die misdryf en die voordeel van die gemeenskap. Afwentelingsopsies moet geskik wees vir die ouderdom en volwassenheid van die kind en mag nie inmeng met die kind se skoolopleiding nie. Kinders mag nie van afwentelingsopsies uitgesluit word op grond van 'n gebrek aan hulpbronne of finansies nie.

Sensitiwiteit ten opsigte van die omstandighede van die slagoffer moet een van die fokuspunte van die afwentelingsopsies wees. Goeie vaardighede moet in afwentelingsprogramme aangebied word en 'n herstellende geregtigheidselement moet ingesluit word wat fokus op die herstel van die verhouding met die slagoffer. 'n Doel van die afwentelingsprogram sal ook wees om te verseker dat die kind die impak van sy of haar optrede op ander verstaan. Die plek waar die afwentelingsprogram aangebied word, moet toeganklik wees vir die kind. Afwentelingsprogramme moet geskik wees om in 'n verskeidenheid van situasies en vir verskeie oortredings gebruik te kan word. Dit is belangrik dat die doeltreffendheid van die programme gemeet moet word. Die bevordering en ontwikkeling van afwentelingsprogramme is landwyd noodsaaklik, met inagneming van die spesiale behoeftes en omstandighede van kinders in landelike gebiede. Ouers en voogde moet betrokke wees by afwentelingsprogramme.

Die genoemde minimum standaarde fokus op die skep van gespesialiseerde dienslewering, sowel as om te verseker dat intensiewer intervensies voorsien word vir hoë risiko kinders. Hierdie minimum standaarde probeer ook om die risikofaktore te verminder om die siklus van misdaad te breek. Dit sluit ook die beskerming van kinders se regte en hul reg op ononderbroke opvoeding in. Dit is die verantwoordelikheid van die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling om alle afwentelingsprogramme te akkrediteer. Afwentelingsprogramme moet voldoen aan die minimum standaarde vir akkreditasie, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008).

Die rehabilitasie van alle jeugdiges moet moontlik gemaak word, want afwentelingsprogramme moet in staat wees om enige tipe kriminele gedrag te hanteer, soos voorgeskryf deur die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008) (2009:78). Van der Merwe en Dawes (2009:583) voer aan dat die minimum standaarde druk plaas op die geregtigheidstelsel en die organisasies wat afwentelingsdienste lewer. 'n Gebrek aan hulpbronne en beperkte mannekrag

sal 'n impak hê op die implementering van die Wet. Dit kan 'n negatiewe uitwerking hê op dienslewering vir kinders wat met die gereg bots.

3.5 KRITERIA VIR AFWENTELINGSPROGRAMME

Jeugoortreders is almal unieke individue met verskillende behoeftes, daarom sal verskillende intervensies hulle behoeftes aanspreek. Seleksiekriteria is ontwikkel vir verskillende afwentelingsintervensies wat 'n riglyn verskaf wanneer 'n geskikte intervensie gekies word vir die jeug wat met die gereg bots. Volgens die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008) (2009:76) moet die volgende faktore in ag geneem word wanneer daar met jeugoortreders gewerk word: die afwentelingsopsie moet op 'n toepaslike vlak wees na aanleiding van die kind se kulturele, godsdienstige en taalkundige agtergrond en die opvoedkundige vlak, kognitiewe vermoë en huishoudelike en omgewingsomstandighede moet in ag geneem word; die opsie wat aanbeveel word, moet in verhouding met die kind se omstandighede wees, die aard van die misdryf en die belange van die gemeenskap, sowel as die kind se ouderdom en ontwikkelingsbehoefte. Afwentelingsprogramme moet kultureel sensitief wees want baie van die gedrag wat deur die jeugdige openbaar word, word deur die sosialisering van hul gesinne en tradisies beïnvloed. Suid-Afrika is 'n land met 'n diverse bevolking, daarom sal dit moeilik wees om aanklank by die jeugdige te vind as die afwentelingsprogramme wat aanbeveel word nie die verskillende kulture in ag neem nie.

Hoewel afwentelingsprogramme gebruik word in 'n poging om jeugoortreders te rehabiliteer en hul gedrag te verander, vind jeugdige dit steeds uitdagend, want die omgewing waarin hulle leef word steeds gekenmerk deur geweld, dwelmmisbruik en misdaad. Deur middel van hierdie programme word jeugdige vaardighede geleer om selfstandig te wees en die omstandighede in hul gemeenskappe te hanteer. Verwagtinge en standaarde wat die sukses van die jeugoortreders in afwentelingsprogramme meet, moet nie te hoog wees nie, want die omgewing is die belangrikste faktor wat dit weer aanloklik maak vir die misdadiger.

Afwentelingsprogramme moet pas by die ouderdom en ontwikkelingsfase van die jeugoortreders sodat hulle voordeel daaruit kan trek. Dis ook belangrik vir die jeugoortreder wat betrokke is by terapeutiese of lewensvaardigheidsgroepe om volgens die toepaslike ouderdom gegroepeer te word. Verskillende vlakke van inligting wat deur afwentelingsprogramme verskaf word, moet geskik wees vir die verskillende ouderdomsgroepe en intellektuele vlakke van die jeugdige. In vorige jare, toe afwenteling sonder 'n wetlike raamwerk beoefen is, was die kriteria soos volg (Steyn, 2005:33,57,210):

die jong oortreder moes sy oortreding of misdaad erken en instem om deel te neem aan afwentelingsprogramme; die oortreding moes van 'n minder ernstige aard wees; oortreders wat ernstiger misdade gepleeg het en vorige oortredings gehad het, is oorweeg vir intensiewer afwentelingsprogramme; die oortreder moes berou toon; hy/sy moes verantwoordelikheid neem vir sy/haar daade. Hierdie kriteria verskil vir elke afwentelingsprogram. Die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008) bepaal dat oortreders hul misdaad moet erken en berou moet toon. Die kriteria wat gebruik is voor die implementering van die Wet sluit baie oortreders uit want hulle is nie genoeg gemotiveer om verantwoordelikheid te neem vir die misdaad wat hulle gepleeg het nie. Huidige afwentelingsprogramme vereis terapeutiese tegnieke, soos motiverende onderhoudvoering, wat nie vereis dat oortreders skuld erken nie, maar eerder erken dat die motiveringsvlakke van individue wissel voordat 'n permanente verandering plaasvind (Bundy, 2004:44).

3.6 AFWENTELING BINNE DIE SUID-AFRIKAANSE KONTEKS

Afwentelingsprogramme help die jeugdige om verantwoordelikheid te aanvaar vir hul gedrag. Ouerlike betrokkenheid is 'n belangrike deel van die program en help om die suksesse van die intervensies te bepaal. Dit is ook soms 'n uitdaging om sommige ouers betrokke te kry, aangesien hul verskeie redes aanvoer vir waarom hulle nie by intervensies betrokke kan wees nie. Dit is belangrik dat gemeenskapslede verstaan dat hulle 'n rol het om te speel in die herintegrasië en rehabilitering van die jeugdige oortreder in die samelewing.

Die ontwikkeling van standarde binne die Suid-Afrikaanse konteks verseker dat gespesifiseerde dienste gelewer word deur middel van afwentelingsprogramme. Die kriteria sal verseker dat die geskikste kandidate in staat is om voordeel te trek uit afwentelingsprogramme. 'n Kind kan slegs deur 'n landdros verwys word vir afwenteling as die program ingevolge artikel 56(1) geakkrediteer is. Dit is die verantwoordelikheid van die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling om alle afwentelingsprogramme te akkrediteer. Afwentelingsprogramme moet voldoen aan die minimum standarde vir akkreditasie, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008). Die tipes afwentelingsopsies, sowel as die uitdagings rakende afwenteling sal hieronder bespreek word.

3.6.1 Tipe afwentelingsprogramme

Afwentelingsopsies met betrekking tot die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008) (2009:72,74) sal vervolgens bespreek word, sowel as die kriteria vir en uitdagings in

afwentelingsprogramme. Davis en Busby (2006:103) beweer dat hierdie afwentelingsopsies die waardigheid en welstand van die jeugdiges bevorder, sowel as die jeugdiges help om hulself as individu te ondersoek. McGregor (2010:31) beweer dat afwenteling nie 'n sagte opsie is nie al beweeg dit weg van die strafbenadering. Die doel is om die gedrag van die kind te verander en om misdaad op hierdie manier te verminder. Van der Merwe en Dawes (2009:272) argumenteer dat afwentelingsprogramme doeltreffender sal wees indien hulle gekoppel word aan die behoeftes en profiele van die oortreders. Afwentelingsopsies soos uiteengesit in artikel 53(1) van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:72) sluit die volgende in: verpligte skoolbywoning, goeie gedrag, portuurassosiasie, sowel as 'n bevel ten opsig van toesig en leiding. Artikel 53(2) van die Wet (2009:72,74) onderskei tussen twee vlakke van afwentelingsopsies, afhangende van die erns van die misdryf. Vlak een is van toepassing op oortredings in skedule een; dit wil sê, minder ernstige oortredings soos diefstal of die besit van gesteelde eiendom tot die bedrag van R2 500.00 en vlak twee is van toepassing op al die ander oortredings; dit wil sê, ernstiger oortredings soos bedoel in skedule twee, byvoorbeeld (huisbraak met die opset om te steel) en skedule drie, byvoorbeeld (verkragting en moord) wat hieronder bespreek word.

3.6.1.1 Vlak een-afwentelingsopsies

Vlak een, soos bedoel in artikel 53(3) van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:72,74) is van toepassing op skedule 1 oortredings en sluit ook 'n mondelinge of skriftelike verskoning en 'n formele waarskuwing in. Vlak een-afwentelingsopsies sluit die volgende in:

- plasings onder toesig en 'n verslagdoeningsbevel.
- 'n verpligte skoolbywoningsbevel, tyd saam met die gesin, 'n portuurassosiasiebevel en goeie gedrag;
- 'n bevel om die kind te verhoed om 'n spesifieke plek te besoek, berading of terapie, verwysing na 'n spesifieke sentrum vir professionele, opvoedkundige, en terapeutiese doeleindes;
- simboliese restitusie aan 'n gespesifiseerde individu, individue, groep of gemeenskap, liefdadigheid, welsynsorganisasie of instansie;
- die herstel van 'n spesifieke voorwerp aan 'n spesifieke slagoffer of slagoffers;
- gemeenskapsdiens onder die toesig van 'n organisasie, individu of groep soos bepaal deur die proefbeampte. Hierdie opsie behels ook betaling of vergoeding aan 'n

bepaalde individu. Waar daar geen identifiseerbare individu, individue of 'n groep is aan wie vergoeding gemaak kan word nie, sal die vlak een-afwentelingsopsie voorsiening maak daarvoor dat dienste of betaling as vergoeding gemaak word aan 'n gemeenskap of 'n welsynsorganisasie.

3.6.1.2 *Vlak twee-afwentelingsopsies*

Vlak twee, soos na verwys in artikel 53(4) van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:72,74), is van toepassing op alle ander skedule 2- en 3-oortredings. Vlak 1-afwentelingsopsies, soos uiteengesit in subartikel 53(3)(j) tot (q) van die Wet (2009:74) is ingesluit in die vlak 2-afwentelingsopsies. As deel van 'n vlak 2-afwentelingsopsie word verpligte skoolbywoning by 'n bepaalde sentrum vir 'n bepaalde beroeps-, opvoedkundige of terapeutiese doel vereis. Hierdie opsies sluit in die verwysing van 'n jeugdige vir intensiewe terapie en tydelike verblyf word vir 'n tydperk voorsien. Plasing onder die toesig van 'n proefbeampte is 'n ander vlak 2-afwentelingsopsie en die voorwaardes kan die beperking van die kind se beweging buite die landdrosdistrik waar die kind woonagtig is, insluit. Jeugoortreders word deur die hof verplig om lewensvaardigheids- en terapeutiese programme by 'n instelling of instansie onder toesig by te woon, byvoorbeeld by 'n jeugsorgsentrum.

Volgens artikel 53(3) van die Wet (2009:74), sluit vlak 2-afwenteling ook die verwysings vir berading of terapie in. Hierdie afwentelingsopsie verwys na terapeutiese berading en programme vir die jeugdige wat beskou word as 'n hoë risiko, sowel as die jeugdige wat intensiewer ingryping nodig het. Verskillende afwentelingsprogramme word hieronder bespreek en geïntegreer met die standpunte van verskeie skrywers.

(a) *Lewensvaardigheidsprogramme*

Die Jeugbemaagtingskema (JBS) is 'n lewensvaardigheidsprogram in Suid-Afrika wat gebruik maak van interaktiewe en ervaringsleertegnieke om kinders lewensvaardighede te leer (Wood, 2003:2). Steyn (2005:88) noem dat kinders deur middel van sosiale leer geleer word om hermisdadpleging te vermy. Die ouers van die jeugdiges wat die programme bywoon, het aangedui dat die programme moet fokus op die versterking van die ouer-kind-verhouding (Mankayi, 2007:72). Dit kan veroorsaak dat die verhouding tussen die ouer en die jeugdige oortreder skade ly as gevolg van laasgenoemde se misdadige gedrag. Jeugdiges wat meer emosionele ondersteuning by hul ouers kry, behaal meer sukses om hul gedrag te verander,

maar dit is nie moontlik as daar 'n swak verhouding tussen die jeugoortreder en die ouers is nie.

Volgens 'n studie wat deur Mankayi (2007:76) gedoen is, is daar gevind dat die JBS-program nie baie suksesvol is in die aanspreek van al die kwessies wat lei tot die pleeg van misdaad nie. Steyn (2010:144) bevraagteken verder die geskiktheid van die JBS-program vir die jeugdige wat vasgevang is in verslawing en bendebedrywighede. Die toename in middelmisbruik onder die jeug dra by tot die oorsake van hul misdadige en kriminele gedrag. Programme soos die JBS is nie gespesialiseer genoeg om hierdie probleem te hanteer nie en moet dus aangevul word met ingrypings wat fokus op die spesifieke behoeftes van die jeugoortreders.

Steyn (2010:144) beklemtoon die feit dat diensverskaffers wat lewensvaardigheidsprogramme met jeugoortreders fasiliteer, beperkte tyd het en dat dit die uitkoms van die program beïnvloed. Die kort tydperke vir jeugoortreders om programme by te woon, bied hulle nie genoeg tyd om aan hulle probleme te werk of verhoudings met hul fasiliteerders op te bou nie. Baie jeugoortreders is nie gemotiveer genoeg om hul gedrag te verander nie en die kort tydperk om programme by te woon is nie genoeg om aandag te skenk aan hul probleme nie. Hoe jonger die jeugdige begin misdaad pleeg, hoe meer geneig is hulle om voort te gaan met hierdie gedrag tot in volwassenheid. Die lewensvaardigheidsprogram is in staat om te verhoed dat bogenoemde gebeur. In 1998 het NICRO (Muntingh, 1999:4) 'n opvolgstudie gedoen rakende die bydrae van afwentelingsprogramme in die voorkoming van hermisdaadpleging wat die volgende resultate opgelewer het. Daar is bevind dat die inhoud van die lewensvaardigheidsprogram oor die algemeen goed was en bydra tot die voorkoming van hermisdaadpleging. 'n Groot meerderheid van die deelnemers het aangedui dat die program positiewe verandering in hul gedrag meegebring het, alhoewel 67% van die deelnemers aan die program in die eerste 12 maande na voltooiing van die program weer in misdaad verval het. Die gemiddelde tydsduur tussen die voltooiing van die program en hermisdaadpleging was 7.2 maande; dit wil sê 66% van die deelnemers het heroorree in minder as 'n jaar na voltooiing van die program.

(b) Voorverhoorgemeenskapsdiens

Volgens Steyn (2005:57) en Wood (2003:2) dui voorverhoorgemeenskapsdiens in Suid-Afrika op wanneer 'n individu vir 'n aantal uur diens in die gemeenskap verrig. Steyn (2005:57) noem dat so 'n diens as 'n afwentelingsopsie beskou word wat gebaseer is op die

herstellende geregtigheidsbeginsels. Deur hierdie beginsels word jong jeugoortreders die geleentheid gebied om te vergoed vir die misdade wat hulle gepleeg het deur middel van die verskaffing van vrywillige dienste aan die gemeenskap. Die jong oortreders kry die kans om deur middel van hulle ervarings te leer deur die voltooiing van hul gemeenskapsdiens wat bydra tot hul vermoë om verantwoordelikheid te neem vir hul optrede. Wood (2003:2) beweer dat een van die kriteria vir so 'n diens is dat die jeugoortreder die verantwoordelikheid aanvaar vir die oortreding, alhoewel baie oortreders belas is met uitdagings, soos gesinsgeweld, middelmisbruik en finansiële probleme in huishoudings, wat alles bydra tot hulle gedrag en gebrek aan motivering. Dit affekteer hul gewilligheid om verantwoordelikheid vir hul optrede te aanvaar en maak dit dus moeilik om hulle gedrag te verander.

'n Meer holistiese benadering is nodig om met die jeugoortreder te werk, aangesien voorverhoorgemeenskapsdiens nie die geleentheid daarvoor bied nie. 'n Belangrike les om te leer rakende gemeenskapsdiens in Suid-Afrika is dat dit buigsaam is om die behoeftes van die individu te akkommodeer (Steyn, 2005:63). As die uniekheid van die individue en die kompleksiteit van hul probleme nie deur die afwentelingsprogram erken word nie, is dit omdat hulle nie voordeel getrek het uit die program nie en dit kan lei tot heroortreding. Nog 'n les wat geleer is, is dat die gemeenskapsdiensprogram moet toesien dat die individu verwys word na 'n geskikte organisasie waar hy/sy gemeenskapsdiens kan verrig. Die behoeftes van die individue en die spesifieke vaardighede wat hulle het, sal 'n rol speel in die keuse van 'n geskikte organisasie. Die personeel van die gemeenskapsorganisasie waar die gemeenskapsdiensprogram voltooi word, dien ook as mentors en daar word van hulle verwag om 'n positiewe voorbeeld te stel.

In Suid-Afrika word gemeenskapsdiens beoefen as 'n rehabilitasieprogram. Verdere afwentelingsprogramme wat jeugdige teiken, vereis dat hulle verwys word na gemeenskapsdiensskemas wat geskik is vir hulle (Hamilton, Sullivan, Veysey & Grillo, 2007:139). Nie alle gemeenskapsdiens is geskik nie, veral as dit nie lei tot 'n leergeleentheid wat die jeugdige kan aanmoedig om sy/haar gedrag te verander nie. Die motiveringsvlakke van die individue wissel, wat ingryping beïnvloed en die individue mag meer tyd nodig hê om hul programme te voltooi. Daar is ook gevind dat die omgewing waar die afwentelingsdienste gelewer word 'n invloed het op die doeltreffendheid van die program. Die behandeling van die jeugdige binne die regstelsel is minder effektief volgens Hamilton *et al.* (2007:141). Voldoende ondersteuning is noodsaaklik vir enige jeugoortreder se suksesvolle

rehabilitasie van sy/haar kriminele gedrag. Jeugoortreders wat behandeling ontvang binne toesighoudende instellings het nie toegang tot hul gesin nie, wat beteken dat hulle die nodige ondersteuning en aanmoediging nodig het om hul gedrag in stand te hou. Junger-Tas (2006:517) stem saam met Luna (2007:7) dat gemeenskapsdiens gebruik word as straf wat die jeugoortreder die geleentheid bied om afgewentel te word van die kriminele geregtigheidsstelsel. Dit verminder die kans op hermisdaadpleging.

(c) *Gesinsgroepkonferensies*

Gesinsgroepkonferensies sluit die betrokkenheid van die gesin, die jong individu en die slagoffer in besluitneming in op 'n plek wat voorsien word waar prosedures gebruik word wat kultureel geskik is. Die feit dat die slagoffer geraak word deur die misdadige gedrag, word by die groepkonferensies erken. Dit gee aan die slagoffer en die gemeenskap 'n stem in die uitslag van die saak as dit gegrond is op die herstellende geregtigheidsbenadering (Steyn, 2005:33; Wood, 2003:2) met die klem geplaas op die voorkoming van herhaling (Wood, 2003:2). Baffour (2006:557) verwys na erkenning van die betrokkenheid van die genoemde partye in die gesinsgroepkonferensie as 'n mediasieproses waar materiële en emosionele herstel sal geskied. Steyn (2005:39) argumenteer dat gesinsgroepkonferensies jeugdiges aanmoedig om verantwoordelikheid te neem vir hulle gedrag as hulle gekonfronteer word met die misdaad wat hulle gepleeg het.

Die patroon van die gedrag van oortreders en die erns van hul oortredings sal aandui of hulle sal voordeel trek uit sekere ingrypings. Die gesinsgroepkonferensies as 'n intervensie op sy eie kan dus nie genoeg wees vir jong jeugoortreders om hul gedrag te verander nie. Gesinsgroepkonferensies bied die slagoffer die geleentheid om te beskryf hoe hy/sy geraak is deur die misdaad en hy/sy kry die kans om aan die oortreder vrae te vra. Sodoende ontmoet die oortreder die slagoffer van aangesig tot aangesig en almal wat geraak word deur die oortreding. Gesinsgroepkonferensies, volgens Umbreit, Vos en Coates (2006:1), sluit mense in wat die slagoffer en die oortreder, sowel as ander lede van die gemeenskap ondersteun. Dit verskil egter van slagoffermediasie, aangesien by slagoffermediasie slegs die slagoffer en die oortreder betrek word. 'n Geringe aantal van die herstellende geregtigheidsprogramme voldoen nie aan die vereistes nie en kan lei tot meer skade by die slagoffers in die vorm van sekondêre trauma of dit kan gesinsverhoudings benadeel (Roche, 2006:221). Ouer- en gesinsbetrokkenheid by intervensies is noodsaaklik aangesien dit bydra tot die sukses van die proses.

Dit is belangrik dat die mediator wat gesinsgroepkonferensies fasiliteer ondervinding het en behoorlik opgelei is as gevolg van die delikate proses om die slagoffer en ondersteuner in een vertrek saam te bring. Die slagoffer en die oortreder word bymekaar gebring in 'n veilige omgewing waar die oortreder die geleentheid gebied word om verskoning te vra vir die misdaad wat gepleeg is en die slagoffer kry die geleentheid om te sê hoe die misdryf sy/haar lewe beïnvloed het (Mutter, Shemmings, Dugmore & Hyare, 2008:263). Hoe jonger 'n persoon begin om misdaad te pleeg, hoe hoër is die waarskynlikheid van 'n patroon van kriminele gedrag wat ontwikkel word. Intervensies, soos gesinsgroepkonferensies is effektiewer in die voorkoming dat die gedrag 'n probleem raak, wanneer daar nog nie patrone ontwikkel het nie. Gesinsgroepkonferensies werp ook meer vrugte af indien risikofaktore, soos opvoedkundige onderprestasie, mishandeling en tienerswangerskap teenwoordig is in die lewe van 'n jong oortreder (Mutter *et al.*, 2008:268).

In Suid-Afrika verskaf die waarheid- en versoeningskommissie 'n voorbeeld van herstellende groepkonferensies, waar slagoffers se getuienisse ingesamel is, oortreders vergewe is en aanbevelings aan die regering gemaak is oor hoe om die skade wat veroorsaak is deur apartheid te herstel (Roche, 2006:218). Herstellende geregtigheid word ook toegepas in arm gemeenskappe waar 'n komitee van vrede wat bestaan uit vrywilligers gevestig word. Hierdie vrywilligers help plaaslike inwoners om konflik op te los en hulle sosiale probleme in die gemeenskap aan te spreek. Hierdie praktyke vind plaas buite die kriminele geregtigstelsel (Roche, 2006:231).

Daar is verskeie uitdagings met betrekking tot die gesinsgroepkonferensies en die toepassing van herstellende geregtigheid buite die kriminele regstelsel in Suid-Afrika. Op 'n stadium is oortreders wat verantwoordelik was vir die skade wat veroorsaak is, nie aanspreeklik gehou nie aangesien daar geen mandaat was dat hulle moet deelneem aan die konferensie nie (Roche, 2006:232). Die uitdaging is dat slegs enkele gevalle verwys word vir gesinsgroepkonferensies (Steyn, 2010:1). Dit kan moontlik wees as gevolg van 'n gebrek aan kennis aan die kant van die staatsaanklaer en proefbeampies wat verantwoordelik is vir die verwysing van jeugdiges na die program. Aan die ander kant is dit moeilik om te werk met jong jeugoortreders wat 'n swak verhouding met hul ouers het of in 'n situasie is waar ouers hul kinders se misdadige gedrag aanmoedig (Steyn, 2010:113). Die manier waarop oortreders met hul gesinne sosialiseer vorm hul sieninge oor hul misdadige gedrag, wat moontlik 'n struikelblok kan wees in intervensies indien die oortreder nie bereid is om te verander nie.

(d) *Slagoffer-oortreder-mediasie*

Slagoffermediasie is 'n proses waardeur die slagoffer en die oortreder saamgebring word om die impak van die misdaad op hul lewens met die hulp van die mediator te bespreek (Skelton & Batley, 2006:15; Wood, 2003:2). Op hierdie vergadering word 'n plan opgestel om die herstel van die skade wat deur die kind aangerig is te bepaal (Wood, 2003:2). Die verskil tussen die slagoffer-oortreder-mediasie en ander vorms van herstellende geregtigheid is dat daar in laasgenoemde geval ander lede van die gemeenskap ook betrokke is (Tränkle, 2007:399). Wemmers en Cyr (2006:103,104) onderskei tussen twee tipes slagoffer-oortreder-mediasie, naamlik direkte en indirekte mediasie. Direkte mediasie is 'n ontmoeting van aangesig tot aangesig tussen die oortreder en die slagoffer, gefasiliteer deur een of twee beamptes. Tydens indirekte mediasie is daar geen kontak van aangesig tot aangesig nie en die saak word met die slagoffer en die oortreder afsonderlik afgehandel. Deel van die sukses van sodanige mediasie berus op die bereidwilligheid van die slagoffers om deel te neem, maar dit is nie in die praktyk altyd die geval nie. Slagoffers sal aandui dat hul bereidwillig is om deel te neem, maar dan uiteindelik onttrek van die mediasie, wat lei tot 'n onvoltooide proses. Die slagoffer word in slagoffermediasie gebruik om te help om misdaad onder beheer te bring, maar dit kan gebeur dat die proses nie tot die volle voordeel van die slagoffer is nie (Wemmers & Cyr, 2006:104). Choi en Severson (2009:813) wys daarop dat herstellende groepkonferensies, soos slagoffer-oortreder-mediasie dikwels nie korrek geïmplementeer word nie, wat kan lei tot sekondêre viktimisasie en kan bydra tot die negatiewe sieninge wat die publiek van afwenteling het.

Volgens Alexander *et al.* (2010:212) het slagoffer-oortreder-mediasie die potensiaal om die wyse waarop mense dink en ander behandel te verander aangesien dit moeilik is om mense se persepsies te verander rakende oortreders en geregtigheid soos dit op verskillende maniere deur hul omgewing (gesin, gemeenskap, godsdienstige agtergrond) beleef word.

(e) *Wildernisterapie*

Kinders wat beskou word as hoë risiko en intensiewer terapie benodig, gereelde oortreders, sowel as diegene wat die skool verlaat het, word beskou as kandidate vir die wildernis terapeutiese program. Dit betrek lewensvaardighede en opvoedkundige opleiding en betrek 'n wilderniskomponent (Botha, 2007:17; Steyn, 2005:210; Wood, 2003:2). Daar word aangevoer dat die sukses van rehabilitasie van die jeugoortreder bepaal word deur ouerbetrokkenheid sodra hy/sy terugkeer na die huislike omgewing. In Suid-Afrika verwys

wildernisterapie na die buitelogprogramme en word toegepas as afwentelingsprogramme om jeugdiges te help wat intensiewer intervensies nodig (Steyn, 2010:73). Die genesende krag van die natuur word gebruik as terapie om die jeugdiges te help om hulself weer te vind. Die omgewing waaruit die jeugdiges kom, word dikwels gekenmerk deur geweld, middelmisbruik en misdaad as risikofaktore wat bydra tot jeugmisdaad. Deur die jeugdiges te verwyder uit hul omgewing skep vir hul die geleentheid om hanteringsvaardighede aan te leer sonder die invloed van bogenoemde faktore wat 'n risiko inhou vir heroortreding.

Daar is in buitelogprogramme in Suid-Afrika gevind dat die jeugdiges nie toegerus is met die regte toerusting nie wat die uitkoms van die program beïnvloed (Steyn, 2010:85). Die meeste jeugdiges kom uit arm gesinne en hulle het dus nie die geld om die regte uitrustings te koop vir buitelogprogramme nie wat die buitelogervaring uitdagend maak. Daar word gewaarsku dat indien daar nie 'n deeglike assessering gedoen word van die jeugdiges wat die program bywoon nie, dit kan lei tot probleme wat die groep negatief kan beïnvloed. As te veel tyd aan groepdinamika bestee word, is die leerproses beperk vir individue wat bereid is om hul gedrag te verander.

Wildernisterapie word beskou as 'n gespesialiseerde behandelingsprogram om jeugdiges te help wat nie voordeel trek uit konvensionele psigoterapie nie (Somervell & Lambie, 2009:161,162). Dit stem ooreen met wat Steyn (2010:73) aanvoer, naamlik dat sommige jeugoortreders in Suid-Afrika intensiewer intervensie nodig. Wildernis terapeutiese programme het ten doel om die jeugdiges se gedrag te verander deur hulle in die buitelog te plaas waar hulle deelneem aan veeleisende aktiwiteite en waar hulle hul ondervinding deel deur die vorm van gedrag of kognitiewe terapie te gebruik (Dunkley, 2009:90). Tekin (2010:642) stem saam met Dunkley (2009:90) dat wildernis terapeutiese programme in die buitelogomgewing geskied en voeg by dat die doel is om die persoonlike groei van die moeilike jeugdiges te fasiliteer. Die moeilike aktiwiteite waaraan die jeugdiges gedurende die wildernisavontuurprogram deelneem, toets hul vermoë om probleme onder druk te hanteer. Dit lei daartoe dat baie jeugdiges teenstand bied, veral diegene wat baie sosiale probleme moet hanteer, maar dit skep aan die ander kant ook 'n gevoel van prestasie wanneer hulle in staat is om die uitdagings te trotseer.

Die evaluering van afwentelingsprogramme in Amerika wys dat daar 'n gebrek is aan opvolgdienste vir jeugdiges wat hierdie wildernisavontuurprogramme voltooi (Walsh & Russel, 2010:401). Opvolgdienste word gebruik om die impak en effektiwiteit van enige intervensie te monitor. Dit help om heroortreding te voorkom deur te verseker dat die

jeugdiges die vaardighede en kennis wat hulle opgedoen het, toepas. Walsh (2009:75) noem dat programme wat 'n terapeutiese komponent insluit, effektiewer is in die vermindering van misdadige gedrag in Amerika. Terapeutiese intervensies is intensiewer en neem langer; dit toets die toegewydheid van die oortreder en die professionele fasilitering van die program.

3.7 UITDAGINGS VAN AFWENTELINGSPROGRAMME

Van der Merwe en Dawes (2009:572) noem dat daar tydens die evaluering van die implementering van afwentelingsprogramme gevind is dat die metodes wat gebruik word in hierdie programme soms onaanvaarbaar is. Die skrywers beweer dat die maniere waarop afwentelingsprogramme in Suid-Afrika aangebied word daarop dui dat dit nie van hoë kwaliteit is om vermindering in die herhaling van misdaad by jeugdiges te voorkom nie. Die redes hiervoor sluit in dat afwentelingsprogramme onvanpas geïmplementeer word; dat slegs 'n paar afwentelingsprogramme geëvalueer word; dat die metodes wat gebruik word om afwentelingsprogramme te evalueer nie van aanvaarbare gehalte is nie; en dat afwentelingsprogramme nie genoeg is om die heroortredinge van jeugdiges te verminder nie (Steyn, 2005:64; Van der Merwe & Dawes 2009:572; Wood, 2003:1). Gemeenskapsdiens het ook nie 'n komponent waarvolgens die jeugdige gekonfronteer word en daar vereis word dat hy/sy verantwoordelikheid vir sy/haar dade neem nie (Steyn, 2005:64).

Kinders wat kognitief onderontwikkeld is, sukkel met afwentelingsprogramme (Steyn, 2010:145). 'n Uitdaging in afwentelingsprogramme is die fasilitering van sessies aan jeugdiges met laer intellektuele vermoëns wat 'n risiko faktor is en bydra tot misdadige gedrag, soos bespreek in die vorige hoofstuk. Dis moeilik vir jongmense om insig te verkry in die inligting wat gedeel word en hulle sukkel met lees en skryf in sommige van die verlangde aktiwiteite. Om sulke uitdagings te hanteer, is bekwame en ervare personeel nodig om afwentelingsprogramme te fasiliteer. Hierdie uitdagings is 'n paar van die redes vir die implementering van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008), wat daarop gemik is om te verseker dat al die jeugoortreders diens van 'n hoë gehalte ontvang. Dit kan nie finaal bepaal word of die verlangde uitkomst bereik word deur middel van afwentelingsprogramme nie as gevolg van 'n gebrek aan toepaslike meetinstrumente.

3.8 VLAKE VAN INTERVENSIE IN DIE VOORKOMING VAN HERMISDAADPLEGING

Misdaadvoorkoming begin by kinders en jongmense. Die jeug in Suid-Afrika word in 'n kultuur van geweld groot en ervaar dus die wêreld as 'n vyandige plek. In sommige gevalle word hul normale ontwikkeling belemmer deur verskeie risikofaktore wat dikwels op mekaar inwerk en risikogedrag en wangedrag produseer, veral in die afwesigheid van die beskermende faktore, soos positiewe rolmodelle en 'n gesinslewe (Maree, 2008:80). Die drie vlakke van voorkoming word hier onder bespreek.

3.8.1 Primêre voorkoming

Primêre voorkoming fokus op die verandering van die individu en die omgewing op 'n manier wat die aanvanklike risiko vir misdaadpleging verminder. Dit is pro-aktief en hou verband met die stappe wat geneem moet word om wangedrag en misdaad te voorkom. Een van die belangrikste aspekte om bogenoemde te bereik is die voorsiening van geleenthede aan jongmense ten einde in hul basiese behoeftes te voorsien (bv. behuising, opvoeding en gesondheidsdienste).

3.8.1.1 Die rol van die gesin as primêre sosialiseringsagent

Ouers is die belangrikste sosialiseringsagente in 'n kind se lewe. Dit impliseer dat alles wat in die gesinsopset gebeur, 'n wesenlike invloed op die toekoms van die kind uitoefen. Daar kan dus afgelei word dat primêre voorkoming die verantwoordelikheid van die ouers bly (Maree, 2008:62). Bemagtiging van ouers en die aanspreek van aspekte, soos die basiese versorging van babas, die kind se ontwikkeling, die dissiplinêre behoeftes van kinders en konflikhantering blyk een van die grondliggendste voorkomende maatreëls te wees wat geïmplementeer kan word om jeugmisdaad en wangedrag te voorkom. Enige vorm van oueropleiding, sowel as gesinsvaardighedsopleiding kan voordelig wees in die versterking van die gesinstruktuur en bindingsproses.

3.8.1.2 Die rol van mentors in die voorkoming van wangedrag en misdaad

Die toename in die getal enkelouer- en kinderhuishoudings, sowel as die verhoogde eise van ouers se beroepe (Maree, 2008:64) het daartoe gelei dat baie jeugdiges 'n gebrek aan positiewe rolmodelle ondervind. Beïnvloeding deur portuurgroepe hou ook sterk verband met wangedrag (Harris, 2009:54). Mentorskapprogramme of programme wat vriendskappe met 'n

meer konvensionele portuurgroep aanmoedig, kan beskou word as 'n primêre maatstaf vir die voorkoming van wangedrag en misdaad. Volgens Liese (2002:24) is 'n positiewe verhouding met 'n volwassene hetsy, binne of buite die onmiddellike gesin (bv. 'n mentor), dikwels 'n belangrike bydraende faktor in die voorkoming van die moontlikheid van onwettige gedrag van onbeheerde kinders.

3.8.1.3 Die rol van die skool in die primêre voorkoming van wangedrag en misdaad

Die skoolbestuur, onderwysers en strukturele faktore, soos skoolgrootte speel 'n belangrike rol in die primêre voorkoming van wangedrag en misdaad onder jeugdiges. Weens hul kontak met die jeug kan onderwysers beskou word as 'n prominente sosialiseringsagent vir jeugdiges. Hulle is in 'n ideale posisie om probleme, soos afwesigheid, stokkiesdraaiery, verwerping van gesag, ongehoorsaamheid, oneerlikheid, woedebuie, rebelsheid en onbeheersbaarheid te identifiseer en voorspellings te maak met betrekking tot die toekomstige gedrag van die jeug (Lab, 2010:250).

3.8.1.4 Die rol van die media in opvoeding

Die media kan op verskillende maniere betrokke raak by misdaadvoorkoming, byvoorbeeld deur die opvoeding van die gemeenskap en kinders oor misdaad en die voorkoming daarvan aangesien opvoeding die beste manier is om op 'n primêre vlak misdaad in gemeenskappe te voorkom (Carli, 2008:10). Die M-Netprogram, "Against Crime Together (ACT)" wat in die jaar 2000 in Suid-Afrika uitgesaai is, is 'n goeie voorbeeld van die opvoedkundige rol wat die media in misdaadvoorkoming kan speel. Wêreldwyd word daar in 5-30% van die koerantruimte en ongeveer 10-20% van televisie-uitsendingstyd oor misdaad en misdaad- verwante sake berig (Paulsen, 2002:114). Die media kan egter ook gebruik word om misdaad en spesifiek wangedrag onder jeugdiges aan te spreek.

3.8.1.5 Die rol van die polisie in die primêre misdaadvoorkoming

'n Goeie verhouding tussen die polisie en die gemeenskap vorm 'n integrale deel van primêre misdaadvoorkoming. Gemeenskapspolisiëringsforums (d.w.s. 'n filosofie en strategie wat gebaseer is op 'n vennootskap tussen die polisie en die gemeenskap om kreatiewe oplossings te vind vir gemeenskapsprobleme en misdaad) en sektorpolisiëring ('n gedentraliseerde benadering waar 'n area verdeel word in kleiner, meer hanteerbare geografiese gebiede wat bekend is as sektore) sal nooit slaag as die jeug nie die polisie vertrou en glo in die idee van

“vennootskappolisiëring” nie (Maroga, 2003:14). Spesiale sorg moet dus geneem word om die jeug op ’n positiewe manier met die polisie in aanraking te bring om die verhouding tussen hulle te verbeter. Die SAPD koördineer ’n program genaamd “Captain Crime Stop”. Die doel van die program is om kinders op te voed en om aan hulle wenke te gee oor persoonlike veiligheid. Hulle word ook bewus gemaak van die Stop Misdaad-nommer (08600 10111) en die noodnommer (10111), en ontvang elk ’n klimentol met hierdie besonderhede daarop. Verder word kinders aangemoedig om positiewe verhoudings met en gevoelens van vertroue teenoor polisiebeamptes te ontwikkel.

3.8.1.6 Die rol van die regering en die samelewing in maatskaplike opheffing

Maatskaplike opheffingsprogramme reg deur gemeenskappe fokus op die strukturele probleme, soos die gebrek aan voldoende behuising, onderwys en werksgeleenthede, wat dikwels die vorming van ’n afwykende jeugkultuur onderdruk. Hierdie programme is ’n strategie vir die voorkoming van wangedrag en misdaad op ’n primêre vlak. Inaggenome die feit dat die Suid-Afrikaanse Polisie diens die meeste van die inisiatiewe vir misdaadvoorkoming bestuur, is dit duidelik waarom die implementering van hierdie programme nie ’n beduidende verskil maak nie. Volgens Du Plessis en Louw (2005) is die polisie gewoonlik nie opgelei of geskik om op die gebied van misdaadvoorkoming te werk nie en het daarom die hulp van verskeie ander staatsdepartemente nodig om verantwoordelikheid te neem vir sommige projekte. ’n Onlangse inisiatief vir maatskaplike opheffing is die “National Youth Development Agency” (NYDA), wat deur die regering besit en gefinansier word. Die doel van die agentskap is om die jeug van Suid-Afrika op beide ’n sosiale en ekonomiese vlak te bemagtig. Dit het ten doel om werkloosheid onder die jeug te verminder en sosiale samehorigheid te bevorder.

3.8.2 Sekondêre voorkoming

Sekondêre voorkoming fokus op die vroeë identifisering van die jeug wat die risiko loop om misdaad te pleeg en die tipe intervensies wat nodig is om hierdie misdaadpleging te voorkom. Dit verwys ook na intervensies in die lewens van die jeugdiges of geïdentifiseerde groepe wat in omstandighede is wat hulle vatbaar maak vir onbeheerbare gedrag (bv. kinders wat aan hulle eie lot oorgelaat, verwaarloos en of misbruik is, drosters en straatkinders wat hulle dikwels wend tot misdaad om te oorleef). In sekondêre voorkomingsprogramme is die fokus op die vroeë identifisering van potensiële oortreders en intervensies voordat hulle misdaad pleeg. Sekondêre voorkomingsprogramme teiken gewoonlik hoë risikogroepe of individue

wat risikogedrag openbaar, soos swak akademiese prestasie, stokkiesdraaiery, verwerping van gesag, ongehoorsaamheid, oneerlikheid, woedebuie, rebelsheid en verskeie statusoortredings (Brewer *et al.*, 1995:64). 'n Voorbeeld van 'n sentrum wat betrokke is by die aanspreek van die probleme van kwesbare jeugdiges op 'n sekondêre vlak, is die *Homestead*-program in Kaapstad wat ontwerp is om die probleme wat die jeug in die gesig staar aan te spreek en help om te voorkom dat hulle volwasse-oortreders word (Departement van Welsyn en Bevolkingsontwikkeling, 1999:24). Hierdie program voorsien skuiling aan seuns tot hulle die ouderdom van 18 jaar bereik. Maatskaplike werkers by die skuiling fasiliteer lewensvaardigheidswerkswinkels vir hierdie seuns en help hul om aansoek te doen vir werk en internskappe.

3.8.2.1 Die rol van die skool in die sekondêre voorkoming van wangedrag en misdaad

Soos vroeër genoem, vervul die skool 'n belangrike rol as sosialiseringss agente in die ontwikkeling van die kind, sowel as die voorkoming van geweld in skole. Een van die belangrikste strategieë wat gemik is op die vermindering van geweld in skole, is die “Veilige Skole-projek” en behels die bepaling van die skoolomgewings wat bevorderlik is vir leer, en verseker die veiligheid en die afwesigheid van vrees vir viktimisasie. Daarbenewens herken die projek die potensiaal wat skole het om die jeug te bereik deur misdaadvoorkomingsinisiatiewe, om jongmense te identifiseer en te help met leer- of gedragsprobleme en om diegene te ondersteun wat uit gebroke huise kom of wat in armoede leef. Daar moet ook in ag geneem word dat die voorkoming van geweld in skole 'n gesamentlike poging moet wees tussen skole, die regering en die gemeenskap (Roper, 2002:68). Met spesifieke verwysing na die rol van die skool in die sekondêre voorkoming van misdaad, moet daarop gelet word dat onderwysers in 'n ideale posisie is om sleutelaanwysings en risikofaktore te identifiseer, wat indien dit nie aangespreek word nie, kan aanleiding gee tot geweld of die voorkoms van misdaad by skole. Gedragsverandering by kinders moet aangespreek word en aspekte, soos bende-betrokkenheid, alkoholmisbruik en huishoudelike geweld is risikofaktore wat regstellende aandag vereis (Roper, 2002:74). Voorbeelde van inisiatiewe om jeugdiges wat 'n risiko is te akkommodeer is die inskakeling by vakansieprogramme gedurende skoolvakansies en ander gestruktureerde vryetydsaktiwiteite in gebiede waar kinders grotendeels hul tyd in die strate deurbring of waar leerders betrokke is by bende-aktiwiteite.

3.8.3 Tersiêre voorkoming

Tersiêre voorkoming verwys na die behandeling van jeugdiges wat reeds misdaad gepleeg het en is gemik op die voorkoming van hermisdaadpleging (Frank, 2006:10). Straf en rehabilitasie val binne die gebied van tertiêre voorkoming (Lab, 2010:271). Daar is twee maniere om met jeugoortreders om te gaan, naamlik afwenteling vanaf die kriminele hofstelsel of vervolging ingevolge die Wet op Kindergeregtigheid (Gallinetti, 2009:13). Die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) is in Hoofstuk 2 bespreek en die verskillende afwentelingopsies in Hoofstuk 3.

3.9 SAMEVATTING

Die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) is 'n wetlike raamwerk wat die praktyk van afwenteling in Suid-Afrika lei. Verskeie afwentelingsopsies en -programme is beskikbaar om aan die individuele behoeftes van die jeugoortreder te voldoen. Afwenteling word internasionaal beoefen en daar is ooreenkomste en verskille in die maniere waarop dit in Suid-Afrika en internasionaal beoefen word. Een ooreenkoms is dat dit gegrond is op 'n herstellende geregtighedsbenadering, wat die klem plaas op die oortreder om verantwoordelikheid te neem vir die misdaad wat gepleeg is en die herstel van die skade wat aangerig is. Dit stem ooreen met die wegbeweeg van 'n strafgerigte kriminele regstelsel na een wat fokus op die voorkoming van hermisdaadpleging en rehabilitasieprogramme. Hierdie voorkomings- en rehabilitasieprogramme word vervat in die drie vlakke van intervensie in samewerking met verskillende rolspelers om sodoende 'n geïntegreerde diens te lewer en hermisdaadpleging te voorkom.

HOOFSTUK 4

EMPIRIESE ONDERSOEK OOR DIE SIENINGE VAN PROEFBEAMPTES RAKENDE DIE BYDRAE VAN AFWENTELINGSPROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS

4.1 INLEIDING

Hierdie hoofstuk fokus op die derde doelwit van die studie, naamlik om die sienings van proefbeamptes rakende afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders te ondersoek. Die bevindinge van die empiriese studie word in hierdie hoofstuk weergegee. Die resultate van die empiriese ondersoek word deurlopend gekoppel aan en getrianguleer met die twee literatuuroorsighoofstukke, naamlik Hoofstukke 2 en 3.

'n Gekombineerde verkennende en beskrywende ontwerp is gebruik omdat dit sekere ooreenkomste bevat en die navorser 'n beter insig wil ontwikkel rakende die siening van die respondente met betrekking tot die bydrae van afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders en die faktore wat aanleiding gee tot hermisdadpleging ten einde 'n beter begrip te ontwikkel van die maatskaplike probleem in Suid-Afrika. Die empiriese bevindinge van die studie sal in die vorm van tabelle, grafieke en direkte aanhalings aangebied word en met die literatuur geïntegreer word. Die empiriese ondersoek bestaan uit vyf afdelings. Afdeling A sal fokus op die navorsingsmetode en 'n opsomming voorsien van die navorsingsmetodologie wat gebruik is in die studie om te verseker dat die inhoud van die studie korrek geïnterpreteer is. Afdeling B bestaan uit die persoonlike inligting van die respondente, soos jare ondervinding as 'n fasiliteerder van afwentelingsprogramme, grootte van gevalleladings, asook hoeveel adolessente (meisies en seuns) die deelnemers in hul gevalleladings het. Afdeling C demonstreer die resultate van bevindinge uit die empiriese ondersoek ingevolge die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008), terwyl Afdeling D die empiriese bevindinge na aanleiding van programme vir manlike jeugoortreders insluit. Vervolgens word daar 'n oorsig gegee van die navorsingsproses wat gevolg is.

AFDELING A: NAVORSINGSMETODE

'n Kombinasie van 'n kwantitatiewe en kwalitatiewe navorsingsmetode is in hierdie studie gebruik. De Vos *et al.* (2005:357) verduidelik dat 'n gekombineerde navorsingstudie beskryf

kan word as een waarin die navorser gebruik maak van verskeie metodes van data-insameling en -analise.

4.2 VOORBEREIDING VIR DIE ONDERSOEK

Voordat daar met die studie begin is, is skriftelike toestemming van die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling (Addendum C) en van spesifieke proefbeamptes/respondente (Addendum A) verkry om aan die studie deel te neem.

4.2.1 Universum

Die navorsingsveld sluit in geregistreerde maatskaplike werkers/proefbeamptes werksaam by regeringsorganisasies in die Eden Karoo-streek (Wes-Kaap) gemoeid met die fasilitering van afwentelingsprogramme aan jeugdige oortreders. Die studie is spesifiek tot die Eden Karoo-streek beperk, aangesien dit vir die navorser geografies toeganklik was. Daar is eers kontak gemaak met die Streekko-ordineerder van Proefdienste vir die Eden Karoo-streek om vas te stel hoeveel maatskaplike werkers/proefbeamptes dienste aan jeugdige oortreders lewer wat die fasilitering van afwentelingsprogramme insluit. Kontak is gemaak met die betrokke maatskaplike werkers/proefbeamptes en 20 maatskaplike werkers wat aan die insluitingskriteria voldoen het, is in die studie gebruik. 'n Doelbewuste steekproef is gebruik aangesien dit gebaseer is op die oordeel van die navorser en fokus op die keuse van deelnemers wat oor die nodige kennis en ervaring van die onderwerp beskik (De Vos *et al.*, 2005:328).

4.2.2 Navorsingsmetode

Een onderhoud is gevoer met elkeen van die 20 maatskaplike werkers/proefbeamptes wat voldoen het aan die insluitingskriteria. Die onderhoudskedule is as riglyn benut. Hierdie onderhoudskedule (Addendum B) is gebaseer op inligting wat uit die literatuurstudie verkry is (Hoofstukke 2 en 3). 'n Kombinasie van die kwantitatiewe en kwalitatiewe navorsingsmetode is binne 'n verkennende en beskrywende ontwerp gevolg. Die beskrywende ontwerp is gebruik om 'n deeglike beskrywing te voorsien van die aard van jeugmisdaad en afwentelingsprogramme (Mouton & Marais, 1988: 43-44). De Vos *et al.* (2005:357) verduidelik dat 'n gekombineerde navorsingstudie beskryf kan word as een waarin die navorser gebruik maak van verskeie metodes van data-insameling en -analise.

4.2.3 Data-invordering en -analise

Die navorser het gebruik gemaak van semigestruktureerde onderhoude, wat onder vier oë gehou is omdat hy die deelnemers se eie perspektief wou verkry. Die onderhoude is oor 'n tydperk van sewe weke gevoer en het elk ongeveer 30-40 minute lank geduur. Geen onderhoude het sonder die toestemming van die respondente plaasgevind nie. Die onderhoude met die deelnemers is vertroulik hanteer om die respondente se standpunte te beskerm (De Vos *et al.*, 2005:61). Direk na afloop van die onderhoude is die data verwerk en het analise gevolg. Grafieke, tabelle en aanhalings is gebruik om die bevindinge van die studie te ondersteun. Die resultate wat deur middel van direkte aanhalings uiteengesit sal word, word deurlopend met bestaande literatuur vergelyk en getrianguleer.

Eerstens sal die profiel van die respondente aangebied en geanaliseer word. Daarna sal 'n uitleg van die res van die navorsingsresultate volgens temas bespreek word. 'n Beskrywing van die respondente is gebruik in die ondersoek na die verskillende temas, wat verder verdeel sal word in subtemas en kategorieë.

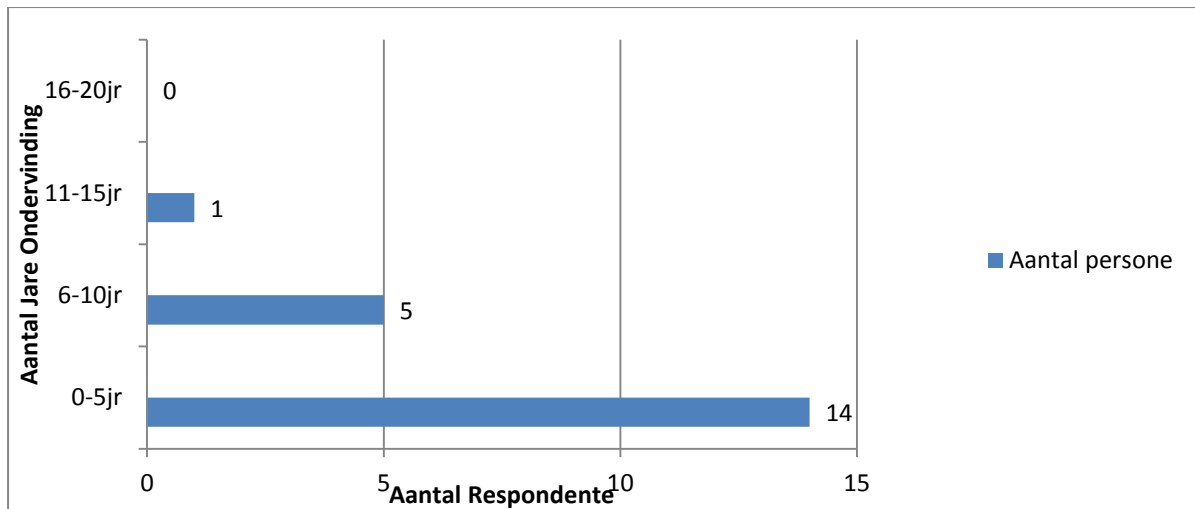
AFDELING B: PERSOONLIKE INLIGTING

4.3 PROFIEL VAN DIE MAATSKAPLIKE WERKERS/ PROEFBEAMPTES

'n Uiteensetting van die identifiserende besonderhede van die proefbeamptes behels die beskrywing van verskeie subtemas, waaronder die aantal jare ondervinding as fasiliteerder van afwentelingsprogramme, die grootte van die respondente se gevalleladings, asook die aantal adolessente per gevallelading van elke deelnemer.

4.3.1 Aantal jare ondervinding as fasiliteerder van afwentelings- programme

Die respondente is gevra hoeveel jare ondervinding hulle as fasiliteerders van afwentelingsprogramme het. Figuur 4.1 bied 'n uiteensetting van die respondente se totale aantal jare werksondervinding.

Figuur 4.1: Aantal jare werkondervinding van respondente (N=20)

Uit Figuur 4.1 blyk dit dat *veertien* (70%) respondente *0-5 jaar* ondervinding het, *vyf* (25%) respondente het *6-10 jaar* ondervinding, *een* (5%) het *11-15 jaar* ondervinding en *geen* respondente het *16-20 jaar* ondervinding nie. Die afleiding kan dus gemaak word dat die meerderheid respondente (70%) relatief min ondervinding het in die fasilitering van afwentelingsprogramme wat 'n invloed kan hê op die sukses van die program. Vanuit bogenoemde resultate is dit duidelik dat die meerderheid respondente tussen 0 en 5 jaar ondervinding het. Volgens Clough, Lee & Conigrave (2008:437) is daar sekere hindernisse, soos 'n gebrek aan kundigheid wat 'n impak het op die implementering van afwentelingsprogramme. Die minimum standaard, soos in artikel 55 van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:76,78) vereis dat 'n hoë standaard van dienslewering gehandhaaf moet word.

4.3.2 Grootte van respondente se gevalleladings

As deel van die profiel van die proefbeampes, is die proefbeampes gevra om die grootte van hulle gevalleladings aan te dui. Die grootte van die gevalleladings het gefokus op twee aspekte, naamlik aantal huishoudings en aantal kliënte per maatskaplike werker. Tabel 4.1 bied 'n uiteensetting van die grootte van die respondente se gevalleladings.

Tabel 4.1: Grootte van die respondente se gevalleladings

	Minimum	Maksimum	Gemiddeld	Totaal van al die respondente se gevalleladings
Aantal huishoudings	3	329	37.5	750
Aantal kliënte	3	332	59.15	1183

(N=20)

Die grootte van die respondente se gevalleladings ten opsigte van die aantal huishoudings wissel van **3 tot 329 huishoudings** per maatskaplike werker met 'n **gemiddeld van 37.5** huishoudings per deelnemer. Die grootte van die gevalleladings ten opsigte van die **aantal kliënte** wissel van **3 tot 332** met 'n **gemiddeld van 59.15 kliënte** per deelnemer. Dit is duidelik vanuit die resultate dat die aantal kliënte per deelnemer relatief hoog is, en dat dit moontlik tot gevolg kan hê dat die maatskaplike werkers vanweë die hoë gevalleladings nie genoegsame tyd, hulpbronne en mannekrag het om effektiewe dienste aan alle kliënte te lewer nie.

4.3.3 Aantal adolessente in gevalleladings van respondente

Na aanleiding van die grootte van die respondente se gevalleladings, is die respondente gevra om by benadering te identifiseer hoeveel adolessente in hul gevalleladings teenwoordig is. Tabel 4.2 is 'n uiteensetting van die resultate van die aantal adolessente in die gevalleladings van die respondente.

Tabel 4.2: Aantal adolessente in gevalleladings van respondente

	Kleinste aantal	Grootste aantal	Gemiddelde aantal	Totale aantal
Aantal meisies	1	40	8.65	173
Aantal seuns	6	328	33.95	679

(N=20)

Tesame met die groot aantal kliënte wat elke respondent bedien (soos uiteengesit in Tabel 4.2), wissel die aantal adolessente (meisies en seuns) van elke maatskaplike werker tussen 1 en 328 adolessente per deelnemer. Die meerderheid respondente het aangedui dat hul meer **seuns** as meisies in hul gevalleladings het. Uit die gegewens van Tabel 4.1 oor die aantal kliënte in die respondente se gevalleladings (1183) is 679 (57.4%) kliënte seuns (Tabel 4.2). Die totaal dui dus op die werklikheid van die tendens. Verskeie skrywers, soos Breetzke

(2010:2), Fuller (2009:104) en Samara (2010) bevestig die siening van respondente dat misdaad in Suid-Afrika meestal deur jong manlike persone gepleeg word. Ellis (2005:288,295) voer verder aan dat neurochemiese en testosteroonvlakke die waarskynlikheid van aggressie en kriminele gedrag onder mans verhoog en hulle in gevaar stel om betrokke te raak by misdaad omdat hulle genetiese samestelling bydra tot hul gedrag. Bezuidenhout en Joubert (2003:69) en Martin *et al.* (2008:611) bevestig ook die siening van respondente dat geslag 'n karaktereienskap is wat manlike jeugdiges in gevaar stel om misdaad te pleeg, omdat hulle meer daartoe geneig is om risiko- en afwykende gedrag te toon. Kim en Kim (2008:448) gaan verder en noem dat manlike adolessente 'n hoër graad van misdadige gedrag toon, omdat hulle meer geleenthede ervaar en blootgestel word aan gesinsgeweld. Die siening van die respondente en gegewens in die literatuur stem dus ooreen dat manlike jeugdiges meer geneig is om by misdaad betrokke te raak as vroulike jeugdiges.

AFDELING C: UITEENSETTING VAN EMPIRIESE RESULTATE

Hierdie afdeling fokus op die verskillende temas, subtemas en kategorieë deur die gebruik van tabelle en grafieke wat ontwerp word vanuit die navorsingsresultate. De Vos *et al.* (2005:338) ondersteun hierdie proses en voer aan dat klassifisering beteken dat die teks of kwalitatiewe inligting opsy geskuif word en dat daar gekyk moet word na kategorieë, temas of omvang van inligting.

4.4 TEMAS, SUBTEMAS EN KATEGORIEË

Drie temas is ontwikkel vanuit die onderhoude. Die temas is verdeel in subtemas wat weer verdeel is in kategorieë en subkategorieë. Dit word in die onderstaande Tabel 4.3 aangebied.

Tabel 4.3: Temas, subtemas en kategorieë

Hoof temas	Sub temas	Kategorieë
Persoonlike inligting	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal jare werksondervinding • Grootte van respondente se gevalleladings • Aantal adolessente in gevalleladings van respondente 	
1. Jeugmisdaad	1.1 Tipe misdaad wat die meeste voorkom 1.2 Faktore wat jeugdige tot misdaad aanspoor	
2. Wetgewing	2.1 Die Wet op Kinderegtheid (75 van 2008)	<ul style="list-style-type: none"> • Doel van die Wet • Rol van die proefbeampte • Afwentelingsopsies wat die Wet vir jeugoortreders bied
3. Programme vir manlike jeugoortreders	3.1 Afwentelings-programme 3.2 Sterkpunte en uitdagings 3.3 Programme wat die behoeftes van jeugoortreders aanspreek 3.4 Betrokkenheid van hulpbronne in die intervensieproses 3.5 Bydrae van programme tot die voorkoming van hermisdaadpleging 3.6 Vlakke van dienslewering 3.7 Aanbevelings vir die voorkoming van hermisdaadpleging	<ul style="list-style-type: none"> • Tipe afwentelingsprogramme • Lewensvaardigheid • Voorverhoorgemeenskapsdiens • Gesinsgroepkonferensies • Slagoffer-oortreder-mediasie • Wildernisterapie • Ander afwentelingsprogramme (<i>Say-Stop</i>)

AFDELING D: JEUGMISDAAD

Die navorsingsresultate met betrekking tot jeugmisdaad sal in hierdie afdeling aangebied word. Dit word uiteengesit volgens verskillende temas, subtemas en kategorieë soos uiteengesit in Tabel 4.3.

4.5 TEMA 1: JEUGMISDAAD

Die eerste tema in hierdie studie spreek jeugmisdaad aan. Bevindinge rakende die tema sal aangebied word volgens subtemas wat gedurende die onderhoude met die respondente geïdentifiseer word.

4.5.1 Subtema 1.1: Tipe misdaad wat die meeste voorkom volgens respondente se gevalleladings

Die respondente is 'n geslote vraag gevra om te identifiseer wat die tipe misdaad is wat die meeste voorkom in hul gevalleladings. Die bevindinge van die ondersoek word vervolgens in Tabel 4.4 aangebied. Respondente kon meer as een antwoord gee en daarom sal die totale dus nie na 100 optel nie.

Tabel 4.4: Tipe misdaad wat die meeste voorkom volgens respondente se gevalleladings

Tipe misdaad wat die meeste voorkom volgens respondente	f	%
Crimen injuria	1	5%
Huisbraak met die opset om te steel en diefstal	1	5%
Besit van vermoedelik gesteelde goedere	1	5%
Gesinsgeweld	1	5%
Roof met verswarende omstandighede	1	5%
Roof	2	15%
Verkragting	3	10%
Diefstal	4	35%
Aanranding met die doel om ernstig te beseer	7	35%
Aanranding (gewoon)	7	20%
Besit van verslawingsmiddel	13	65%
Huisbraak en diefstal	15	75%

(N=20)

Die resultate dui aan dat 'n groot meerderheid respondente van mening is dat die tipe misdaad wat die meeste volgens hul gevalleladings voorkom, *huisbraak en diefstal* (15 respondente of 75%) is, gevolg deur die *besit van 'n verslawingsmiddel* (13 respondente of 65%), *aanranding (gewoon)* en *aanranding (ernstig)* (albei 7 respondente of 35%). Daarop volg *diefstal* (4 respondente of 20%), *verkragting* (3 respondente of 15%) en *roof* (2

respondente of 10%). Rocha-Silva (1998:53) bevestig die siening van die meerderheid respondente dat statistieke in Suid-Afrika getoon het dat een uit elke drie jeugdige ernstige misdade, soos verkragting, moord, gewapende roof, huisbraak, diefstal en aanranding pleeg. Bezuidenhout (2008:134) noem dat daar 'n definitiewe verhouding is tussen die gesinslewe, adolessente se gedrag, middelmisbruik en afhanklikheid. Sheafor en Horejsi (2010:534) gaan verder en argumenteer dat middelmisbruik dikwels toeneem en later lei tot afhanklikheid. Dit bevestig die rede waarom die besit van verslawingsmiddels deur die respondente aangedui is as die tipe misdryf wat die meeste in hul gevalleladings voorkom. Die siening van respondente rakende geweldsmisdrywe word bevestig deur Mangona (2010:13) wat meld dat daar 'n hoë voorkoms van geweldsmisdrywe is onder die jeug in Suid-Afrika.

4.5.2 Subtema 1.2: Faktore wat jeugdige tot misdaad aangespoor het volgens respondente se gevalleladings

Die respondente is gevra wat, volgens hul gevalleladings, die faktore is wat jeugdige tot misdaad aanspoor. Die response van die respondente rakende die faktore word in die onderstaande Tabel 4.5 uiteengesit. Respondente kon meer as een antwoord verskaf en daarom sal die totale dus nie na 100 optel nie.

Tabel 4.5: Faktore wat jeugdige tot misdaad aanspoor

Faktore	f	%
Swak rolmodelle	1	5%
Tekort aan besluitnemingsvaardighede	1	5%
Gebrek aan hulpbronne	1	5%
<i>Cubac</i> (kinders word deur volwassenes gebruik om misdaad te pleeg)	1	5%
Jeugdige is self 'n slagoffer van misdaad	1	5%
Tekort aan aktiwiteite/rekreasie vir jongmense	2	10%
Betrokkenheid by bendes	2	10%
Jeugdige onkunde en naïwiteit	2	10%
Omgewingsfaktore	2	10%
Swak skoolbywoning	2	10%
Geweld	2	10%
Swak maatskaplike omstandighede	3	15%
Afwesige vaderfiguur	3	15%
Ledigheid/Doelloosheid	3	15%
Swak ouerskapstyle	4	20%
Gebrekkige gesinsverhoudinge	4	20%
Vroeë skoolverlating	8	40%
Armoede en werkloosheid	9	45%
Beïnvloeding deur portuurgroep/Groepsdruk	12	60%
Middelmisbruik	13	65%

(N=20)

Die resultate dui aan dat 'n groot meerderheid respondente van mening is dat faktore soos *middelmisbruik* (13 respondente of 65%), gevolg deur *beïnvloeding deur portuurgroep* (12 respondente of 60%), *armoede en werkloosheid* (9 respondente of 45%), *vroeë skoolverlating* (8 respondente of 40%), *gebreklike gesinsverhoudinge en swak ouerskapstyle* (albei 4 respondente of 20%), *ledigheid/doelloosheid, afwesige vaderfiguur en swak maatskaplike omstandighede* (elkeen 3 respondente of 15%) jeugdiges tot misdaad aanspoor. Die sieninge van respondente rakende middelmisbruik as 'n faktor wat jeugdiges tot misdaad aanspoor word bevestig deur Watson (2004:59) se navorsing oor die afgelope 20 jaar wat meld dat daar 'n verband is tussen middelmisbruik en jeugmisdaad. Falkowski (2003:31) bevestig dat om in 'n huis groot te word waar alkoholmisbruik plaasvind, die kind se kognitiewe en emosionele ontwikkeling negatief beïnvloed. Hy noem verder dat blootstelling aan huishoudings waar alkohol 'n prominente rol speel, dit wil sê waar ouers, broers en susters alkohol misbruik, ernstige versteurings in die adolessent se gesinslewe kan meebring. Dit bied 'n moontlike verklaring waarom middelmisbruik die faktor is wat die meeste in die respondente se gevalleladings voorkom.

Die sieninge van respondente rakende beïnvloeding deur portuurgroepe word bevestig deur Ainsworth (1979:935) wat aanvoer dat kinders geheg raak aan lede van hulle portuur in omstandighede waar toepaslike gehegtheidsfigure, soos ouers, voogde of gesinslede afwesig is. Dit is gewoonlik die geval wanneer individue uit 'n disfunksionele gesin kom. Die kind of jong persoon het nie 'n goeie verhouding met gesinslede nie en smee daarom 'n sterk verbintenis met sy/haar portuur. Baie keer assosieer hy/sy met lede van sy/haar portuurgroep wat 'n negatiewe invloed op sy/haar gedrag uitoefen (Ainsworth, 1979:935). Moffit se ontwikkelingsgerigte Taksonomieteorie (Bartusch *et al.*, 1997:40) bevestig die sieninge van respondente dat misdadige jeugdiges meer daartoe geneig is om te assosieer met vriende wat betrokke is by kriminele aktiwiteite en hulle word ook deur hul beïnvloed om misdaad te pleeg. Bandura se leerteorie (1969:213) gaan voort deur te noem dat die rolmodel by wie die kind leer baie keer nie 'n positiewe invloed op hom/haar het nie wat kan lei tot die ontwikkeling van misdadige gedrag. Die afleiding kan dus gemaak word dat beïnvloeding deur vriende beslis 'n faktor is wat jeugdiges aanspoor tot misdaad.

Die sieninge van respondente rakende armoede en werkloosheid stem ooreen met Hay *et al.* (2006:327) se standpunt dat arm gemeenskappe lae vlakke van sosiale beheer het, wat daartoe lei dat adolessente geredeliker toegang het tot geleenthede om misdade te pleeg. Skrywers soos Breetzke (2010:2) en Fuller (2009:11) voeg by dat die ongelykhede van apartheid gelei

het tot hoër vlakke van armoede onder swart Suid-Afrikaners as onder wit Suid-Afrikaners. Dit het eersgenoemde meer benadeel laat voel en hulle gebruik dit as 'n motivering om misdaad te pleeg. Agnew (2001:319) se leerteorie bevestig die sieninge van respondente, naamlik dat spanning en stres verhoog in 'n omgewing van armoede wat lei tot negatiewe emosies, soos woede en frustrasie. Die afleiding kan gemaak word dat armoede en werkloosheid 'n rol speel en in die meeste gevalle aanleiding gee tot misdaad.

Die sieninge van respondente rakende vroeë skoolverlating stem ooreen met Morris en Morris (2006:617) en Chitsabesan *et al.* (2006:538) se perspektief dat jeugoortreders leerprobleme ervaar wat 'n implikasie kan hê vir die onderwys wat aan die jeugoortreders gebied moet word. Hulle opvoedkundige behoeftes word nie altyd aangespreek nie weens die beperkte opvoedingsgeleenthede wat verskaf word aan jeugdiges met spesiale leerbehoefte. Dit lei daartoe dat jeugdiges nie goed vorder op die skool nie en sommige die graad moet herhaal of hul verlaat die skool op 'n baie jong ouderdom. Dit kan ook inmeng met hul gesonde ontwikkeling. Volgens Agnew (2001:319) se leerteorie word leergestremdheid beskou as 'n tendens en die misdadige gedrag wat deur die jeugdige getoon word, is sy/haar manier om die stres te hanteer. Die afleiding kan gemaak word dat kinders met leergestremdhede meestal die skool op 'n vroeë ouderdom verlaat, doelloos rond dwaal en sodoende by misdaad betrokke raak.

Die sieninge van respondente rakende gebrekkige gesinsverhoudinge stem ooreen met Hollin *et al.* (2002:15) en Maniagakie en Kakouros (2008:212) se opvatting dat misdadigers geneig is om uit groot gesinne te kom. Die grootte van die gesin het 'n impak op die ouerlike toesig, aangesien die ouers nie in staat is om al die kinders gelyk te monitor nie. Ronis en Borduin (2007:154) bevestig dat die gesinne van jeugoortreders gekenmerk word deur hoër vlakke van disfunksie wat kan lei tot konflik en lae vlakke van kommunikasie binne die gesin. Die jeugoortreder vind dit dus moeilik om 'n gesonde verhouding met sy/haar gesinslede te hê, aangesien hulle te besig is met hulle eie probleme. Dit het tot gevolg dat die jeugdige meer staat maak op sy/haar verhouding met vriende wat nie altyd 'n positiewe invloed op hom/haar het nie. Die funksionering van die gesin as 'n eenheid speel dus 'n belangrike rol en kan daartoe lei dat jeugdiges as gevolg van gebrekkige kommunikasie en swak verhoudinge met gesinslede hul toevlug na misdaad neem as 'n manier om uiting te gee aan hul gevoelens.

Die sieninge van respondente rakende swak ouerskapstyle word bevestig deur Arthur (2006:8) se bewering dat onbevredigende gedrag deur ouers wat huwelikskonflik, oorheersing van die een ouer deur die ander in besluitneming met betrekking tot die kinders,

teenstrydigheid tussen die ouers in die behandeling van die kind, houdings van onverskilligheid, positiewe verwerping of verwaarlosing van die kind, streng of onreëlmatige dissipline en harde metodes van lyfstraf insluit, van die faktore is wat jeugdiges tot misdaad aanspoor. Swak toesig is ook een van die belangrikste maniere waarop ouers faal om hul kinders teen kriminele aktiwiteite te beskerm (Arthur, 2006:8; Eaton *et al.*, 2009:4; Hollin *et al.*, 2002:12). Hollin *et al.* (2002:16) bevestig dat ekonomiese druk, sowel as depressie en huwelikskonflik die stres van ouerskap vererger.. Dit beïnvloed die ouer-adolessent-verhouding wat lei tot antisosiale gedrag deur die jong individu. Die afleiding kan gemaak word dat swak ouerskap aanleiding gee tot swak dissipline en toesig wat weer aanleiding gee tot misdaad.

Die sieninge van respondente rakende die afwesige vaderfiguur word bevestig deur Ainsworth (1979:935), wat meen dat kinders eerder by hul vriende wil wees in omstandighede waar toepaslike gehegheidsfigure, soos ouers, voogde of familieleden afwesig is. Die rol van die vader, veral in 'n seun se lewe is belangrik, alhoewel dit in die meeste gevalle ontbreek en dit daartoe lei dat kinders verwerp voel en kwesbaar is om by misdaad betrokke te raak.

Die sieninge van respondente rakende swak maatskaplike omstandighede word bevestig deur Hollin *et al.* (2002:15) wat meld dat groter gesinne minder ekonomiese hulpbronne het wat stres en konflik wat verband hou met armoede veroorsaak. Maniadaki en Kakourous (2008:210) verklaar verder dat groot families/gesinne in swak ekonomiese omstandighede verkeer. Geldenhuys (2007:153) voeg by dat jeugoortreders uit arm en middelklasgesinne kom. Dit is dus duidelik dat swak maatskaplike omstandighede en misdaad verband hou met mekaar.

AFDELING E: WETGEWING

In Afdeling E sal die volgende aspekte van die wetgewing rakende afwenteling na aanleiding van die navorsingsbevindinge aangebied en geanaliseer word. Die doel van die Wet op Kindergeregtigheid, die rol van die proefbeampte en die afwentelingsopsies wat die Wet vir jeugdiges wat met die gereg bots bied, sal bespreek word.

4.6 TEMA 2: WETGEWING

Soos bespreek in Hoofstuk 2, sal die doel, die rol van die proefbeampte en afwentelingsopsies ingevolge die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) in hierdie afdeling hanteer word. Elke deelnemer het gedurende die onderhoude hul mening gegee rakende verskeie aspekte van die Wet. Hierdie resultate sal aangebied, geanaliseer en bespreek word volgens subtemas en kategorieë soos uiteengesit in Tabel 4.3.

4.6.1 Subtema 2.1: Die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008)

Die subtema, naamlik die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) word verdeel in drie kategorieë.

4.6.1.1 Kategorie: Die doel van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008)

In hierdie kategorie fokus die navorser op die opinies van die respondente rakende die doel van die Wet op Kindergeregtigheid. Voorbeelde van respondente se menings word in die onderstaande Tabel 4.6 aangebied. Respondente het meer as een antwoord verskaf.

Tabel 4.6: Doel van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008)

f	%	Voorbeelde van menings van respondente rakende die doel van die Wet
1	5%	<i>“Die Wet maak voorsiening vir jeugdiges wat met die gereg bots”</i>
1	5%	<i>“Die Wet dien as ’n riglyn en maatstaf vir kinders wat met die gereg bots”</i>
1	5%	<i>“Die Wet is daar om te verhoed dat kinders gevangenisstraf opgelê word”</i>
2	10%	<i>“Die Wet bied geleentheid op herstel teenoor die persoon, gemeenskap of samelewing”</i>
3	15%	<i>“Om in die beste belange van kinders op te tree”</i>
3	15%	<i>“Die Wet is gebaseer op die Konstitusie/Grondwet van Suid-Afrika”</i>
5	25%	<i>“Om ’n kriminele geregtigheidstelsel te vestig vir kinders wat met die gereg bots”</i>
6	30%	<i>“Om die regte van kinders onder die ouderdom van 18 jaar te beskerm”</i>
8	40%	<i>“Om kinders bloot te stel aan afwenteling, rehabilitasie en maatskaplike intervensie/dienslewering”</i>
10	50%	<i>“Om kinders weg te hou van die formele hofproses”</i>

(N=20)

Die resultate dui aan dat die meerderheid respondente van mening is dat die doel van die Wet op Kindergeregtigheid is om *kinders weg te hou van die formele hofproses* (10 respondente of 50%), gevolg deur *om kinders bloot te stel aan afwentelingsprogramme, rehabilitasie en maatskaplike intervensie/dienslewering* (8 respondente of 40%), *om die regte van kinders te beskerm* (6 respondente of 30%), *om ’n kriminele geregtigheidstelsel te vestig vir kinders wat met die gereg bots* (5 respondente of 25%), *om in die beste belang van kinders op te tree*

en *die Wet is gebaseer op die Grondwet van Suid-Afrika* (albei 3 respondente of 15%). Volgens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) is die doel van die Wet om die regte van kinders te beskerm soos voorgeskryf in die Grondwet, dit bevorder die gevoel van *ubuntu* in die kindergeregtigheidstelsel deur die vestiging van kinders se sin vir waardigheid, versterking van kinders se respek vir menseregte en die fundamentele vryheid van ander deur hul aanspreeklik te hou vir hul dade en die belange van die slagoffer en die gemeenskap te beskerm, dit ondersteun rekonsiliasie deur die herstellende geregtigheidsstelsel, dit betrek ouers, families, slagoffers en waar nodig lede van die gemeenskap wat geaffekteer is deur die misdaad ten einde herintegrasië van kinders aan te moedig. Dit voorsien spesiale behandeling/terapie in 'n poging om die sirkel van misdaad te breek wat sal bydra tot veiliger gemeenskappe en hierdie kinders sal aanmoedig om in produktiewe volwassenes te ontwikkel, dit voorkom dat kinders blootgestel word aan die formele kriminele geregtigheidstelsel deur prosedures, maatreëls en dienste in plek te stel wat gepas is om die behoeftes van kinders aan te spreek in ooreenstemming met die Grondwet deur die gebruik van afwenteling (Muntingh, 1999:61). Die bevindings in die literatuur word bevestig deur die respondente se menings, naamlik dat die Wet ten doel het om kinders weg te hou van die formele hofproses, om voorsiening te maak vir afwentelingsprogramme, rehabilitasie en maatskaplike intervensies, om die regte van kinders te beskerm en om in die beste belange van kinders op te tree soos bepaal deur die Grondwet. Dit is dus duidelik dat die respondente in die uitvoering van hul pligte die doel van die Wet nastreef.

4.6.1.2 Kategorie: Die rol van die proefbeampte ingevolge die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008)

In hierdie kategorie fokus die navorser op die sieninge van die respondente rakende die rol van die proefbeampte kragtens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008). Die resultate word in die onderstaande Tabel 4.7 aangebied. Respondente kon meer as een antwoord verskaf.

Tabel 4.7: Die rol van die proefbeampte ingevolge die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)

f	%	Menings rakende die rol van die proefbeampte ingevolge die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)
1	5%	<i>“Tree op as arbiter tussen die hof en die jeugdige”</i>
1	5%	<i>“Lewer statutêre dienste aan die jeugdige”</i>
1	5%	<i>“Lewer vroeë intervensiedienste aan gesinne van jeugdiges wat met die gereg bots”</i>
1	5%	<i>“Verduidelik jeugdige oortreder se regte aan hom tydens assessering”</i>
1	5%	<i>“Neem in ag die effek wat die misdaad op die slagoffer gehad het wanneer aanbeveling gemaak word”</i>
1	5%	<i>“Om jeugdiges in konflik met die gereg se gedrag te bestuur en te rehabiliteer”</i>
1	5%	<i>“Bied bewusmakingsprogramme aan die jeug en die gemeenskap m.b.t. misdaadvoorkoming”</i>
1	5%	<i>“Om rolspelers in hul onderskeie rolle te versterk met die doel om die Wet so aan die teikengroep te verduidelik”</i>
1	5%	<i>“Fokus op rehabilitasie”</i>
2	10%	<i>“Lewer nasorgdienste aan die oortreder en sy gesin”</i>
2	10%	<i>“Lewer getuienis in die hof”</i>
2	10%	<i>“Ondersoek wat in die beste belang van die oortreder is ten opsigte van die aanbeveling”</i>
3	15%	<i>“Moet die Wet verstaan en toesien dat dit toegepas word”</i>
3	15%	<i>“Stel voorvonnisverslae op”</i>
3	15%	<i>“Beskerm die publiek se belange t.o.v. die tipe aanbeveling”</i>
3	15%	<i>“Hermisdaadpleging te voorkom d.m.v. afwentelingsprogramme”</i>
3	15%	<i>“Verwys kinders weg van die kriminele geregtigheidstelsel”</i>
4	20%	<i>“Ondersoek omstandighede waarom die misdaad plaasgevind het”</i>
8	40%	<i>“Maak ’n geskikte aanbeveling”</i>
8	40%	<i>“Assesseer die oortreder”</i>

(N=20)

Die resultate dui aan dat die groot meerderheid respondente van mening is dat die rol van die *proefbeampte* ingevolge die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008) is *om ’n geskikte aanbeveling te maak* (9 respondente of 45%), gevolg deur *om die oortreder te assesseer* (8 respondente of 40%), *om die omstandighede te ondersoek* waarom die misdaad plaasgevind het (4 respondente of 20%), *verwys kinders weg van die kriminele geregtigheidstelsel, verstaan die Wet en sien toe dat dit toegepas word, help om hermisdaadpleging te voorkom* deur middel van afwentelingsprogramme, *om die publiek se belange te beskerm* deur middel van die tipe aanbeveling en om voorvonnisverslae op te stel (almal 3 respondente of 15%), *ondersoek wat in die beste belang van die oortreder* is deur middel van die aanbeveling, *lewer nasorgdienste* aan die oortreder en sy gesin en *lewer getuienis in die hof* (almal 2 respondente of 10%).

Wetgewing, soos uiteengesit in die Wet op Proefdienste (116 van 1991) stem ooreen met die meerderheid respondente se siening, naamlik dat die rol van die proefbeampte hoofsaaklik is

om 'n aanbeveling aan die hof te maak en om kinders te assesser. Die take van 'n proefbeampte is volgens die Wet ook om programme te beplan en te implementeer wat ooreenstem met die respondente se sieninge dat afwentelingsprogramme aangebied moet word om hermisdaadpleging te voorkom. Die afleiding kan dus gemaak word dat proefbeamptes redelik bewus is van hul take soos bepaal deur die Wet op Proefdienste (116 van 1991), alhoewel slegs 10% van die respondente aangedui het dat getuienis in die hof deel is van hul take. Dit is dus duidelik dat proefbeamptes nie getuienis in die hof as 'n hoofzaak beskou nie, alhoewel dit een van die belangrikste take van 'n proefbeampte is.

4.6.1.3 Kategorie: Afwentelingsopsies wat die Wet op Kindergeregtigheid vir jeugdiges wat die kriminele stelsel betree bied

Die respondente is 'n oop vraag gevra met betrekking tot die afwentelingsopsies wat die Wet op Kindergeregtigheid vir jeugdiges wat die kriminele stelsel betree bied. Die resultate van die respondente word in die onderstaande Tabel 4.8 uiteengesit. Respondente kon meer as een opsie verskaf.

Tabel 4.8: Afwentelingsopsies wat die Wet op Kindergeregtigheid bied

Afwentelingsopsies	f	%
Korrektiewe toesig	1	5%
Nasorgprogram	1	5%
<i>Wake-up call</i> - Dwelmbestrydingsprogram	1	5%
Verwys na berader/terapie	1	5%
Oplegging van gevangenisstraf	1	5%
Gesinsgroepkonferensies	2	10%
Waarskuwings	2	10%
Herstellende geregtighedsintervensies	2	10%
Vonnis van verpligte bywoning in 'n Kinder- en Jeugsorgsentrum	2	10%
Seksoortredersafwentelingsprogram, bv. <i>Say Stop</i>	3	15%
Boete of alternatief tot 'n boete	4	20%
Slagoffer-oortreder-mediasie	5	25%
Verpligte skoolbywoning	5	25%
Gedragsonitering, bv. kind se skoolbywoning	6	30%
Gemeenskapsgebaseerde vonnis	8	40%
Vlak 2-afwenteling – Terapeutiese programme	9	45%
Vlak 1-afwenteling - Lewensvaardighede	11	55%

(N=20)

Die resultate dui aan dat 'n groot meerderheid respondente van mening is dat hul meestal *vlak een-afwenteling*, naamlik *levensvaardighede* (55%) aanbied, gevolg deur *vlak twee-afwentelingsopsies*, naamlik *terapeutiese programme*, *program vir jong seksoortreders* en *die vonnisopsies*, naamlik *gemeenskapsgebaseerde vonnis*, *gedragsonitering*, *verpligte*

skoolbywoning, gesinsgroepkonferensies, boete of alternatief tot 'n boete, vonnis van verpligte bywoning in 'n Kinder- en Jeugsorgsentrum, gesinsgroepkonferensies, herstellende geregtigheidsintervensies en waarskuwings.

Die meerderheid respondente het lewensvaardighede aangedui wat 'n vlak een-afwentelingsopsie is, soos bedoel in artikel 53(3) van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:72,74). Dit is duidelik dat die meeste proefbeamptes gebruik maak van lewensvaardighedsprogramme in die Eden Karoo-streek, aangesien dit gebruik maak van interaktiewe en ervaringsleertegnieke om kinders lewensvaardighede te leer (Wood, 2003:2). Steyn (2005:88) bevestig verder dat kinders deur middel van sosiale leer geleer word om hermisdaadpleging te vermy.

Volgens artikel 53(3) van die Wet (2009:74), is terapeutiese programme 'n vlak twee-afwentelingsopsie en sluit dit ook verwysings vir berading of terapie in. Hierdie afwentelingsopsie verwys na terapeutiese berading en programme vir die jeugdige wat beskou word as 'n hoë risiko, sowel as die jeugdige wat intensiewer of langtermyningryping benodig. Dit is dus duidelik dat respondente van hierdie opsie gebruik maak, veral in gevalle waar kliënte intensiewer dienste benodig.

Gedragsonitering, verpligte skoolbywoning en waarskuwings is deel van vlak een-afwenteling, soos bedoel in artikel 53(h)(e)(b) van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008). Gemeenskapsgebaseerde vonnis (artikel 72), herstellende geregtigheidsvonnis (artikel 73(1)(a)(b)), boete of alternatief tot 'n boete (artikel 74) en verpligte bywoning in 'n Kinder- en Jeugsorgsentrum (artikel 76) is deel van die vonnisopsies vir jeugdige wat krimineel aangekla is en skuld in die hof op die spesifieke misdryf erken het. Verslagskrywing (voorvonnisverslae) is deel van die take van 'n proefbeampte en proefbeamptes word opgelei met betrekking tot bogenoemde vonnisopsies en vir watter situasies dit gepas is met inagneming van die slagoffer, die gevoelens van die gemeenskap en die erns van die misdryf.

AFDELING F: PROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS

Hierdie afdeling fokus op die verskillende tipes afwentelingsprogram as 'n afwentelingsopsie vir jeugdige wat met die gereg bots.

4.7 TEMA 3: AFWENTELINGSPROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS

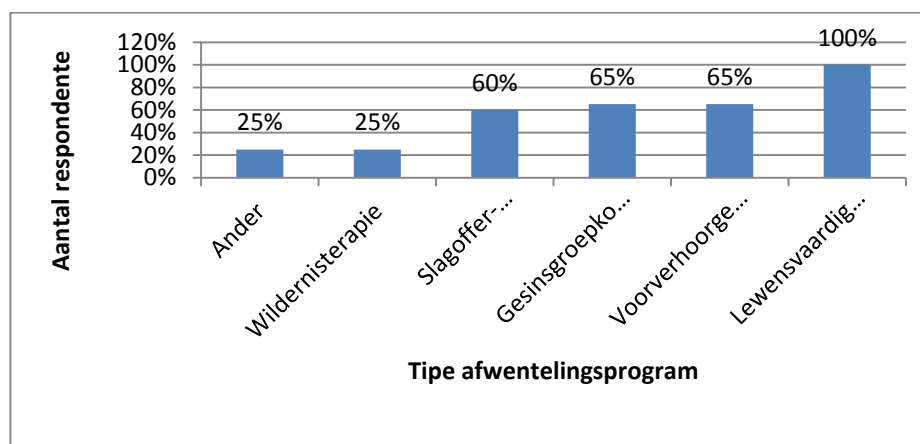
Die tema fokus op afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders.

4.7.1 Subtema 3.1: Afwentelingsprogramme

Soos bespreek in Hoofstuk 3, sal die verskillende afwentelingsprogramme in hierdie afdeling hanteer word. Elke deelnemer het sy/haar menings gegee rakende verskeie aspekte met betrekking tot afwentelingsprogramme. Hierdie resultate sal aangebied, geanaliseer en bespreek word volgens subtemas en kategorieë soos uiteengesit in Tabel 4.3.

4.7.1.1 Kategorie: Tipe afwentelingsprogram wat aangebied word vir jeugoortreders

Die respondente is gevra watter tipes afwentelingsprogram aangebied word vir manlike jeugoortreders. Die bevindinge van die ondersoek word vervolgens in Figuur 4.2 aangebied.

Figuur 4.2: Tipe afwentelingsprogram wat aangebied word vir jeugdige oortreders (N=20)

Die resultate dui aan dat al 20 (100%) van die respondente aangedui het dat hul *lewensvaardigheidsprogramme* aanbied vir jeugdige oortreders, gevolg deur *voorverhoorgemeenskapsdiens* en *gesinsgroepkonferensies*, albei met 13 respondente (65%), gevolg deur *slagoffer-oortreder-mediassie* met 12 respondente (60%), *wildernisterapie* en ander (*Say Stop-program*) albei met 5 respondente (25%). Die minimum standarde vir afwenteling, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)(2009:76,78) meld dat afwentelingsopsies op so 'n manier aangebied word dat

dit 'n balans bring tussen die omstandighede van die kind, die aard van die misdryf en die voordeel van die gemeenskap. Dit word verder bevestig in die literatuur dat lewensvaardighede, voorverhoorgemeenskapsdiens, familiegroepkonferensies, slagoffer-oortreder-mediasie en wildernisterapie as afwentelingsprogramme vir jeugdige oortreders in Suid-Afrika gebruik word (Junger-Tas, 2006:517; Lancaster, Balkin, Garcia & Valarezo, 2011:491; Luna, 2007:7; Minor, 2007:40; Wood, 2003:2). Volgens Davis en Busby (2006:103) bevorder afwentelingsopsies die waardigheid en welstand van die jeug en help dit hul om hulself as individu te ondersoek. Die opsie van lewensvaardigheidsprogramme is deur al 20 respondente aangedui wat 'n aanduiding is dat die respondente goed bekend is met die program en dat dit help om te verhoed dat jeugdige weer by misdaad betrokke raak. Voorverhoorgemeenskapsdiens en gesinsgroepkonferensies word deur 13 respondente gebruik as 'n afwentelingsopsie. Daar kan dus afgelei word dat 7 respondente nie van die opsie gebruik maak nie, moontlik weens beperkte kennis of 'n gebrek aan opleiding. Dieselfde geld vir slagoffer-oortreder-mediasie, die wildernisterapieprogram en die *Say Stop*-program. Nie alle fasiliteerders het opleiding ontvang om bogenoemde programme te implementeer nie, dus word dit nie deur hul as 'n afwentelingsopsie gebruik nie. Meer afwentelingsprogramme sal ontwerp moet word en opleiding sal aangebied moet word aangesien dit volgens die veranderende tendense in Suid-Afrika 'n behoefte is.

4.7.2 Subtema 3.2: Sterkpunte en uitdagings van afwentelingsprogramme

Hier sal gefokus word op die sterkpunte en uitdagings van afwentelingsprogramme. Ses kategorieë wat ontwerp is vanuit die subtema sal hier aangebied en bespreek word.

4.7.2.1 Kategorie: Lewensvaardigheidsprogramme

Die respondente is gevra om inligting te verskaf rakende die sterkpunte en uitdagings van lewensvaardigheidsprogramme. Die resultate sal hier onder aangebied word.

Al die respondente (20 of 100%) het aangedui dat hul lewensvaardigheidsprogramme aanbied. Die volgende resultate rakende die **sterkpunte** van lewensvaardigheidsprogramme sal hier onder deurgegee word.

Vyf respondente (25%) het aangedui dat kinders meer kennis opdoen as hulle blootgestel word aan afwentelingsprogramme. Die sieninge van respondente word beaam deur Wood (2003:2) wat meld dat die Jeugbemagtingskema (JBS) in Suid-Afrika gebruik word aangesien dit gebruik maak van interaktiewe en ervaringsleertegnieke om kinders lewensvaardighede te

leer. Steyn (2005:88) bevestig verder dat kinders deur middel van sosiale leer geleer word om hermisdadpleging te vermy.

Drie respondente (15%) het aangedui dat lewensvaardigheidsprogramme lei tot die bemagtiging van verskeie onderwerpe en positiewe gedragsverandering wat plaasvind. McGregor (2010:31) bevestig die siening van respondente deur te meld dat afwenteling nie 'n sakte opsie is nie alhoewel dit wegbeweeg van die strafbenadering. Die doel is eerder om die kind se gedrag te verander en op hierdie manier misdaad te verminder. In 1998 het NICRO (Muntingh, 1999:4) 'n opvolgstudie gedoen wat bevind het dat die inhoud van die lewensvaardigheidsprogramme oor die algemeen goed was en bydra tot die voorkoming van hermisdadpleging.

Twee respondente (10%) het aangedui dat lewensvaardighede lei tot interaktiewe kontak en blootstelling. Mankayai (2007:72) bevestig die siening van respondente deur te meld dat die ouers van die jeugdiges wat die program bygewoon het, aangedui het dat programme moet fokus op die versterking van die ouer-kind-verhouding.

Die vraag is verder ondersoek en die volgende response is verkry:

Sewe respondente (70%) het aangedui dat die jeugdiges se bywoning swak is, wat 'n aanduiding daarvan is dat jeugdiges nie gemotiveerd genoeg is om die program by te woon nie of weens naskoolse aktiwiteite nie daarin slaag om die program betyds by te woon nie.

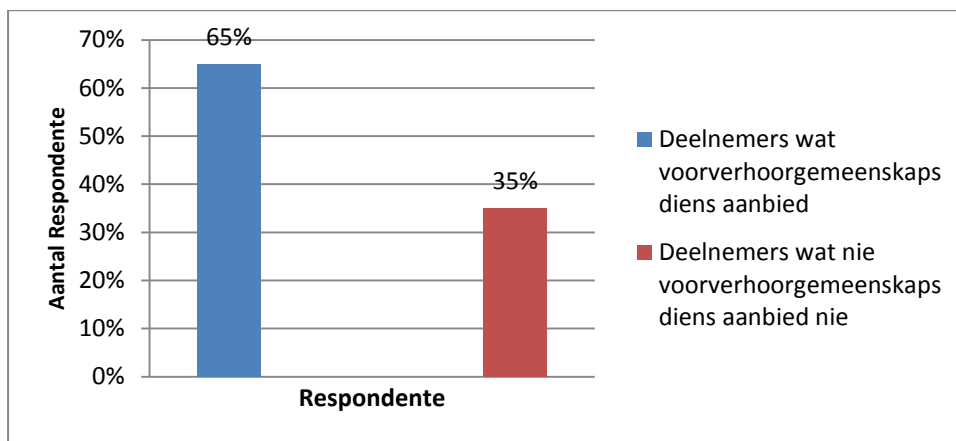
Vier respondente (20%) het aangedui dat die ouderdom van kinders/jeugdiges 'n uitdaging is. Die siening van respondente word bevestig deurdat afwentelingsprogramme moet pas by die ouderdom en ontwikkelingsfase van die jeugoortreder sodat hulle daaruit kan voordeel trek. Alltucker *et al.* (2006:480) meld verder dat die ouderdom van 'n persoon tydens arrestasie voortgesette kriminele gedrag sal bepaal; dit wil sê hoe jonger die jeugdige begin misdaad pleeg, hoe meer geneig is hy/sy daartoe om 'n patroon van kriminele gedrag te ontwikkel wat kan voortduur tot in volwassenheid. Volgens die minimum standarde moet afwenteling geskik wees vir die ouderdom en vlak van volwassenheid van die kind en mag nie met die kind se skoolopleiding inmeng nie.

Drie respondente (15%) het aangedui dat mannekrag 'n uitdaging is. Dit het tot gevolg dat die program nie deeglik deurloop word nie en die vloei van die program kan ook daardeur benadeel word. Verder lei dit daartoe dat die jeugdiges in die program ongemotiveerd raak en nie die program bywoon of voltooi nie.

Twee respondente (10%) het aangedui dat die *kinders wat op plase woon 'n uitdaging* is. Dit beteken dat hierdie kinders vervoer moet word voor en na afloop van die program. 'n Gebrek aan mannekrag het tot gevolg dat bogenoemde nie bereik kan word nie en daar moet dus individuele sessies met hierdie kinders gedoen moet word.

4.7.2.2 *Kategorie: Voorverhoorgemeenskapsdiens*

Die respondente is gevra om inligting te verskaf rakende die sterkpunte en uitdagings van voorverhoorgemeenskapsdiens. Die resultate word hier onder aangebied.

Figuur 4.4: Die fasilitering van voorverhoorgemeenskapsdiens (N=20)

Dertien (65%) respondente het aangedui dat hulle voorverhoorgemeenskapsdiens aanbied. Die volgende resultate rakende die **sterkpunte** van voorverhoorgemeenskapsdiens sal hier onder deurgegee word.

Sewe respondente (35%) het aangedui dat *jeugdiges 'n sin vir verantwoordelikheid aanleer* deur die program. Steyn (2005:57) en Wood (2003:2) bevestig die siening van respondente dat die jong oortreders die kans het om deur middel van hulle ervarings, en deur die voltooiing van hul gemeenskapsdiens te leer wat bydra tot hul vermoë om verantwoordelikheid te neem vir hul optrede.

Vyf respondente (25%) het aangedui dat die *jeugdiges deur die program 'n diens lewer aan die gemeenskap*. Wood (2003:2) bevestig verder dat een van die kriteria vir so 'n diens is dat die jeugoortreder die verantwoordelikheid aanvaar vir die oortreding, alhoewel baie oortreders belas is met uitdagings, soos gesinsgeweld, middelmisbruik en finansiële probleme in huishoudings, wat alles bydra tot hulle gedrag en gebrek aan motivering.

Een respondent (5%) het aangedui dat voorverhoorgemeenskapsdiens verhoed dat die jeugdige oortreder 'n kriminele rekord ontvang. Die siening word bevestig deur Junger-Tas (2006:7) en Luna (2007:7) wat aanvoer dat voorverhoorgemeenskapsdiens gebruik word as 'n straf wat die jeugdige oortreder die geleentheid bied om afgewentel te word van die kriminele geregtigheidstelsel wat die kanse vir hermisdaadpleging verminder.

Die vraag is verder ondersoek en die volgende response is verkry:

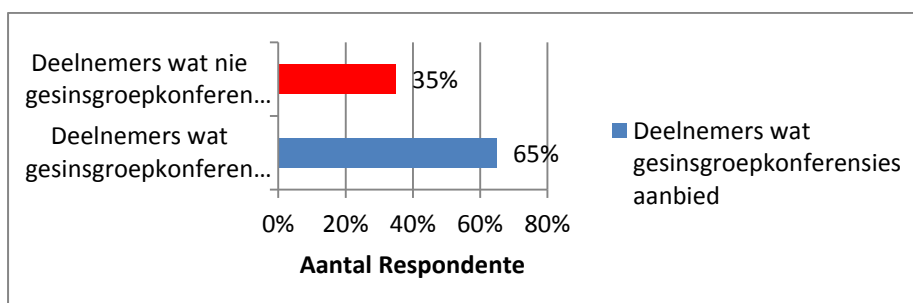
Twee respondente (10%) het aangedui dat dit moeilik is om die program te monitor. Hierdie siening van respondente dui op 'n gebrek aan mannekrag ten einde gereelde monitering te doen. Die verantwoordelikheid kan ook in hierdie geval op die instansie geplaas word om die jeugdige te monitor tydens sy termyn van gemeenskapsdiens.

Twee respondente (10%) het aangedui dat gemeenskapsdiens vernederend kan wees. Dit dui daarop dat jeugdige dit moeilik vind om verantwoordelikheid te aanvaar vir hul aksies en hulle beskou dus gemeenskapsdiens as 'n straf eerder as 'n leergeleentheid. Hul moet derhalwe opgevoed word rakende bogenoemde diens.

Twee respondente (10%) het aangedui dat plasingsagentskappe beperk is. Dit is so dat instansies voel dat dit 'n groot risiko is om jeugdige wat by misdaad betrokke was te akkommodeer vir gemeenskapsdiens aangesien hul bang is dat hul beeld kan skade lei of dat hul besittings geneem kan word.

4.7.2.3 Kategorie: Gesinsgroepkonferensie

Die respondente is gevra om inligting te verskaf rakende die sterkpunte en uitdagings van gesinsgroepkonferensies. Dertien respondente (65%) het aangedui dat hul gesinsgroepkonferensies aanbied vir jeugdige oortreders, terwyl die res van die respondente (7 of 35%) nie gesinsgroepkonferensies aanbied nie. Die resultate sal hieronder aangebied word.

Figuur 4.5: Die fasilitering van gesinsgroepkonferensies (N=20)

Vyf respondente (25%) het aangedui dat *kommunikasie verhoudinge binne die gesin versterk* word deur die aanbieding van gesinsgroepkonferensies. Die siening van respondente word bevestig deur Mutter *et al.* (2008:236) wat meld dat die slagoffer en die oortreder die geleentheid gebied word om verskoning te vra vir die misdaad wat gepleeg is en dat die slagoffer kry die geleentheid kry om te sê hoe die misdryf sy/haar lewe beïnvloed het. Sodoende word kommunikasie tussen die betrokke partye versterk.

Drie respondente (15%) het aangedui dat *gesinsgroepkonferensies probleme uitsorteer en hanteer*. Die siening van respondente word bevestig aangesien gesinsgroepkonferensies aan die slagoffer die geleentheid bied om te beskryf hoe hy/sy geraak is deur die misdaad en hy/sy kry die geleentheid om aan die oortreder vrae te vra. Sodoende ontmoet die oortreder die slagoffer van aangesig tot aangesig en word probleme opgelos.

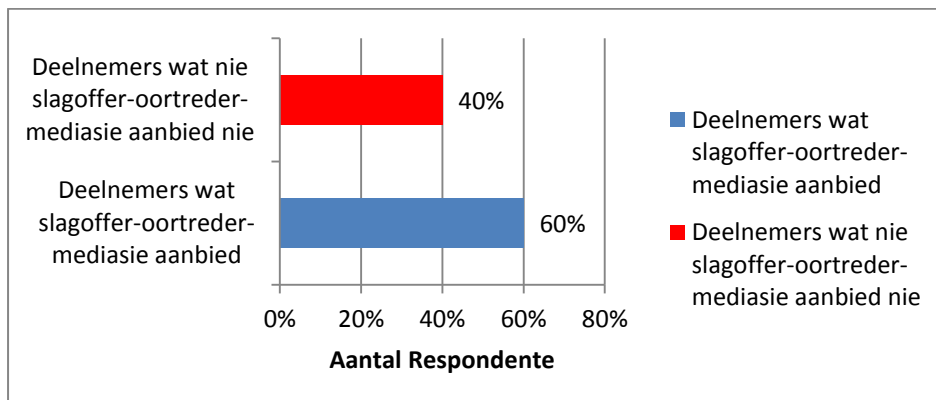
Twee respondente (10%) het aangedui dat *konflik vermy* word. Herstellende geregtigheid word ook toegepas in arm gemeenskappe waar 'n komitee van vrede wat bestaan uit vrywilligers gevestig word. Hierdie vrywilligers help plaaslike inwoners om konflik op te los en hulle sosiale probleme in die gemeenskap aan te spreek. Hierdie praktyke vind plaas buite die kriminele geregtigstelsel (Roche, 2006:231).

Die vraag is verder ondersoek en die volgende response is verkry:

Twee respondente (10%) het aangedui dat die *jeugdige of gesin dit moeilik vind om openlik te kommunikeer, dit kan lei tot gesinskonflik en daar is nie altyd genoegsame tyd nie*. Roche (2006:221) bevestig die siening van respondente deur te beweer dat daar 'n geringe aantal herstellende geregtigheidsprogramme is wat nie aan die vereistes voldoen nie en dit kan lei tot meer skade by die slagoffers in die vorm van sekondêre trauma of dit kan gesinsverhoudinge benadeel. Gesinsgroepkonferensies kan lei tot gesinskonflik, moontlik as gevolg van die gesinsdinamika. Die tussenganger wat gesinskonferensies fasiliteer, moet dus opgelei wees en die nodige ondervinding hê, aangesien dit 'n delikate proses is. Gesinsdinamika kan ook moontlik die rede wees waarom gesinslede nie gemaklik voel om openlik te kommunikeer nie, aangesien hul bang is vir konflik. Gesinsgroepkonferensies is 'n tydrowende proses en daar is soms nie genoeg tyd om die proses deeglik af te handel nie.

4.7.2.4 Kategorie: Slagoffer-oortreder-mediasie

Die respondente is gevra om inligting te verskaf rakende die sterkpunte en uitdagings van slagoffer-oortreder-mediasie. Twaalf respondente (60%) het aangedui dat hulle slagoffer-oortreder-mediasie aanbied, terwyl die res van die respondente (8 of 40%) aangedui het dat hulle nie slagoffer-oortreder-mediasie aanbied nie. Die resultate word hieronder aangebied.

Figuur 4.6: Die fasilitering van slagoffer-oortreder-mediasie (N=20)

Vier respondente (20%) het aangedui dat *beide partye geleentheid kry om hul menings te lig; dit wil sê die probleem word opgelos en gevoelens word uitgeklaar*. Die siening van respondente word bevestig deur Skelton en Batley (2006:15) en Wood (2003:2) wat die standpunt huldig dat slagoffer-oortreder-mediasie 'n proses is waardeur die slagoffer en die oortreder saamgebring word om die impak van die misdaad op hul lewens met die hulp van die mediator te bespreek. Op hierdie vergadering word 'n plan opgestel om die herstel van die skade wat deur die kind aangerig is te bepaal (Wood, 2003:2).

Drie respondente (15%) het aangedui dat die *slagoffer geleentheid kry om te ontlaai*. Die siening van respondente word bevestig deur Steyn (2010:141) wat aanvoer dat die ontmoetings tussen die slagoffers en oortreders, sowel as familieontmoetings in 'n veilige omgewing geskied wat 'n platform skep vir beide die slagoffer en die oortreder om gevoelens en menings met mekaar te deel en deeglike beplanning te doen.

Twee respondente (10%) het aangedui dat die *oortreder besef dat hy verkeerd opgetree het en die saak word buite die hof geskik*. Die siening van respondente word bevestig deur Wood (2003:2) en Skelton en Batley (2006:15) wat meld dat die jeugoortreder deur middel van slagoffer-oortreder-mediasie aanspreeklik gehou word vir sy daad deur in die

teenwoordigheid te wees van diegene aan wie hy skade berokken het. Sodoende word die saak buite die hof geskik.

Die vraag is verder ondersoek en die volgende response is verkry:

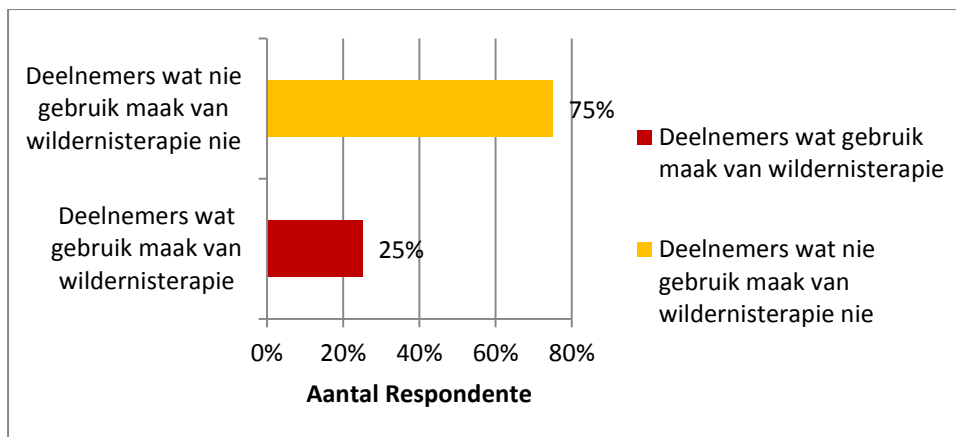
Ses respondente (30%) het aangedui dat *sommige slagoffers nie belangstel in mediasie* nie. Die sieninge van respondente word bevestig aangesien die sukses van slagoffer-oortreder-mediasie berus op die bereidwilligheid van die slagoffers om deel te neem, maar dit is nie in die praktyk altyd die geval nie. Slagoffers sal aandui dat hul bereidwillig is om deel te neem, maar dan uiteindelik onttrek van die mediasie, wat lei tot 'n onvoltooide proses.

Vier respondente (20%) het aangedui dat dit *verdere trauma kan veroorsaak by die slagoffer*. Die sieninge van respondente word bevestig deur Choi en Severson (2009:813) wat meld dat herstellende groepkonferensies, soos slagoffer-oortreder-mediasie dikwels nie korrek geïmplementeer word nie, wat kan lei tot sekondêre viktimisasie en kan bydra tot die negatiewe sieninge wat die publiek van afwenteling het.

Twee respondente (10%) het aangedui dat dit *moeilik is om al die partye bymekaar te kry en dat sommige proefbeamptes nie toegerus is met die nodige kennis rakende die proses* nie. Die navorser het tydens die onderhoudvoering opgemerk dat die respondente geen kennis dra nie of beperkte kennis het rakende die implementering van slagoffer-oortreder-mediasie weens 'n gebrek aan opleiding. Botha (2007:18), Steyn (2010:142) en Wood (2003:18) bevestig bogenoemde siening en stelling van die navorser dat proefbeamptes 'n beperkte siening het van afwentelingsprogramme.

4.7.2.5 Kategorie: Wildernisterapie

Die respondente is gevra om inligting te verskaf rakende die sterkpunte en uitdagings van die wildernisterapieprogram. Vyf respondente (25%) het aangedui dat hul die wildernisterapieprogram aanbied, terwyl die meerderheid respondente (15 of 75%) aangedui het dat hul nie die nodige opleiding of kennis het om die program te implementeer nie. Die resultate word hier onder aangebied.

Figuur 4.7: Die fasilitering van die wildernisterapieprogram (N=20)

Drie respondente (15%) het aangedui dat dit 'n *wegbreekgeleentheid is vir die jeug, nuwe perspektief gee van die lewe en hulle laat beseef dat daar baie dinge in die lewe is om oor positief* te wees. Die siening van respondente word bevestig deur Somervell en Lambie (2009:161,162) wat aandui dat wildernisterapie beskou word as 'n gespesialiseerde behandelingsprogram om jeugdiges te help wat nie voordeel trek uit konvensionele psigoterapie nie. Die genesende krag van die natuur word gebruik as terapie om die jeugdiges te help om hulself weer te vind. Die omgewing waaruit die jeugdiges kom, word dikwels gekenmerk deur geweld, middelmisbruik en misdaad wat bydra tot jeugmisdaad. Deur die jeugdiges te verwyder uit hul omgewing skep vir hul die geleentheid om hanteringsvaardighede aan te leer sonder die invloed van bogenoemde faktore wat 'n risiko inhou vir heroortreding.

Drie respondente (15%) het aangedui dat *jeugdiges ontlonting ontvang binne 'n terapeutiese groep*. Wildernisterapieprogramme het ten doel om die jeugdiges se gedrag te verander deur hulle in die buitlug te plaas waar hulle deelneem aan veeleisende aktiwiteite en waar hulle hul ondervinding deel deur die vorm van gedrag of kognitiewe terapie te gebruik (Dunkley, 2009:90). Tekin (2010:642) stem saam met Dunkley (2009:90) dat wildernisterapieprogramme in die buitlugomgewing geskied en voeg by dat die doel is om die persoonlike groei van die moeilike jeugdiges te fasiliteer. Die moeilike aktiwiteite waaraan die jeugdiges gedurende die wildernisavontuurprogram deelneem, toets hul vermoë om probleme onder druk te hanteer. Dit lei daartoe dat baie jeugdiges teenstand bied, veral diegene wat baie sosiale probleme moet hanteer, maar dit skep aan die ander kant ook 'n gevoel van prestasie wanneer hulle in staat is om die uitdagings te trotseer. Sodoende kry hul geleentheid om te ontlont.

Die vraag is verder ondersoek en die volgende response is verkry:

Twee respondente (10%) het aangedui dat daar *geen begroting* is om die program te implementeer nie en dat daar geen nabygeleë fasiliteite beskikbaar is nie. Dit is so dat daar vooruit beplan moet word om hierdie tipe program te implementeer, aangesien daar finansiële implikasies is, waarvoor begroot moet word.

4.7.2.6 Kategorie: Ander afwentelingsprogramme (Say-Stop)

Die respondente is gevra om inligting te verskaf rakende die sterkpunte en uitdagings van enige ander afwentelingsprogram wat hul aanbied. In Tabel 4.9 kan 'n opsomming gevind word van die narratiewe wat deur vyf deelnemers (25%) gegee is, rakende ander afwentelingsprogramme vir jeugoortreders. Vyftien (75%) respondente het aangedui dat hul nie kennis het van die program nie.

Tabel 4.9: Fasilitering van ander afwentelingsprogramme (Say-Stop)

Subtema 3.2	Kategorie	Narratiewe
Sterkpunte en uitdagings van afwentelingsprogramme	Ander afwentelingsprogramme (Say-Stop)	<p>"... <u>geen kriminele rekord</u> vir jeugdige oortreder nie ..."</p> <p>"... hul word <u>bemagtig t.o.v. besluitneming</u> ..."</p> <p>"... jeugoortreder <u>ontvang seksopvoeding</u> ..."</p> <p>"... die saak word <u>buite die hof hanteer</u>..."</p> <p>"... dit is 'n <u>terapeutiese program</u> wat gebaseer is op die <u>beginsels van restoratiewe geregtigheid</u> ..."</p> <p>"... dit gee die oortreders <u>kennis en vaardighede</u> om hermisdaadpleging te voorkom..."</p>
	<i>Kulisa</i> (lewensvaardighede) Wake-up Call (dwelmbestrydingsprogram)	<p>"... die program is <u>geakkrediteer</u>..."</p> <p>"... meeste jeugdige <u>eksperimenteer en/of gebruik dwelms</u>..."</p>

(N=20)

Die resultate dui aan dat die meeste respondente (75%) *nie die afwentelingsprogram benut nie*, alhoewel die program al vir die afgelope 10 jaar geïmplementeer word. Van die respondente (10%) het hul menings gelug op grond van hul kennis en ondervinding, terwyl die ander aangedui het dat hul nie bekend is met die program nie. Een respondent (5%) het die afwentelingsprogram wat deur *Kulisa* aangebied word, aangedui aangesien dit 'n geakkrediteerde program is. *Kulisa* is 'n geregistreerde diensverskaffer wat deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling gekontrakteer word om

afwentelingsprogramme aan te bied vir jeugdige oortreders. Dit word egter nie in al die dorpe aangebied nie. Van Der Merwe en Dawes (2009:583) is van mening dat die minimum standarde druk plaas op die geregtigheidstelsel en die organisasies wat afwentelingsdienste lewer. Een respondente (5%) het die *Wake-up Call* (Dwelmbestrydingsprogram) aangedui, omdat die meeste jeugdige met dwelms eksperimenteer of dwelms gebruik. Dit is 'n nuwe program en proefbeamptes in die Eden Karoo-streek het nog nie opleiding ontvang om die program te implementeer nie.

Die vraag is verder ondersoek en die volgende response rakende die uitdagings van die Say Stop-program is verkry:

Dit is duidelik vanuit die resultate dat baie min respondente kennis het van die *Say Stop*-program. Die *Say Stop*-program is 'n nasionale geakkrediteerde program wat spesifiek vir jong oortreders wat by seksverwante misdrywe betrokke is, ontwerp is. Die program is al vir jare in werking en volgens die bevinding van respondente word daar gevoel dat *die program gemoderniseer moet word*, sodat dit in staat kan wees om die unieke/veranderde behoeftes van die jong seksoortreders aan te spreek. Die bevinding van respondente rakende *begroting is beperk* word bevestig, aangesien daar tans 'n beperkte begroting is om hierdie programme aan te bied. Die siening van respondente rakende *tekort aan mannekrag* word bevestig deur die minimum standarde vir afwenteling wat bepaal dat 'n gebrek aan hulpbronne en mannekrag 'n impak sal hê op die implementering van die Wet wat 'n negatiewe uitwerking sal hê op dienslewering aan die jeugoortreders. Die siening van respondente rakende *bywoning is nie so goed nie*, word bevestig aangesien sommige jeugdige nie op die dag van die program opdaag nie, weens verskeie redes. Soos reeds genoem, speel ouerlike betrokkenheid en toesig 'n kardinale rol in die sukses van die intervensie. Die siening van respondente rakende *proefbeamptes is nie almal opgelei om die program aan te bied nie* word gehuldig aangesien daar steeds proefbeamptes is wat nie opgelei is om die program aan te bied nie. Uit die narratiewe is dit duidelik dat opleiding nodig is, sodat alle proefbeamptes daartoe in staat kan wees om die program aan te bied.

4.7.3 Subtema 3.3: Programme wat die behoeftes van die jeugoortreders aanspreek

Die respondente is gevra om aan te dui of bogenoemde programme die behoeftes van die jeugoortreder aanspreek en redes te verstrek vir hul antwoord. Sewentien respondente (85%)

het aangedui dat afwentelingsprogramme die behoeftes van die jeugdige oortreders aanspreek. In Tabel 4.10 kan 'n opsomming gevind word van die narratiewe wat deur die deelnemers gegee is rakende programme wat die behoeftes van die jeugoortreders aanspreek.

Tabel 4.10: Programme wat die behoeftes van die jeugoortreders aanspreek

Subtema 3.3	Narratiewe
Programme wat die behoeftes van jeugoortreders aanspreek	<p>“... Ja, afwentelingsprogramme spreek die behoeftes van jeugoortreders aan. Dit is <u>basies waar hulle voorberei word vir die lewenspad vorentoe...</u>”</p> <p>“...Ja, die <u>inhoud</u> van die <u>program</u> spreek die <u>leemtes</u> van die jeugdige oortreder aan...”</p> <p>“... Ja, programme moet net <u>korrek geïmplementeer</u> word en <u>relevante hulpbronne</u> moet beskikbaar wees...”</p> <p>“... Ja, jeugdiges word <u>bemagtig om die regte keuses te maak...</u>”</p>

(N=20)

Ses respondente (30%) het aangedui dat *afwentelingsprogramme die verskillende behoeftes van die jeugdige oortreders aanspreek*. Dit stem ooreen met die doelwitte van afwenteling, soos uiteengesit in die Kindereregtheidswet 75/2008, naamlik dat afwenteling moet voldoen aan die spesifieke behoeftes van die kind. Schmid (2007:505) stem saam dat ingryping moet fokus op die terapeutiese behoeftes van kinders. Dit is betekenisvol dat hierdie bevinding ooreenstem met Van der Merwe en Dawes (2009:581:582) se siening dat afwentelingsprogramme die risikofaktore wat veroorsaak dat kinders by misdaad betrokke raak, verminder.

Drie respondente (15%) het aangedui dat *die inhoud van die programme die leemtes van die jeugdige oortreder aanspreek*. Die Wet op Kindereregtheid (75 van 2008) (2009:76) stem ooreen met die bevindinge dat die opsie wat aanbeveel word, in verhouding met die kind se omstandighede moet wees en dat die aard en belange van die gemeenskap, sowel as die kind se ouderdom en ontwikkelingsbehoefte deur middel van die program aangespreek moet word.

Twee respondente (10%) het aangedui dat *programme korrek geïmplementeer moet word en relevante hulpbronne beskikbaar moet wees*. Die minimum standarde van afwenteling, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kindereregtheid (75 van 2008) stem ooreen met die bevindinge van respondente dat kinders nie van afwentelingsopsies uitgesluit mag word op grond van 'n gebrek aan hulpbronne of finansies nie. Dit is so in die praktyk dat

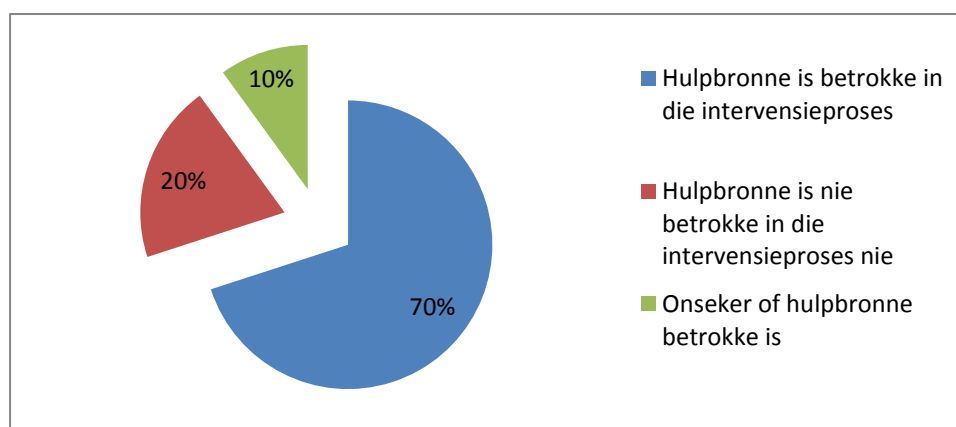
hulpbronne nie altyd beskikbaar is ten einde aan die spesiale behoeftes van kinders te voldoen nie.

Twee respondente (10%) het aangedui dat *programme jeugdiges bemagtig om die regte keuses te maak*. Steyn (2010:21) stem ooreen met die bevinding dat lewensvaardighede die jeugoortreder van waardevolle hulpmiddels voorsien om negatiewe gedrag hok te slaan.

Drie respondente (15%) het aangedui dat *programme nie die behoeftes van jeugoortreders aanspreek nie*. Menings in hierdie verband het gewissel as gevolg van 'n gebrek aan kennis oor hoe om werklik die program te implementeer tot deelnemers wat voel dat programme vir oortreders alleen aangebied word, terwyl die oortreder terug gaan na 'n huishouding en gemeenskap waar die omstandighede steeds dieselfde is. Dieselfde mening word gehuldig deur Botha (2007:18), Steyn (2010:142) en Wood (2003:18), naamlik dat proefbeamptes beperkte sieninge het van afwentelingsprogramme. 'n Ander deelnemer is, soos Wood (2003:18) van mening dat die oortreder gedurende die intervensietydperk nog steeds blootgestel word aan die negatiewe invloede wat aanleiding gegee het tot die onaanvaarbare gedrag en dit sal dus 'n uitdaging vir die jeugdige wees om hom/haar daarvan te weerhou.

4.7.4 Subtema 3.4: Betrokkenheid van hulpbronne in die intervensieproses

Die respondente is gevra of die ouers, familie en gemeenskap betrokke is by die intervensieproses. Die resultate word in die onderstaande figuur deurgegee.

Figuur 4.8: Betrokkenheid van hulpbronne in die intervensieproses (N=20)

Veertien respondente (70%) het aangedui dat ouers, familie en gemeenskap betrokke is by die intervensieproses. Die volgende resultate rakende die **motivering** word hier onder deurgegee.

Agt respondente (40%) het aangedui dat *ouers meestal betrokke* is, aangesien hulle die primêre versorger is van die kind. Maree (2008:62) stem saam dat ouers die belangrikste

sosialiseringsagente in 'n kind se lewe is. Dit impliseer dat alles wat in die gesinsopset gebeur, 'n aansienlike invloed op die toekoms van die kind het. Daar kan dus afgelei word dat primêre voorkoming die verantwoordelikheid van die ouers bly. Steyn (2010:142) meld dat afwentelingsprogramme kontak tussen die ouer en diensverskaffers aanmoedig. Die minimum standarde van afwenteling, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) meld verder dat ouers en voogde betrokke moet wees by afwentelingsprogramme. Ouer- en gesinsbetrokkenheid by intervensies is dus noodsaaklik aangesien dit bydra tot die sukses van die proses.

Drie respondente (15%) het aangedui dat die *familie deel vorm van die intervensieproses*. Die mening stem ooreen met dié van Schmid (2007:506) wat noem dat klem geplaas moet word op die handhawing van die kind se band met die gesin en familie. Van der Merwe en Dawes (2009:581,582) gaan verder en noem dat jeugdiges wat kontak met hul gesinne behou, daartoe in staat sal wees om die uitdagings wat hul onder risiko plaas vir misdaadpleging te hanteer.

Drie respondente (15%) het aangedui dat *ouers, familie en gemeenskap* as ondersteuningstelsels betrokke is by die proses. Die siening van respondente word bevestig deur Liese (2002:24) wat meld dat 'n positiewe verhouding met 'n volwassene, hetsy binne of buite die onmiddellike gesin (bv. 'n mentor), dikwels 'n groot bydraende faktor is in die voorkoming van die moontlikheid van onwettige gedrag van onbeheerde kinders. Die gemeenskap speel dus 'n belangrike rol in die herintegrasie en rehabilitasie van die jeugoortreder in die samelewing.

Vier respondente (20%) het aangedui dat hulpbronne nie betrokke is in die intervensieproses nie. Menings in die verband het gewissel van respondente wat voel dat *die meeste ouers afwesig is, sommige geen belangstelling nie of min belangstelling toon tot die meeste ouers het 'n vrees om voor die landdros te verskyn bloot uit onkunde*. Die siening van respondente is in ooreenstemming met die siening van Maree (2008:64), naamlik dat 'n toename in die getal enkelouer- en kinderhuishoudings, sowel as die verhoogde eise van ouers se beroepe daartoe lei dat baie jeugdiges 'n gebrek aan positiewe rolmodelle ondervind. Hollin *et al.* (2002:15) is van mening dat ekonomiese druk die stres van ouerskap, depressie en konflik in die huwelik vererger.

Twee respondente (10%) het aangedui dat hulle *onseker is of hulpbronne betrokke* is, aangesien, volgens hul siening, die gemeenskap dikwels oningelig is omtrent die oortreding

wat gepleeg is en dat ouers weens afstande en werksverpligtinge nie werklik betrokke is by die intervensieproses nie. Dit is so dat die gemeenskap huiwerig is om betrokke te raak, aangesien hulle blootgestel gaan word en bang is vir konflik. Ouerlike betrokkenheid by afwenteling is 'n uitdaging as gevolg van uitdagende werksure/werksomstandighede.

4.7.5 Subtema 3.5: Bydrae van afwentelingsprogramme tot die voorkoming van hermisdaadpleging

Die respondente is gevra of afwentelingsprogramme bydra tot die voorkoming van hermisdaadpleging. Respondente het meer as een antwoord verskaf. Agtien respondente (90%) het aangedui dat afwentelingsprogramme bydra tot die voorkoming van hermisdaadpleging. In Tabel 4.11 kan 'n opsomming gevind word van die narratiewe wat deur 18 deelnemers gegee is, rakende die bydrae van afwentelingsprogramme tot die voorkoming van hermisdaadpleging.

Tabel 4.11: Bydrae van afwentelingsprogramme om hermisdaadpleging te voorkom

Subtema 3.5	Narratiewe
Bydrae van afwentelingsprogramme tot die voorkoming van hermisdaadpleging.	<p>“... <i>die meeste jeugdige wat by programme betrokke is, raak <u>nie weer by misdaad betrokke nie</u>...</i>”</p> <p>“... <i>statistieke bewys dat daar 'n afname is en dat programme effektief is...</i>”</p> <p>“... <i>dit help kinders om perspektief te kry...</i>”</p> <p>“... <i>kinders in konflik met die gereg het die geleentheid om <u>nie dieper in die kriminele stelsel te beweeg nie</u> en sommiges maak positief gebruik van die program...</i>”</p> <p>“... <i>daar is jeugdige wat daartoe in staat is om nie weer by misdaad betrokke te raak nie <u>al is die eksterne “triggers” nog daar...</u></i>”</p>

(N=20)

Twaalf respondente (60%) het aangedui dat *die meeste jeugdige programme deurloop en dus **nie weer by misdaad betrokke raak nie***. Die sieninge van respondente word bevestig, aangesien die doelwitte vir afwenteling soos uiteengesit in die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) ten doel het om die potensiaal vir afwenteling te verminder en te voorkom dat die kind 'n kriminele rekord kry. Kinders word sodoende gemotiveer om produktiewe burgers te word en aangemoedig om verantwoordelikheid te aanvaar vir hul dade.

Vier respondente (20%) het aangedui dat *statistieke bewys dat daar 'n afname is in hermisdaadpleging en dat programme dus effektief is*. Die sieninge van respondente kom ooreen met dié van Muntingh (2008) wat meld dat die persentasie jeugdige in gevangenis tans 2% beloop, terwyl dit in die verlede dubbel die persentasie was. Die afname is te danke

aan NICRO se implementering van verskeie afwentelingsprogramme in Suid-Afrika. Namate afwentelingsprogramme toegeneem het, het die getalle verhoorafwagende jeugdiges en dié wat gevangenisstraf opgelê is, afgeneem (Sloth-Nielsen 2007:326).

Twee respondente (10%) het aangedui dat die programme *kinders help om perspektief te kry* en dus help in die voorkoming van hermisdaadpleging. Die siening van respondente word bevestig deur die minimum standarde, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008), naamlik dat die doel van afwentelingsprogramme is om te verseker dat die kind die impak van sy of haar optrede op ander verstaan.

Een respondent (5%) het aangedui dat kinders wat met die gereg bots die geleentheid het om *nie dieper in die kriminele stelsel in te beweeg nie* en dat sommiges dus positief gebruik maak van die program. Die siening van die respondent word bevestig deur Van der Merwe en Dawes (2009:581,582) wat meld dat programme moet probeer om die risikofaktore wat veroorsaak dat kinders by misdaad betrokke raak te verminder.

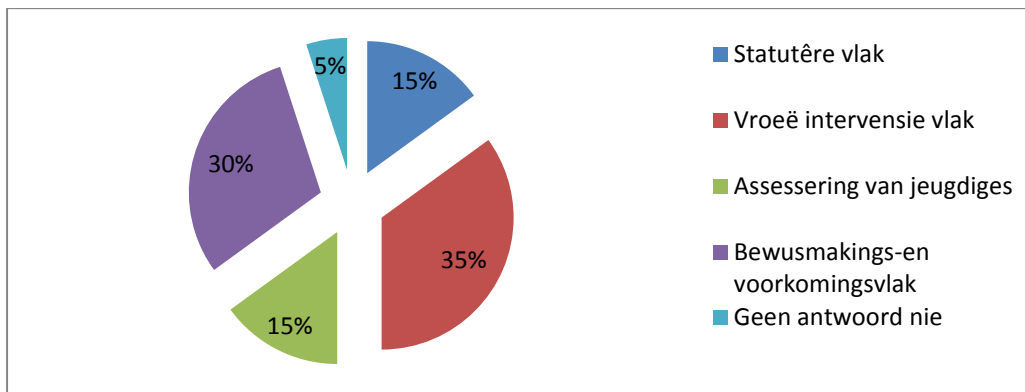
Een respondent (5%) het aangedui dat daar jeugdiges is wat daartoe in staat is om nie weer by misdaad betrokke te raak nie *al is die eksterne “triggers” nog daar*. Die siening van die respondent word bevestig deur die minimum standarde vir afwenteling, aangesien afwentelingsprogramme gebruik word in 'n poging om jeugoortreders te rehabiliteer en hul gedrag te verander, alhoewel jeugdiges dit steeds uitdagend vind, want die omgewing waarin hulle leef word steeds gekenmerk deur geweld, dwelmmisbruik en misdaad. Deur middel van hierdie programme word jeugdiges vaardighede geleer om selfstandig te wees en die omstandighede in hul gemeenskappe te hanteer.

Een respondent (5%) het aangedui dat afwentelingsprogramme *nie bydra tot die voorkoming van hermisdaadpleging nie* en dit gestaaf deur te noem dat die meeste oortreders afwenteling beskou as 'n *straf*, daarom woon hul nie programme by nie. Die siening word bevestig, aangesien jeugdiges oor die algemeen sukkel om verantwoordelikheid te aanvaar vir hul dade en gou ongemotiveerd raak om programme gereeld by te woon.

Een respondent (5%) het aangedui *dat afwentelingsprogramme soms daartoe bydra dat jeugdiges nie weer met die gereg bots nie*. Dit is duidelik dat hierdie respondent nie seker is of afwentelingsprogramme wel bydra om te voorkom dat jeugdiges by misdaad betrokke raak nie, daarom gebruik die respondent die woord “soms”.

4.7.6 Subtema 3.6: Vlakke van dienslewering

Die respondente is gevra om hul mening te gee rakende die vlakke van dienslewering waarop hulle die meeste in hul gevalleladings werk. Respondente het meer as een antwoord verskaf. Die resultate word hier onder deurgegee.

Figuur 4.9: Vlakke van dienslewering (N=20)

Sewe respondente (35%) het aangedui dat hulle meestal op 'n **vroeë intervensievlak** werk. Menings in die verband het gewissel van vroeë intervensiedienste word aangebied ten einde die huidige omstandighede aan te spreek tot respondente wat aandui dat dienste dienooreenkomstig aangebied moet word ten einde hermisdaadpleging te voorkom. Die mening van respondente word bevestig aangesien sekondêre voorkoming fokus op die vroeë identifisering van die jeug wat die risiko loop om misdaad te pleeg en die tipe intervensies wat nodig is om hierdie misdaadpleging te voorkom. Dit verwys ook na intervensies in die lewens van die jeugdige of geïdentifiseerde groepe wat in omstandighede is wat hulle vatbaar maak (dryf) om onbeheerbare gedrag te toon (bv. kinders wat weggegooi, verwaarloos en/of misbruik is, drosters en straatkinders wat hulle dikwels wend tot misdaad om te oorleef). 'n Goeie voorbeeld van 'n sentrum wat betrokke is by die aanspreek van kwesbare jeugdige op 'n sekondêre vlak, is die *Homestead*-program in Kaapstad wat ontwerp is om die probleme wat die jeugdige in die gesig staar aan te spreek en hulle te help om te voorkom dat hulle volwasse oortreders word (die Departement van Welsyn en Bevolkingsontwikkeling, 1999:24). Hierdie program voorsien 'n skuiling vir seuns tot hulle die ouderdom van 18 jaar bereik. Maatskaplike werkers by die skuiling fasiliteer lewensvaardigheidswerkswinkels vir hierdie seuns en help hulle om aansoek te doen vir werk en internskappe.

Vyf respondente (25%) het aangedui dat hul op 'n **bewusmakings- en voorkomingsvlak** werk. Menings in hierdie verband het gewissel van meestal bewusmakingsprogramme by skole om jonger kinders te betrek om misdaadpleging te voorkom tot respondente wat genoem het dat voorkomingsprogramme meestal deur assistent-proefbeamptes aangebied word. Die mening van respondente word aanvaar en die *Captain Crime Stop*-program wat deur die SAPD gekoördineer word, is 'n goeie voorbeeld van 'n voorkomingsprogram wat gereeld by skole aangebied word waarby verskeie ander rolspelers, soos die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling, die Departement Korrektiewe Dienste en die Departement van Justisie betrek word. Die doel van die program is om kinders op te voed oor misdaadvoorkoming en aan hulle wenke te gee oor persoonlike veiligheid. Hulle word ook bewus gemaak van die Stop Misdaad-nommer (08600 10111) en die noodnommer (10111), en ontvang elk 'n klimentol met hierdie besonderhede daarop. Verder word kinders aangemoedig om positiewe verhoudings met en gevoelens van vertroue teenoor polisiebeamptes te ontwikkel. Volgens Carli (2008:10) kan die media op verskillende maniere betrokke raak by misdaadvoorkoming, byvoorbeeld deur die opvoeding van die gemeenskap en kinders oor misdaad en die voorkoming daarvan, aangesien opvoeding die beste manier is om misdaad op 'n primêre vlak in gemeenskappe te voorkom. Die MNet-program, "Against Crime Together (ACT)" in Suid-Afrika wat in die jaar 2000 uitgesaai is, is 'n goeie voorbeeld van die opvoedkundige rol wat die media in misdaadvoorkoming kan speel.

Drie respondente (10%) het aandui dat hul meestal op 'n **assesseringsvlak** werk. Menings in dié verband het gewissel van dat hulle reeds begin het met die nodige leiding en hermotivering om nie weer misdaad te pleeg nie, terwyl die ander respondente aangedui het hulle is slegs verantwoordelik vir die assessering van jeugdiges. Die mening van respondente word bevestig deur die minimum standarde vir afwenteling, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008) wat bepaal dat die jeugoortreder geassesseer moet word voor die staatsaanklaer besluit om die saak af te wentel. Die mening word verder bevestig, aangesien die jeugdige en sy voog tydens die assessering bemaagtig word en die jeugdige gemotiveer word om nie misdaad te pleeg nie.

Drie respondente (15%) het aangedui dat hul op 'n **statutêre vlak** werk. Die mening word bevestig deur Gallinetti (2009:13) wat noem dat daar twee maniere is om jeugoortreders te hanteer, naamlik afwenteling vanaf die kriminele hofstelsel of vervolging ingevolge die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008). Respondente wat op 'n statutêre vlak werk, doen

voorvonnisondersoek en voorsien die hof van voorvonnis-/kinderhofverslae voordat 'n gepaste vonnis oorweeg word, soos uiteengesit in die Wet op Proefdienste (116 van 1991) en die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008). Hier word die fokus geplaas op die straf en behandeling van jeugdiges volgens Frank (2006:10) en Lab (2010:271) ten einde hermisdaadpleging te voorkom.

4.7.7 Subtema 3.7: Aanbevelings vir die voorkoming van hermisdaadpleging

Die respondente is gevra om hul mening te verskaf rakende aanbevelings ten opsigte van die voorkoming van hermisdaadpleging. Respondente het meer as een antwoord verskaf. In Tabel 4.12 kan 'n opsomming gevind word van die narratiewe wat deur die deelnemers gegee is.

Tabel 4.12: Aanbevelings

Subtema 3.7	Narratiewe
Aanbevelings vir die voorkoming van hermisdaadpleging	<p>“... Meer programme moet ontwerp word ten einde die unieke behoeftes van die jeugdiges aan te spreek...”</p> <p>“... Inskakeling van jeugdiges by programme of aktiwiteite soos, bv. sport, drama, dans, kuns en kultuur...”</p> <p>“... Monitering moet plaasvind na afloop van die program...”</p> <p>“Programme moet gebaseer wees op die kind se ouderdom, intellektuele vlak en kultuur...”</p> <p>“... Ouers moet meer betrek word...”</p> <p>“... Betrek die jeugdige se familie, gemeenskap en die slagoffer by die intervensieproses...”</p> <p>“... Programme moet geakkrediteer word...”</p> <p>“... Proefbeamptes moet opgelei word om alle programme aan te bied...”</p> <p>“... Nasorgprogramme moet ingestel word...”</p>

(N=20)

Vyf respondente (25%) het aangedui dat **meer programme ontwerp** moet word ten einde die unieke behoeftes van jeugdige oortreders aan te spreek. Die mening van respondente word bevestig deur die minimum standarde van afwenteling soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008), naamlik dat programme die risikofaktore wat bydra tot die misdadige gedrag aanspreek of verminder (Van der Merwe & Dawes, 2009:581,582).

Vier respondente (20%) het aangedui dat **jeugdiges ingeskakel moet word by programme of aktiwiteite**. Die mening word bevestig, aangesien die minimum standarde vir afwenteling

soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet vereis dat kinders wat deur die hof afgewentel is by gepaste programme wat hul behoeftes aanspreek moet inskakel.

Drie respondente (15%) het aangedui dat ***monitering moet plaasvind na voltooiing van die program***. Die mening stem ooreen met die bepalings van die Wet op Proefdienste (116 van 1991) wat die magte, funksies en pligte van 'n proefbeampte uiteensit, dat moniteringsdienste aan die oortreder gelewer moet word ten einde toe te sien dat hy of sy sy/haar voorwaardes nakom. Dit is egter nie altyd prakties moontlik nie aangesien mannekrag 'n uitdaging is.

Twee respondente (10%) het aangedui dat ***programme gebaseer moet wees op die ouderdom, intellektuele vlak en kultuur van die jeugdige***. Die mening word bevestig deur die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) (2009:76) wat meld dat die volgende faktore in ag geneem moet word wanneer daar met jeugoortreders gewerk word: die afwentelingsopsie moet op 'n toepaslike vlak wees na aanleiding van die kind se kulturele, godsdienstige en taalkundige agtergrond en die opvoedkundige vlak, kognitiewe vermoë en huishoudelike en omgewingsomstandighede moet in ag geneem word; die opsie wat aanbeveel word, moet in verhouding met die kind se omstandighede wees, die aard van die misdryf en die belange van die gemeenskap, sowel as die kind se ouderdom en ontwikkelingsbehoefte.

Twee respondente (10%) het aangedui dat ***ouers*** meer betrek moet word. Die mening word bevestig, aangesien ouerlike betrokkenheid 'n belangrike deel is van die program en help om die suksesse van die intervensies te bepaal. Proefbeamptes moet dus seker maak dat ouers by programme en intervensies betrek word.

Twee respondente (10%) het aangedui dat ***die kind se familie, gemeenskap en die slagoffer betrek moet word by intervensie***. Deel van die minimum standarde is herstellende geregtigheid tussen die slagoffer en die oortreder, alhoewel dit nie in die praktyk so geskied nie. Die slagoffer, sowel as die familie en die gemeenskap word in die meeste gevalle nie by intervensies betrek nie.

Twee respondente (10%) het aangedui dat programme ***geakkrediteer*** moet word. Die mening word bevestig aangesien alle afwentelingsprogramme moet voldoen aan die minimum standarde vir akkreditasie, soos uiteengesit in artikel 55 van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008). 'n Kind kan dus slegs deur 'n landdros verwys word vir afwenteling as die program ingevolge artikel 56(1) geakkrediteer is. Dit blyk volgens respondente dat daar steeds programme is wat nog nie geakkrediteer is nie.

Twee respondente (10%) het aangedui dat *alle proefbeamptes opgelei moet word om alle geakkrediteerde programme aan te bied*. Die mening word aanvaar aangesien 'n gebrek aan opleiding regdeur die hoofstuk sterk na vore gekom het.

Twee respondente (10%) het aangedui dat *nasorgprogramme* ingestel moet word. Dit blyk dat nasorg en monitering na afloop van die programme 'n uitdaging is in die Eden Karoo-streek weens 'n gebrek aan mannekrag en hulpbronne.

4.8 SAMEVATTING

Die doel van die navorsing is om 'n beter begrip te ontwikkel vir die siening van proefbeamptes met betrekking tot die bydrae van afwentelingsprogramme om hermisdadpleging van manlike jeugoortreders te voorkom. In hierdie hoofstuk word die resultate van die empiriese studie weergegee. 'n Oorsig van die navorsingsproses wat gevolg is, is gegee waarna 'n profiel van die respondente bespreek is. Die temas wat in die analise van die data geïdentifiseer is, is bespreek aan die hand van subtemas, kategorieë en narratiewe wat uit die bevindinge van die studie na vore gekom het. Toepaslike literatuur is in die besprekings benut om as literatuurkontrole te dien. Die gevolgtrekkings en aanbevelings wat uit bogenoemde bevindinge voortspruit, word in Hoofstuk 5 bespreek.

HOOFSTUK 5

GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

5.1 INLEIDING

Die fokus van hierdie hoofstuk is om uit te lig of die studie se doelstellings bereik is, waarna gevolgtrekkings en aanbevelings na aanleiding van die bevindinge aangebied word. Daarna word die gevolgtrekkings en aanbevelings gebaseer op die bevindinge, samevattend aangebied. Die doel van die studie is die ondersoek van die siening van proefbeamptes rakende die bydrae van afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders om hermisdaadpleging te voorkom.

Na aanleiding van die inligting soos vervat in die literatuurstudie en empiriese bevindinge, sal gevolgtrekkings en aanbevelings gemaak word. Die aanbevelings kan deur proefbeamptes benut word as riglyn vir dienslewering aan jeugdige oortreders en hul families wat deur die hof na afwentelingsprogramme verwys word.

5.2 GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

Die gevolgtrekkings en aanbevelings word vervolgens ooreenkomstig die hooftemas van die ondersoek aangebied. Die persoonlike informasie of profiel van die proefbeamptes is eerste bestudeer. Daarna is die ander drie komponente van hierdie studie ondersoek, naamlik:

Tema 1 : Jeugmisdaad

Tema 2 : Wetgewing

Tema 3 : Afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders

Die gevolgtrekkings en aanbevelings aangaande bogenoemde geïdentifiseerde temas word geïntegreerd bespreek.

5.2.1 Persoonlike inligting/Profiel van proefbeamptes

Die identifiserende besonderhede handel oor die jare ondervinding van fasiliteerders wat afwentelingsprogramme aanbied, die grootte van elkeen se gevallelading, met die fokus op die aantal huishoudings en aantal persone, sowel as die hoeveelheid adolessente in elkeen se gevallelading met die fokus op aantal meisies en aantal seuns.

Gevolgtrekkings

Volgens die resultate beskik die meerderheid respondente oor werksondervinding op die gebied van proefdienste, maar het nie noodwendig ondervinding in die fasilitering van afwentelingsprogramme nie. Die gevolgtrekking kan dus gemaak word dat die meeste respondente beperkte kennis het weens hul min jare werksondervinding in die fasilitering van afwentelingsprogramme. Dit is duidelik vanuit die resultate dat adolessente seuns meer betrokke is by misdaad as adolessente meisies wat dui op die werklikheid van die tendens.

Aanbevelings

- Daar moet kriteria vasgestel word sodat slegs opgeleide en bekwame proefbeamptes aangewys kan word vir die fasilitering van afwentelingsprogramme.
- Proefbeamptes moet meer betrokke wees by die fasilitering van afwentelingsprogramme.
- Mannekrag moet beskikbaar gestel word sodat proefbeamptes gespesialiseerd kan werk en nie nodig het om op ander gebiede te fokus nie.

5.3 JEUGMISDAAD

5.3.1 Tipe misdaad wat die meeste voorkom in die gevalleladings van respondente

Hierdie afdeling fokus op die tipe misdryf wat die meeste voorkom in die gevalleladings van respondente.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat die meeste respondente aangedui het dat huisbraak en diefstal, besit van verslawingsmiddels, aanranding (gewoon) en aanranding (ernstig), diefstal, verkragting en roof die meeste voorkom in die respondente se gevalleladings. Die gevolgtrekking kan dus gemaak word dat ekonomiese en geweldsmisdrywe die meeste voorkom onder die gevalleladings van respondente in die Eden Karoo-streek. Die oorsake moet dus vasgestel word sodat gepaste dienste aan die kliënte gelewer kan word.

Aanbevelings

- Voorkomingsprogramme rakende misdaad en wangedrag moet op 'n primêre vlak aan kinders in skole aangebied word.

- Gemeenskapswerkprogramme gemik op bewusmaking en die vroeë identifisering van die risikofaktore wat aanleiding gee tot misdaad moet geïmplementeer word.
- Die media kan op 'n primêre vlak gebruik word om gemeenskappe en kinders op te voed oor misdaadvoorkoming.

5.3.2 Faktore wat jeugdige aanspoor om by misdaad betrokke te raak

Die afdeling fokus op die faktore wat volgens die respondente se gevalleladings jeugdige aanspoor om by misdaad betrokke te raak.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat die meeste respondente van mening is dat middelmisbruik, beïnvloeding deur portuurgroepe, armoede en werkloosheid, vroeë skoolverlating, gebrekkige gesinsverhoudinge en swak ouerskapstyle, ledigheid/doelloosheid, 'n afwesige vaderfiguur en swak maatskaplike omstandighede die faktore is wat kinders tot misdaad aanspoor. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat verskeie risikofaktore bydra tot die jeug se betrokkenheid by misdaad en dat hierdie risikofaktore aangespreek moet word ten einde misdaad in gemeenskappe te verminder.

Aanbevelings

- Deeglike assesserings moet deur proefbeamptes gedoen word ten einde die spesifieke behoeftes of uitdagings wat jeugdige ondervind deur programme en intensiewe terapeutiese dienste aan te spreek.
- Potensiële hulpbronne in die kind se lewe moet betrek word by dienslewering.
- Ondersteuningsgroepe soos die *Asibavikele*-projek moet in gemeenskappe gevestig word om kinders wat in moeilike omstandighede verkeer te help en te verwys.
- Mentors moet in gemeenskappe gevestig word om die nodige leiding, insig en ondersteuning aan kinders wat gedragsprobleme openbaar te bied.
- Jeugdige moet ingelig word oor die hulpbronne in hul gemeenskappe waarnatoe hulle kan gaan indien hulle sekere uitdagings ondervind.

5.4 WETGEWING RAKENDE AFWENTELING

Die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) is in 2010 geïmplementeer en bied riglyne aan proefbeamptes wat dienste lewer aan jeugdige oortreders.

5.4.1 Die doel van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008)

Hierdie afdeling fokus op die doel van die Wet op Kindergeregtigheid.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat die meerderheid respondente ooreenstem ten opsigte van die doel van die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008), naamlik om kinders weg te hou van die kriminele hofproses, om kinders bloot te stel aan afwentelingsprogramme, rehabilitasie en maatskaplike intervensies, om die regte van kinders te beskerm, om 'n kriminele geregtigheidstelsel te vestig vir kinders wat met die geregtigheid bots, om in die beste belang van kinders op te tree en dat die Wet is gebaseer op die Grondwet van Suid-Afrika. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat die Wet 'n waardevolle riglyn is en praktisyns op die gebied van proefdienste lei met betrekking tot die implementering van die Wet. Die Wet veroorsaak ook sekere uitdagings, soos beperkte mannekrag en sekere aspekte wat nie duidelik omskryf word nie, daarom kom daar verskillende interpretasies van die Wet voor.

Aanbevelings

- Rolspelers moet gereeld bymekaar kom om uitdagings rakende die implementering van aspekte in die Wet te bespreek en oplossings te vind.
- Inligtingssessies rakende die Wet moet veral in minderbevoorregte gemeenskappe gevestig word.
- Moniterings- en evalueringstaakspanne moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling gevestig word om afwentelingsprogramme gereeld te evalueer.

5.4.2 Die rol van die proefbeampte kragtens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008)

Hierdie afdeling fokus op die rol van die proefbeampte kragtens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008).

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat die groot meerderheid respondente van mening is dat die rol van die proefbeampte kragtens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) soos volg is: om 'n geskikte aanbeveling te maak; om die oortreder te assesser; om die omstandighede waarom die misdaad plaasgevind het te ondersoek; om kinders weg van die kriminele geregtigheidstelsel te verwys; om die wet te verstaan en toe te sien dat dit toegepas word; om

hulp te verleen om hermisdaadpleging te voorkom deur middel van afwentelingsprogramme; om die publiek se belange te beskerm deur middel van die tipe aanbeveling en om voorvonnisverslae op te stel; om ondersoek in te stel na wat in die beste belang van die oortreder is deur middel van die aanbeveling; om nasorgdienste aan die oortreder en sy gesin en getuies in die hof te lewer. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat die meerderheid respondente goed ingelig is rakende hul rol en funksie kragtens die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008).

Aanbevelings

- Proefbeamptes se take moet gereeld hersien word sodat dit kan bydra tot die volle implementering van die Wet.
- Toesighouers moet gereelde sessies met proefbeamptes aanbied, sodat hul kan ontlaai en uitdagings bespreek kan word.

5.4.3 Tipe afwentelingsopsie wat die Wet aan jeugdiges wat met die gereg bots bied

Hierdie afdeling fokus op die tipes afwentelingsopsie wat die Wet aan jeugdiges wat die kriminele stelsel betree, bied.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat 'n groot meerderheid respondente vlak een-afwenteling benut, naamlik lewensvaardighede en vlak twee-afwenteling, naamlik terapeutiese programme. Die vonnisopsies wat die meeste deur respondente benut word, is gemeenskapsgebaseerde vonnis, gedragsmonitering, verpligte skoolbywoning, gesinsgroepkonferensies, boete of alternatief tot 'n boete, program vir seksoortreders program, vonnis van verpligte bywoning in 'n Kinder- en Jeugsorgsentrum, herstellende geregtigheidsintervensies en waarskuwings.

Aanbevelings

- Gereelde forumbyeenkomste tussen die verskeie kantore in die Eden Karoo-streek moet geskied waar gevalle bespreek en moontlike afwentelingsopsies aan die hand van gevallestudies bespreek kan word.
- Suid-Afrika kan ook kers opsteek by ander lande rakende die implementering van programme ten einde hermisdaadpleging te voorkom.

5.5 PROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS

5.5.1 Tipe afwentelingsprogram wat aangebied word vir jeugdige oortreders

Hierdie afdeling fokus op die tipe afwentelingsprogram wat vir jeugdige oortreders ter voorkoming van hermisdaadpleging aangebied kan word.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat al die respondente aangedui het dat hul lewensvaardigheidsprogramme vir jeugdige oortreders aanbied, gevolg deur voorverhoorgemeenskapsdiens en gesinsgroepkonferensies, slagoffer-oortreder-mediasie, wildernisterapie en ander (*Say Stop*-program). Volgens die bevindinge is daar ook ander programme soos die *Say Stop*-program wat nie in die literatuuroorsig bespreek is nie. Dit is dus duidelik dat meer programme ontwerp moet word en dat Suid-Afrika by ander lande rakende die implementering van nuwe programme moet leer.

Aanbevelings

- Meer programme moet ontwerp word ten einde die unieke behoeftes van jeugoortreders aan te spreek.
- Proefbeamptes moet daartoe in staat wees om meer as een afwentelingsprogram aan te bied.

5.5.2 Lewensvaardigheidsprogramme

Hierdie afdeling fokus op die sterkpunte en uitdagings van lewensvaardigheidsprogramme as 'n afwentelingsopsie.

Gevolgtrekkings

Al die respondente het aangedui dat hul lewensvaardigheidsprogramme aanbied. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat die program die oortreder van waardevolle hulpmiddels voorsien en help om risikofaktore wat tot misdaad lei te verminder. Die uitdagings volgens die resultate was dat die bywoning van jeugdiges ten opsigte van bogenoemde program swak is, dat die ouderdom van kinders/jeugdiges, kinders wat op plase woon en mannekrag 'n uitdaging is.

Aanbevelings

- Proefbeamptes moet opgelei word om programme met kinders van alle ouderdomme te fasiliteer.
- Die program moet aangepas word om kinders met lae kognitiewe vermoëns te akkommodeer.
- Meer assistent-proefbeamptes moet aangestel word om hulp te verleen aan proefbeamptes met betrekking tot die swak bywoning, veral wat betref kinders wat op plase woon.
- Programme moet aangebied word volgens die voorgeskrewe handleidings.
- Programme moet by plekke aangebied word wat veilig en toeganklik is vir kinders.

5.5.3 Voorverhoorgemeenskapsdiens

Hierdie afdeling fokus op die sterkpunte en uitdagings van voorverhoorgemeenskapsdiens as 'n afwentelingsopsie.

Gevolgtrekkings

Die proefbeamptes wat deelgeneem het aan die onderhoude was daartoe in staat om die sterkpunte en uitdagings van voorverhoorgemeenskapsdiens te identifiseer. Die sterkpunte van die program, volgens die resultate, is dat jeugdiges deur die program 'n sin vir verantwoordelikheid aanleer en dat die jeugdiges deur middel van die program 'n diens aan die gemeenskap lewer. Die uitdagings, volgens die resultate, was dat dit moeilik is om die program te monitor, dat dit vernederend kan wees en dat plasingagentskappe waar die jeugdiges die diens moet verrig beperk is. Dit kan moontlik die rede wees waarom sommige proefbeamptes nie die program implementeer nie.

Aanbevelings

- Proefbeamptes moet bemagtig word sodat hulle daartoe in staat kan wees om die program te implementeer.
- Assistent-proefbeamptes moet help met die monitering van jeugoortreders wat deur die hof na die program verwys word.
- Die program moet bemark word sodat meer agentskappe gewerf kan word waar jeugdige oortreders hul diens kan verrig.

- Inligtingssessies rakende die doel en uitkoms van die program moet aan hierdie agentskappe aangebied word.
- Jeugdige oortreders moet saam met die gemeenskapsdiens ook 'n program deurloop wat die gevolge van hul betrokkenheid by die misdryf, sowel as voorkoming van hermisdaadpleging bespreek.

5.5.4 Gesinsgroepkonferensie

Hierdie afdeling fokus op die sterkpunte en uitdagings van gesinsgroepkonferensies as 'n afwentelingsopsie.

Gevolgtrekkings

Die proefbeamptes wat deel geneem het aan die onderhoude was daartoe in staat om die sterkpunte en uitdagings van gesinsgroepkonferensies te identifiseer. Die sterkpunte van die program, volgens die resultate, was dat kommunikasie binne die gesin versterk word, probleme uitgesorteer en hanteer word en konflik vermy word. Die uitdagings, volgens die resultate, was dat die jeugdige of gesin dit moeilik vind om openlik te kommunikeer wat kan lei tot gesinskonflik. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat die fasiliteerder van gesinsgroepkonferensie opgelei en bekwaam moet wees, aangesien gesinsgroepkonferensies uitdagend en tot ernstige probleme binne gesinsverband kan lei as dit nie op die regte wyse hanteer word nie.

Aanbevelings

- Die proefbeampte of maatskaplike werker moet deeglik beplan en 'n volledige assessering doen sodat al die risikofaktore uitgelig en die betrokke partye by die proses betrek kan word.
- Gesinsgroepkonferensies vereis 'n ervare en opgeleide professionele persoon, aangesien dit die probleem binne die gesinskonteks kan vererger as dit nie korrek hanteer word nie.
- Inligtingssessies moet deur proefbeamptes in gemeenskappe geïmplementeer word rakende die doel van herstellende geregtigheid.

5.5.5 Slagoffer-oortreder-mediasie

Hierdie afdeling fokus op die sterkpunte en uitdagings van slagoffer-oortreder-mediasie as 'n afwentelingsopsie.

Gevolgtrekkings

Die proefbeamptes wat deelgeneem het aan die onderhoude was daartoe in staat om die sterkpunte en uitdagings van slagoffer-oortreder-mediasie te identifiseer. Die sterkpunte van die program, volgens die resultate, is dat beide partye die geleentheid kry om hul menings te lig; dit wil sê die probleem word opgelos en gevoelens word uitgeklaar, die slagoffer kry die geleentheid om te ontlaai, die oortreder besef dat hy verkeerd opgetree het en die saak word buite die hof geskik. Die uitdagings, volgens die resultate, was dat sommige slagoffers nie belangstel in mediasie nie, en dat dit kan lei tot verdere trauma vir die slagoffer, dat dit moeilik is om al die partye bymekaar te kry en dat sommige proefbeamptes nie toegerus is met die nodige kennis rakende die proses nie. Dit is duidelik dat hierdie proses baie tyd in beslag neem wat proefbeamptes nie het nie vanweë hoë gevalleladings en 'n tekort aan mannekrag.

Aanbevelings

- Proefbeamptes moet gespesialiseerd werk sodat hul genoeg tyd en aandag aan die gevalle betrokke by die proses kan gee.
- Meer aandag moet aan bewusmaking en herstellende geregtighedsprogramme geskenk word sodat oortreders in staat kan wees om weer hul regmatige plek in gemeenskappe in te neem.
- Riglyne vir die implementering van die program moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling in plek gestel word.
- Gereelde toesig moet toegepas word, sodat gevalle bespreek en die nodige leiding gebied kan word.

5.5.6 Wildernisterapie

Hierdie afdeling fokus op die sterkpunte en uitdagings van die wildernisterapieprogram as 'n afwentelingsopsie.

Gevolgtrekkings

Die proefbeamptes wat deelgeneem het aan die onderhoude was daartoe in staat om die sterkpunte en uitdagings te identifiseer, alhoewel die meerderheid aangedui het dat hul nie die program implementeer nie weens 'n gebrek aan opleiding. Die sterkpunte van die program, volgens die resultate, is dat die wildernisterapieprogram 'n geleentheid is vir die jeugdiges,

dit gee aan hulle 'n nuwe perspektief van die lewe, hulle besef dat daar baie dinge in die lewe is om oor positief te wees en jeugdiges ontvang ontlonting binne 'n terapeutiese groep. Die uitdagings, volgens die resultate, was dat daar geen begroting is nie en geen nabygeleë fasiliteite beskikbaar is nie.

Aanbevelings

- Alle proefbeamptes moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling opgelei word om die terapeutiese program aan te bied.
- Fondse moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling beskikbaar gestel word om die program vir jeugdige oortreders aan te bied.
- Die jeugoortreder en sy ouers moet voorberei word voordat die jeugdige die program deurloop.
- Na afloop van die program moet nasorg- en opvolgdienste geskied, aangesien dit 'n intensiewe terapeutiese program is.
- Individuele sessies moet na afloop van die program geskied sodat uitdagings en vordering bespreek kan word.

5.5.7 Fasilitering van ander programme (*Say-Stop*)

Hierdie afdeling fokus op die sterkpunte en uitdagings van die *Say Stop*-program as 'n afwentelingsopsie vir jeugdige oortreders.

Gevolgtrekkings

Die proefbeamptes wat deelgeneem het aan die onderhoude was daartoe in staat om die sterkpunte en uitdagings te identifiseer, alhoewel dit kommerwekkend is dat die meerderheid respondente aangedui het dat hul nie die program implementeer nie weens 'n gebrek aan opleiding of kennis. Die sterkpunte van die program, volgens die resultate, is dat jeugoortreders geen kriminele rekord opgelê word nie, die jeugoortreder word bemagtig ten opsigte van besluitneming, seksopvoeding, die saak word buite die hof hanteer, dit is 'n terapeutiese program wat gebaseer is op die beginsels van herstellende geregtigheid en oortreders doen kennis en vaardighede op om hermisdadpleging te voorkom. Die uitdagings, volgens die resultate, was dat die program gemoderniseer moet word, die begroting is beperk, daar is 'n tekort aan mannekrag, bywoning is nie so goed nie en proefbeamptes is nie almal opgelei om die program aan te bied nie. Die *Say Stop*-program is nie 'n ou program nie en dit mag die rede wees waarom sommige proefbeamptes voel dat die program gemoderniseer

moet word. Die meeste proefbeamptes is redelik nuut op die gebied en het dus nog nie opleiding in al die programme ontvang nie.

Aanbevelings

- Alle proefbeamptes moet opgelei word om die program te fasiliteer.
- Die program moet in staat wees om die spesiale behoeftes van die jong seksoortreder aan te spreek.
- Monitering en evaluering van die program moet gereeld geskied en die program moet gereeld hersien word.
- Voorbereidingsessies moet vooraf met die oortreder en sy ouers/voog gehou word.
- Fondse moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling beskikbaar gestel word om program te implementeer en opvolgessies moet na voltooiing van die program plaasvind om uitdagings en vordering te bespreek.
- Die riglyne van die program moet tydens aanbiedinge deur proefbeamptes benut word.
- Die plek waar die program aangebied word, moet geskik wees.

5.5.8 Programme wat die behoeftes van jeugoortreders aanspreek

Die afdeling fokus op die programme wat van die behoeftes van die jeugdige oortreder aanspreek.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat die groot meerderheid respondente van mening is dat programme die behoeftes van die jeugdige oortreder aanspreek. Die resultate, volgens die sieninge van respondente, is dat die behoeftes van die jeugoortreders aangespreek word, dat die inhoud van die programme die leemtes van die jeugdige oortreder aanspreek, dat programme korrek geïmplementeer moet word en relevante hulpbronne beskikbaar moet wees en dat programme jeugdiges bemagtig om die regte keuses uit te oefen. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat programme daarin slaag is om die spesiale behoeftes van jeugdige oortreders aan te spreek.

Aanbevelings

- Programme moet kinders van alle ouderdomme, kulture en godsdienste akkommodeer.
- Alle programme moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling geakkrediteer word soos vereis deur die minimum standarde vir afwenteling.
- Programme moet gereeld deur proefbeamptes geëvalueer word en die impak daarvan moet gemeet word.
- Die gesin moet deur die proefbeampte by die intervensieproses betrek word.
- Opvolg- en ondersteuningsdienste moet na suksesvolle voltooiing van die program deur proefbeamptes en assistent-proefbeamptes toegepas word.

5.5.9 Betrokkenheid van hulpbronne by die intervensieproses

Die afdeling fokus op die betrokkenheid van hulpbronne by die intervensieproses van die jeugdige oortreder.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat die meeste respondente van mening is dat ouers, familie en die gemeenskap betrokke is by die intervensieproses. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat jeugoortreders potensiële hulpbronne tot hul beskikking het wat hul deur die intervensieproses ondersteun.

Aanbevelings

- Die proefbeamptes moet verseker dat alle moontlike hulpbronne betrokke is by die intervensieproses, aangesien elke hulpbron 'n spesiale rol of funksie het wat moontlik die intervensieproses kan vergemaklik en help om die probleem effektiewer te hanteer.
- Die kommunikasie tussen die betrokke partye is belangrik en moet deur proefbeamptes versterk word, aangesien dit kan bydra tot die doeltreffende bestuur van die probleem op lang termyn.

5.5.10 Bydrae van afwentelingsprogramme om hermisdadpleging te voorkom

Die afdeling fokus op die bydrae van afwentelingsprogramme tot die voorkoming van hermisdadpleging.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan dat die meerderheid respondente van mening is dat afwentelingsprogramme wel bydra tot die voorkoming van hermisdadpleging. Die resultate, volgens die sieninge van respondente, is dat die meeste jeugdiges programme deurloop en dus nie weer by misdaad betrokke raak nie, dat statistieke bewys dat daar 'n afname is in hermisdadpleging en programme dus effektief is, en dat die programme kinders help om perspektief te kry en dus help met die voorkoming van hermisdadpleging.

Aanbevelings

- Proefbeamptes moet die voordele van programme deur veral groepwerk aan potensiële kliënte bekend maak.
- 'n Vennootskapsverhouding moet met die verskeie rolspelers wat as grondslag dien vir intervensies aan jeugoortreders gevestig word.
- Proefbeamptes moet tegnieke of beste praktyke met ander proefbeamptes in die streek deel of beskikbaar stel ten einde die program verder te versterk en uit te brei.

5.5.11 Vlakke van dienslewering

Die afdeling fokus op die vlakke van dienslewering.

Gevolgtrekkings

Die resultate dui aan die meerderheid respondente van mening is dat hul meestal op die vroeë intervensievlak werk, ander het aangedui dat hul meestal op bewusmaking en voorkoming fokus en die res het aangedui dat hulle op 'n assesseringsvlak dienste lewer. Die gevolgtrekking kan gemaak word dat intervensies gewoonlik begin wanneer die probleem reeds gevestig is; dit wil sê die vroeë intervensievlak wat ooreenstem met die sieninge van die meerderheid respondente. Opvolg- en nasorgdienste na voltooiing van programme of terapeutiese intervensies blyk 'n uitdaging te wees, volgens die resultate en dit kan daartoe lei dat jeugoortreders weer in misdaad verval.

Aanbevelings

- Proefbeamptes moet voorkoming en nasorg met jeugdige oortreders as deel van 'n kontinuum van sorg aanspreek.
- Proefbeamptes behoort potensiële kliënte deur ander maatskaplike werkmetodes, soos groepwerk en gemeenskapswerk te betrek.
- Die aanwending van intervensiestrategieë met kinders wat moeilike gedrag openbaar, moet vanuit 'n multidimensionele teoretiese perspektief spruit, byvoorbeeld 'n kliëntgesentreerde perspektief, 'n sterkte perspektief, en 'n bemagtigingsbenadering ten einde die kanse vir hermisdadpleging te verminder.
- Generiese maatskaplike werkdienste behoort op alle vlakke van dienslewering te geskied, terwyl vroeë intervensie en gevallewerk as 'n spesialiteitsgebied in maatskaplike werk beskou word.

5.5.12 Aanbevelings vir die voorkoming van hermisdadpleging

Die afdeling fokus op die aanbevelings vir die voorkoming van hermisdadpleging.

Gevolgtrekkings

Proefbeamptes het in hierdie afdeling hul sieninge weergegee rakende afwenteling deur waardevolle voorstelle te maak wat deur proefbeamptes benut kan word in die fasilitering van afwentelingsprogramme met manlike jeugoortreders. Die meeste aanbevelings deur die respondente stem ooreen met die minimum standarde soos uiteengesit in die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008).

Aanbevelings

- Meer terapeutiese programme moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling ontwerp word ten einde die spesiale behoeftes van jeugoortreders aan te spreek.
- Moniterings- en ondersteuningsdienste moet gereeld deur assistent-proefbeamptes gelewer word nadat die jeugoortreder die program voltooi het.
- Programme moet gebaseer wees op die ouderdom, intellektuele vlak en kultuur van die jeugoortreder.
- Meer aktiwiteite, soos sport, dans, kuns en kultuur moet deel vorm van afwentelingsprogramme om dit interessanter vir jeugdige te maak.

- Ouers van jeugdige oortreders moet meer by die programme en intervensies betrek word.
- Die gesin, die gemeenskap, sowel as die slagoffer moet deel vorm van die intervensieproses.
- Alle programme moet deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling geakkrediteer word.
- Nasorgprogramme moet na voltooiing van die afwentelingsprogram aan die jeugoortreders gebied word.

5.6 VERDERE NAVORSING

Vanuit die bogenoemde gevolgtrekkings word die volgende voortspruitende navorsingsareas aanbeveel:

- Integrering van maatskaplikewerk-metodes om die fenomeen van jeugmisdaad en vroeë identifisering van onbeheerbare gedrag aan te spreek.
- Om 'n assesseringsmodel te ontwerp vanuit 'n multidimensionele teoretiese perspektief ten einde die spesiale behoeftes of uitdagings wat jeugoortreders ondervind aan te spreek.
- Om riglyne in werking te stel wat jeugdige oortreders en hul gesinne motiveer om deel te neem aan die intervensieproses.
- Die ontwikkeling van meer terapeutiese programme om die unieke en veranderende behoeftes van jeugoortreders aan te spreek.

5.7 SAMEVATTING

In hierdie ondersoek was die fokus op die bydrae van afwentelingsprogramme om hermisdaadpleging van manlike jeugoortreders te voorkom. Die Wet op Kindergeregtigheid (75 van 2008) bied duidelike riglyne oor hoe om met jeugoortreders te werk, maar die implementering blyk 'n uitdaging te wees. Die slotsom, soos bepaal deur die resultate, is dat afwentelingsprogramme tot die voorkoming van hermisdaadpleging bydra, alhoewel daar sekere uitdagings is om die hoë standaard soos deur die Wet voorgeskryf na te kom. Die opinies van proefbeamptes wat afwentelingsprogramme fasiliteer sal hier 'n waardevolle bydrae lewer ten einde die uitdagings rakende afwentelingsprogramme en die hoë standaard van die Wet aan te spreek.

Hoofstuk 1 het as 'n inleiding tot die studie gedien, waarna 'n literatuuroorsig in Hoofstukke 2 en 3 weergegee is. In Hoofstuk 4 is 'n empiriese ondersoek gedoen en onderhoude is met 20 respondente gevoer. Die drie temas wat gedurende die ondersoek geïdentifiseer is, is bespreek en geanaliseer. Finale gevolgtrekkings en aanbevelings is in Hoofstuk 5 weergegee. Die doel en doelstellings van die navorsing is bereik, aangesien die navorser beter begrip ontwikkel het vir die aard en omvang van jeugmisdaad en die bydrae van afwentelingsprogramme ten einde hermisdaadpleging te voorkom. Die sieninge van die respondente die teorie is in die meeste gevalle deur die teorie bevestig, naamlik dat die verskeie afwentelingsprogramme wel bydra tot die voorkoming van hermisdaadpleging.

BIBLIOGRAFIE

Agnew, R. 2001. Building on the foundation of general strain theory: specifying the types of strain most likely to lead to crime and delinquency. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 38(4):319-36.

Agnew, R., Matthews, S.K., Bucher, J., Welcher, A.N. & Keys, C. 2008. Socioeconomic status, economic problems, and delinquency. *Youth & Society*, 40(2):159-181.

Ainsworth, M.D.S. 1989. Attachment beyond infancy. *American Psychologist*, 44(4):709-716.

Alexander, N., Gottwald, W. & Trenczek, T. 2010. *Mediation in Germany: the long and winding road*. [Online]. Available: [http://espace.uq.edu.au/eserv/UQ:8895/Global Trends Me.pdf](http://espace.uq.edu.au/eserv/UQ:8895/Global_Trends_Me.pdf) [2011, October 15].

Alltucker, K.W., Bullis, M., Close, D. & Yovanoff, P. 2006. Different pathways to juvenile delinquency: characteristics of early and late starters in a sample of previously incarcerated youth. *Journal of Child and Family Studies*, 15(4):479-492.

Arthur, R. 2006. *Family life and youth offending, home is where the hurt is*. London: Routledge.

Babbie, E.R. 2001. *The practice of social research* (9th ed). Belmont: Wadsworth/ Thomson Learning. Initiative of Open Society Foundation for South Africa.

Babbie, E.S. & Mouton, J. 2001. *The practice of social research*. Cape Town: Oxford University Press.

Badenhorst, C. 2010. Launch and implementation of the Child Justice Act. *Article 40*, 12(1):1-3.

Badenhorst, C. 2011. *Overview of the implementation of the Child Justice Act, 2008 (Act 75 of 2008): good intentions, questionable outcomes*. Pinelands: Criminal Justice Initiative of Open Society Foundation for South Africa.

Baffour, T.D. 2006. Ethnic and gender differences in offending patterns: examining family group conferencing interventions among at risk adolescents. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 23(5-6):557-578.

- Bandura, A. 1969. Social-learning theory of identificatory processes. *In*: Goslin, D.A. (ed.). *Handbook of Socialisation Theory and Research*. Stanford University: Rand McNally & Company, 213-262.
- Barker, R.L. 1991. *The Social Work Dictionary* (2nd ed). VSA: NASW Press.
- Barker, R.L. 2003. *The Social Work Dictionary* (5th ed). Washington DC: NASW Press.
- Barnard, M. 2005. *Drugs in the family: the impact on parents and siblings*. United Kingdom: Rowntree Foundation.
- Bartusch, D.R.J., Lynam, D.R., Moffit, T.E. & Silva, P.A. 1997. Is age important? Testing a general versus a developmental theory of antisocial behaviour. *Criminology*, 35(1):13-48.
- Bezuidenhout, C. & Joubert, S. 2003. *Child and youth misbehaviour in South Africa: a holistic view*. Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Bezuidenhout, F.J. 2008. *A reader on selected social issues* (4th ed). Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Bless, C., Higson-Smith, C. & Kagee, A. 2006. *Fundamentals of social research methods: an African perspective* (4th ed). Cape Town: Juta & Co.
- Botha, M. 2007. *Harnessing wilderness in the rehabilitation of male adolescent offenders in a diversion programme*. Stellenbosch: University of Stellenbosch. (Unpublished Master's dissertation)
- Breetzke, G.D. 2010. A sociostructural analysis of crime in the city of Tshwane, South Africa. *South African Journal of Science*, 106(11/12):1-7.
- Brewer, D.D., Hawkins, J.D., Catalane, R.F. & Necherman, J.J. 1995. Juvenile delinquency among secondary education: a self-report survey. *In*: Howell, J.C., Krisberg, B., Hawkins, J.D. & Wilson, J.J.(eds). *A sourcebook: serious, violent and chronic juvenile offenders*. London: Sage Publications.
- Brink, R.B. 2010. *The child accused in the criminal justice system*. Port Elizabeth: Nelson Mandela Metropolitan University. (Unpublished Master's dissertation)

Brown, S.E., Esbensen, F. & Geis, G. (2007). *Criminology: Explaining crime and its context* (6th ed.). Cincinnati, OH: Anderson.

Bourassa, C. 2007. Co-occurrence of Interparental violence and child physical abuse and its effect on the adolescents behaviour. *Journal of Family Violence*, 22:691-701.

Bundy, C. 2004. Changing behaviour: using motivational interviewing techniques. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 97(44):43-47.

Burchell, J. 2011. *South African criminal law and procedure* (Vol.1: General principles of criminal law) (4th ed). Claremont: Juta.

Carli, V. 2008. *The media, crime prevention and urban safety: a brief discussion on media influence and areas for further exploration*. [Online] Available: [http://www.crimepreventionintl.org/fileadmin/user_upload/Publications/The Media Crime Prevention and Urban Safety ANG.pdf](http://www.crimepreventionintl.org/fileadmin/user_upload/Publications/The_Media_Crime_Prevention_and_Urban_Safety_ANG.pdf) [2012, July 31].

Caroll, A., Hemingway, F., Bower, J., Ashman, A., Houghton, S. & Durkin, K. 2006. Impulsivity in juvenile delinquency: differences among early-onset, late-onset, and non-offenders. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(4):519-529.

Chitsabesan, P., Kroll, L., Bailey, S., Kenning, C., Sneider, S., MacDonald, W. & Theodosiou, L. 2006. Mental health needs of young offenders in custody and in the community. *British Journal of Psychiatry*, 188:534-540.

Choi, J.J. & Severson, M. 2009. "What! What kind of apology is this?": the nature of apology in victim offender mediation. *Children and Youth Services Review*, 31:813-820.

Clough, A.R., Lee, K.K.S. & Conigrave, K.M. 2008. Promising performance of a juvenile justice diversion programme in remote Aboriginal communities, Northern Territory, Australia. *Drug and Alcohol Review*, 27:433-438.

Coie, J.D. & Miller-Johnson, S. 2001. Peer factors and interventions. In: Loeber, R. & Farrington, D.P. (eds). *Child delinquents: development, intervention, and service needs*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 191-209.

Davis, L. & Busby, M. 2006. Diversion as an option for certain offenders: the view of programme participants diverted during the Hatfield court pilot project. *Acta Criminologica*, 19(1):102-114.

De Vos, A.S., Strydom, H., Fouchè, C.B. & Delpont, C.S.L. 2005. *Research at grass roots: for the social sciences and human service professions* (3rd ed). Pretoria: Van Schaik Publishers.

De Witt, M.W. & Oliver, M.I. 1995. *Focussing on the small child-insight from Psychology of Education*. Pretoria: ACACIA Books.

Department of Correctional Services. 2013. *Statistics: 1 January 2012 to 31 December 2013*. Eden Karoo Region: Department of Correctional Services.

Department of Social Development. 2014. *Statistics: 2012/2013 to 2013/2014*. Eden Karoo Region: Department of Social Development.

Department of Welfare and Population Development. 1999. *The national drug master plan*. Pretoria: Drug Advisory Board.

Du Plessis, A. & Louw, A. 2005. *Crime and crime prevention in South Africa: 10 years after*. [Online] Available: http://www.iss.co.za/pubs/other/world_crimconfaug05.pdf [2012, July 31]

Dunkley, C.M. 2009. A therapeutic taskscape: theorising place making, discipline and care at a camp for troubled youth. *Health and Place*, 15:88-96.

Eaton, N.R., Krueger, R.F., Johnson, W., McGue, M. & Lacono, W.G. 2009. *Parental monitoring, personality, and delinquency: further support for a reconceptualisation of monitoring*. [Online]. Available: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2682426>. [2010, February, 11].

Ellis, L. 2005. A theory explaining biological correlates of criminality. *European Journal of Criminology*, 2(3):287-315.

Falkowski, C.L. 2003. *Dangerous drugs* (2nd ed). Minnesota: Hazelden Foundation.

Frank, C. 2006. Missed opportunities: the role of education, health and social development in preventing crime. *ISS Monograph*, 126:10.

Freud, A. 1975. Psychopathology seen against the background of normal development: the Forty-ninth Maudsley Lecture, delivered before the Royal College of Psychiatrists. *The British Journal of Psychiatry*, 129:401-406.

- Fuller, J. 2009. *Juvenile delinquency: mainstream and cross currents*. New Jersey: Pearson Education.
- Furlong, A. 2009. *Handbook of Youth and Youth Adulthood: New Perspectives and Agendas*. Oxon: Routledge.
- Gallinetti, J. & Kussan, D. 2007. *A baseline study of children in the criminal justice system in 3 magisterial districts*. Cape Town: Child Justice Alliance.
- Gallinetti, J. 2004. "Diversion". In: Sloth-Nielsen, J.S. & Gallinetti, J. (eds). *Child Justice in Africa: A Guide to Good Practice*. Cape Town: Community Law Centre, University of the Western Cape.
- Gallinetti, J. 2006. "What happened to the Child Justice Bill?" *S.A. Crime Quarterly*, 17:7-12.
- Gallinetti, J. 2009. *Getting to know the Child Justice Act*. [Online]. Available: <http://www.childjustice.org.za/publications/Child%20Justice%20Act.pdf> [2012, July, 13].
- Gallinetti, J. 2009. *Getting to know the Child Justice Act*. Cape Town: Child Justice Alliance, Community Law Centre, University of the Western Cape.
- Geldenhuys, P.R. 2007. *'n Multidimensionele perspektief op die gesinservaringe en persepsies van manlike jeugoortreders*. Stellenbosch: Universiteit van Stellenbosch. (Ongepubliseerde MA tesis)
- Gentry, C.E. 2004. Has Anything Changed: Sexual Violence in South Africa. Conference Papers presented at the annual meeting of the International Studies Association, 1-11.
- Grinnell, R.M. & Unrau, Y.A. 2008. *Social work research and evaluation: foundations of evidence-based practice*. New York: Oxford University Press.
- Grinnell, R.M. 1997. *Social work research on evaluation: quantitative and qualitative approaches* (3rd ed). Itasca, Illinois: F.E. Peacock.
- Guo, G., Roettger, M.E. & Cai, T. 2008. The integration of genetic propensities into social-control models of delinquency and violence among male youths. *American Sociological Review*, 73(4):543-568.
- Gxubane, T. 2010. A developmental approach to dealing with young offenders: an imperative for probation practice and policy framework. *Social Work*, 46(1):35-43.

Hamilton, Z.K., Sullivan, C.J., Veysey, B.M. & Grillo, M. 2007. Diverting multiproblem youth from juvenile justice: investigating the importance of community influence on placement and recidivism. *Behavioural Sciences and the Law*, 25:137-158.

Hanson, R.F., Self-Brown, S., Fricker-Elhai, A., Kilpatrick, D.G., Saunders, B.E. & Resnick, H. 2006. Relations among parental substance use, violence exposure and mental health: the national survey of adolescents. *Addictive Behaviours*, 31(11):1988-2001.

Harber, C. 2001. Schooling and violence in South Africa: creating a safer school. *Intercultural Education*, 12(3):261-271.

Harris, T. 2009. *A psychocriminological investigation into risk factors contributing to youth sex offending*. Pretoria: University of Pretoria. (MA dissertation)

Hay, C., Fortson, E.N., Hollist, D.R., Altheimer, I. & Schaible, L.M. 2006. The impact of community disadvantage on the relationship between the family and juvenile crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 43(4):326-356.

Herrenkohl, T.I. & Herrenkohl, R.C. 2007. Examining the overlap and prediction of multiple forms of child maltreatment, stressors, and socioeconomic status: a longitudinal analysis of youth outcomes. *Journal of Family Violence*, 22:553-562.

Hoggett, B.M. 1993. *Parents and children – the law of parental responsibility* (4th ed). London: Sweet and Maxwell.

Hollin, C.R.D. & Palmer, E.J. 2002. *Delinquency and young offenders*. Oxford: The British Psychological Society and Blackwell Publishers.

Hook, D. 2002. Critical issues in developmental psychology. In: Hook, D., Watts, J. & Cockcroft, K. (eds). *Developmental psychology*. Lansdowne: University of Cape Town, 343-366.

Jennings, W.G., Maldonado-Molina, M.M., Piquero, A.R. & Canino, G. 2010. Parental suicidality as a risk factor for delinquency among Hispanic youth. *Journal of Youth Adolescence*, 39:315-325.

Johnson, M.C. & Kercher, G.A. 2007. ADHD, strain and criminal behaviour: a test of general strain theory. *Deviant Behaviour*, 28:131-152.

Juhnke, G.A. & Hagedorn, W.B. 2006. *Counselling addicted families: an integrated assessment and treatment model*. New York: Routledge Publishers.

Junger-Tas, J. 2006. Trends in international juvenile justice: what conclusions can be drawn? *International Handbook of Juvenile Justice*, 505-532.

Kalb, L.M. & Loeber, R. 2003. Child disobedience and noncompliance: a review. *Paediatrics*, 111:641.

Kim, H. & Kim, H. 2008. The impact of family violence, family functioning and parental partner dynamics on Korean juvenile delinquency. *Child Psychiatry and Human Development*, 39:439-453.

Kleinhans, L.A. 2013. *Die sieninge van maatskaplike werkers rakende afwentelingsprogramme vir manlike jeugoortreders*. Stellenbosch: Stellenbosch Universiteit. (MA tesis)

Koch, R. & Wood, C. 2002. *Case studies for children with experience of the criminal justice system in South Africa, an exploratory study*. Cape Town: University of Cape Town.

Lab, S.P. 2010. *Crime prevention: approaches, practices and evaluations* (7th ed). Cincinnati, OH: Anderson.

Lancaster, C., Balkin, R.S., Garcia, R. & Valarezo, A. 2011. An evidence-based approach to reducing recidivism in court-referred youth. *Journal of Counselling & Development*, 89(4):488-492.

Leedy, P.D. & Omrod, J.E. 2005. *Practical research: planning and designing* (8th ed). New Jersey: Pearson Education Ltd.

Lelekov, V.A. & Kosheleva, E.V. 2008. On the prevention of juvenile crime. *Russian Education and Society*, 50(9):68-83.

Leoschut, L. & Burton, P. 2009. Building resilience to crime and violence in young South Africans. *Centre for Justice and Crime Prevention*, 4:1-4.

Lescano, C.M., Hadley, W.S. Beausoifeil, N.I., Brown, L.K., D'eramo, D. & Zimskind, A. 2007. A brief screening measure of adolescent risk behaviour. *Child Psychiatry Human Development*, 37:325-336.

- Liese, J. 2002. *From policy to implementation*. Paper delivered at the Youth@Hope Conference, Crime Prevention Centre, Council for Scientific and Industrial Research Prevention. Pretoria, 3 October.
- Loeber, R. & Farrington, D.P (eds). 2001. *Child delinquents: development, intervention, and service needs*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Louw, D. & Louw, A. 2007. *Die ontwikkeling van die kind en die adolessent*. Bloemfontein: ABC Press.
- Luna, E. 2007. Cycle of juvenile justice: an introduction to the Utah Criminal Justice Center Distinguished Lecture. *Journal of Law & Family Studies*, 10:1-10.
- Mangona, L. 2010. System is failing youth. *Sowetan*: 12 May, p.13.
- Maniadaki, K. & Kakouros, E. 2008. Social and mental health profiles of young male offenders in detention in Greece. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 18:207-215.
- Mankayi, A. 2007. *Experiences of parents whose children have completed a diversion programme*. Port Elizabeth: Nelson Mandela Metropolitan University. (Unpublished Master's dissertation)
- Maphila, M.L. 2000. *The self-concept formation of juvenile delinquents*. Pretoria: University of South Africa. (Unpublished Med dissertation)
- Maree, A. 2008. Criminogenic risk factors. In: Bezuidenhout, C. & Joubert, S. (eds), *Child and youth misbehaviour in South Africa: A holistic view* (2nd ed). Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Maroga, M. 2003. Two sides of the same coin? Sector policing and community policing forums. *SA Crime Quarterly*, 6:13-20.
- Martin, D., Martin, M., Dell, R., Davis, C. & Guerrieri, K. 2008. Profile of incarcerated juveniles: comparison of male and female offenders. *Adolescence*, 43(171):607-622.
- McGregor, M. 2010. *An evaluation of the Child Justice Act*. Port Elizabeth: Nelson Mandela Metropolitan University. (Unpublished Master's dissertation)

- Minor, D.M. 2007. *An evaluation of the completion and recidivism rates for a collaborative community and college-based alcohol and other drug offenders diversion program*. Ohio: The College of Education of Ohio University. (DPhil Thesis)
- Morris, K.A. & Morris, R.J. 2006. Disability and juvenile delinquency: issues and trends. *Disability & Society*, 21(6):613-627.
- Muntingh, L. 2008. Submission by the Civil Society Prison Reform Initiative to the Portfolio Committee on Justice and Constitutional Development on the Justice Bill. [Online]. Available: [http://www.childjustice.org.za/submissions/2008 Submissions/CSPR/.pdf](http://www.childjustice.org.za/submissions/2008%20Submissions/CSPR/.pdf). [2008, June 24].
- Muntingh, L.M. 1999. Does diversion work? Children's Rights Project. Community Law Centre. University of the Western Cape. *Article 40*, 1(3):8-20.
- Mutter, R., Shemmings, D., Dugmore, P. & Hyare, M. 2008. Family group conferences in youth justice. *Health and Social Care in the Community*, 16(3):262-270.
- National Institute for Crime Prevention and the Reintegration of Offenders. 2002. *An overview of the activities of NICRO*. South Africa.
- National Youth Development Agency. 2012. [Online] Available: <http://www.nyda.gov.za> [2012, August 1]
- Nieuwenhuis, J. 2007. Qualitative research designs and data-gathering techniques. In: Maree, K. (ed). *First steps in research*. Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Park, S., Morash, M. & Stevens, T. 2010. Gender differences in predictors of assaultive behaviour in late adolescence. *Youth Violence and Juvenile Justice*, 8(4):314-331.
- Paulsen, D.J. 2002. Wrong sides of the tracks: exploring the role of newspaper coverage of homicide in socially constructing dangerous places. *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 9(3):113-127.
- Pelser, E. 2008. *Learning to be lost: youth crime in South Africa*. Discussion paper for the HRSC Youth Policy Initiative, Reserve Bank, 13 May 2008, Pretoria. [Online]. Available: <http://www.hsrc.ac.za/Document-2774.phml> [2010, February 11].

- Petersen, I., Bhana, A. & McKay, M. 2005. Sexual Violence and youth in South Africa: the need for community-based intervention. *Child Abuse & Neglect*, 29(11):1233-1248.
- Piaget, J. 1964. Development and learning. In: Gauvain, M. & Cole, M. (eds). *Readings on the development of children* (2nd ed). New York: W.H. Freeman and Company, 19-28.
- Pogarsky, G., Lizotte, A.J. & Thornberry, T.P. 2003. The delinquency of children born to young mothers: results from the Rochester Youth Development Study. *Criminology*, 41(4):1244-1286.
- Pretorius, J.W.M. (red). 1998. *Sosiopedagogiek, 1998*. Pretoria: J.L Van Schaik.
- Republic of South Africa. 1991. *Probation Services Act No 116 van 1991*. Cape Town: Government Gazette.
- Republic of South Africa. 2007. *Child Care Act 74 of 1983*. Pretoria: Government Printer.
- Republic of South Africa. 2008. *Child Justice Act 75 of 2008*. Pretoria: Government Printer.
- Republic of South Africa. 2008. *Children's Amendment Act No 41 of 2007*. Cape Town: Government Gazette.
- Republic of South Africa. 2009. *Criminal Procedure Act 51 of 1977*. Cape Town: Government Gazette.
- Republic of South Africa. Department of Social Development. 1997. *The White Paper for Social Welfare*. Pretoria: Government Gazette.
- Rocha-Silva, L. 1998. *The nature and extent of drug use and the prevalence of related problems in South Africa: national surveillance*. Pretoria: HSRC.
- Roche, D. 2006. Dimensions of restorative justice. *Journal of Social Issues*, 62(2):217-238.
- Ronis, S. & Borduin, C. 2007. Individual, family, peer and academic characteristics of male juvenile sexual offenders. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 35:153-163.
- Roper, M. 2002. Kids first: approaching school safety. In: Pelsner, E. (ed). *Crime prevention partnerships: lessons from practice*. Pretoria: Institute for Security Studies.
- Rubin, A. & Babbie, E. 2005. *Research methods for social work* (3rd ed). Boston: Brooks/Cole Publishers.

Ryan, J.P., Testa, M.F. & Zhai, F. 2008. African-American males in foster care and the risk of delinquency: the value of social bonds and permanence. *Child Welfare*, 87(1):115-140.

Samara, T.R. 2005. Youth, crime and urban renewal in the Western Cape. *Journal of Southern African Studies*, 31(1):209-227.

Schmid, J. 2007. Quo vadis? Trends in South African child welfare policies. *International Social Work*, 50(4):500-514.

Schurink, C.B., Fouchè, C.B. & De Vos, A.S. 2011. Qualitative data analysis and interpretation. In: De Vos, A.S., Strydom, H., Fouchè, C.B., Delport, C.B. & Delport, C.S.L. *Research at grass roots for the social sciences and human service professions* (4th ed). Pretoria: Van Schaik Publishers.

Sheafor, B.W. & Horejsi, C.R. 2010. *Techniques and guidelines for social work practice* (8th ed). Boston: Pearson Education Ltd.

Sibley, M.H., Pelham, W.E., Molina, B.S.G., Gnagy, E.M., Waschbusch, D.A., Biswas, A., Maclean, M.G., Babinski, D.E. & Karch, K.M. 2011. The delinquency outcomes of boys with ADHD with and without Comorbidity. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 39:21-32.

Siennick, S.E. & Staff, J. 2008. Explaining the educational deficits of delinquent youths. *Criminology*, 46(3):609-635.

Skelton, A. & Batley, M. 2006. *Charting progress, mapping the future: restorative justice in South Africa*. Pretoria: Restorative Justice Centre.

Skelton, A. & Gallinetti, J. 2008. A long and winding road, The Child Justice Bill, civil society and advocacy. *SA Crime Quarterly*, 25:3-9.

Skelton, A. & Tshehla, B. 2008. *Child Justice in South Africa*. [Online]. Available: <http://hawk.ethz.ch/serviceengine/Files/ISN/103622/ipublicationdocumentsingledocument/Ofc9d7da-c20c-4c14-87d5-ac32ceee5ff8/en/MONO150FULL.pdf> [2011, November 6].

Skelton, A. 2011. From cook country to Pretoria: a long walk to justice for children. *North-Western Journal of Law and Social Policy*, 6:413-427.

Sloth-Nielsen, J. 2004. *Child Justice in South Africa: a guide to good practice*. Cape Town: Community Law Centre, University of the Western Cape.

Sloth-Nielsen, J. 2006. "A new vision for child justice in international law". *Article 40*, 9(1):1-4.

Sloth-Nielsen, J. 2007. "A short history of time", charting the contribution of social development service delivery to enhance child justice 1996-2000. *Social Work*, 43(4):317-328.

Somervell, J. & Lambie, I. 2009. Wilderness therapy within an adolescent sexual offender treatment programme: a qualitative study. *Journal of Sexual Aggression*, 15(2):161-177.

SOS Oil. (n.d.). [Online]. Available: <http://www.sosoil.co.za/index.php?pg=48&p=6&n=Captain%20Crime%20Stop>. [2012, July 31].

Steinberg, L., Blatt-Eisengart, I. & Cauffman, E. 2006. Pattern of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful homes: a replication in a sample of serious juvenile offenders. *Journal of Research on Adolescence*, 16(1):47-58.

Steyn, F. 2005. *Review of South African innovations in diversion and reintegration of youth at risk*. Newlands: Open Society Foundation for South Africa.

Steyn, F. 2010. *Approaches to diversion of child offenders in South Africa: a comparative analysis of programme theories*. Bloemfontein: University of the Free State. (Unpublished DPhil thesis)

Steyn, M., Badenhorst, J. & Kamper, G. 2010. Our voice counts: adolescents' view on their future in South Africa. *South African Journal of Education*, 30:169-188.

Strydom, H. 2011. Ethical aspects of research in the social sciences and human service professions. In: De Vos, A.S., Strydom, H., Fouchè, C.B., Delport, C.B. & Delport, C.S.L. (eds). *Research at grass roots for the social science and human professions* (4th ed). Pretoria: Van Schaik Publishers.

Tannenbaum, F. 1938. The dramatization of evil. *Crime and the Community*, 19-20.

Tarry, H. & Emler, N. 2007. Attitudes, values and moral reasoning as predictors of delinquency. *British Journal of Developmental Psychology*, 25:169-183.

Tekin, A. 2010. Wild life recreation: utilizing wilderness adventure therapy to prevent delinquency in minors. *International Journal of Human Sciences*, 7(2):640-654.

- Tränkle, S. 2007. In the shadow of penal law: victim-offender mediation in Germany and France. *Punishment and Society*, 9(4):395-415.
- Tyson, G.A. & Stones, C.R. 2002. South African adolescents' explanations for juvenile delinquency. *South African Journal of Psychology*, 32(3):1-6.
- Tlhoale, O.O. (2003). *The effect of alcoholism in the family on young offenders*. Masters dissertation. Pretoria.
- Umbreit, M.S., Vos, B. & Coates, R.B. 2006. *Restorative justice dialogue: evidence-based practice*. University of Minnesota: Center for Restorative Justice & Peace-making.
- Vaktaalkomitee vir Maatskaplike Werk. 1995. *Nuwe Woordeboek vir Maatskaplike Werk*. Kaapstad: CTP Book Printers (Pty) Ltd.
- Van der Merwe, A. & Dawes, A. 2009. Towards good practice for diversion: the development of minimum standards in the South African Child Justice System. *Journal of Offender Rehabilitation*, 48(7):571-588.
- Waldner, M. 2005. *Parents are responsible for racist attitudes – expert*. City Press, 18 June: 1.
- Walsh, M.A. & Russell, K.C. 2010. An exploratory study of a wilderness adventure programme for young offenders. *Ecopsychology*, 2(4):221-229.
- Walsh, M.A. 2009. *Wilderness adventure programming as an intervention for youthful offenders: self-efficacy, resilience, and hope for the future*. Minnesota: University of Minnesota. (DPhil Thesis).
- Watson, D.W. 2004. Juvenile offender comprehensive re-entry substance treatment. *Journal of Correctional Education*, 55:211-224.
- Wemmers, J. & Cyr, K. 2006. What fairness means to crime victims: a social psychological perspective on victim-offender mediation. *Applied Psychology in Criminal Justice*, 2(2):102-128.
- Wessels, J. 1994. *Lewensvaardigheidskoling as afwentelingsopsie vir jeugdige oortreders in die noordelike gebiede van die Kaapse Skiereiland*. Stellenbosch: Universiteit Stellenbosch. (Ongepubliseerde MA tesis)

Wood, C. 2003. *Diversion in South Africa, a review of policy and practice, 1990-2003*. Pretoria: Institute for Security Studies.

Wood, C. 2003. October. *Diversion in South Africa: a review of policy and practice 1990-2003*. [Online]. Available: [http://www.iss.co.za/pubs/pupers/Paper 79 html](http://www.iss.co.za/pubs/pupers/Paper%2079.html). [2004, November 30].

Zhang, D., Barrett, D.E., Katsiyannis, A. & Yoon, M. 2011. Juvenile offenders with and without disabilities: risk and patterns of recidivism. *Learning and Individual Differences*, 21(1):12-18.

ADDENDUM A: INWILLIGINGSVORM

UNIVERSITEIT•STELLENBOSCH•UNIVERSITY
jou kennisvennoot • your knowledge partner

UNIVERSITEIT STELLENBOSCH INWILLIGING OM DEEL TE NEEM AAN NAVORSING

TITEL : DIE SIENINGE VAN PROEFBEAMPTES MET BETREKKING TOT DIE BYDRAE VAN AFWENTELINGSPROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS OM HERMISDAAD- PLEGING TE VOORKOM.

U word gevra om deel te neem aan 'n navorsingstudie wat aangebied word deur Deon Du-Toit ter voldoening aan die vereistes vir die voltooiing van 'n Meestersgraad in Maatskaplike Werk, in die Lettere en Sosiale Wetenskappe Departement aan die Universiteit Stellenbosch. U is as moontlike deelnemer aan die studie gekies omdat u 'n geregistreerde maatskaplike werker is binne die Proefdienste-eenheid wat afwentelingsprogramme fasiliteer vir manlike jeugoordreders.

1. DOEL VAN DIE STUDIE

Die studie streef daarna om die siening van proefbeamptes wat afwentelingsprogramme met manlike jeugoordreders fasiliteer ten einde hermisdaadpleging te voorkom te evalueer.

2. PROSEDURES

Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, vra ons dat u die volgende moet doen:

Om deel te neem aan 'n gestruktureerde onderhoud wat aangebied sal word in 'n plek wat toeganklik is om die studie uit te voer. Die onderhoud sal min of meer 'n uur neem en u sal die inligting op 'n onderhoudsvorm kan deurgee.

3. MOONTLIKE RISIKO'S EN ONGEMAKLIKHEID

Geen voorsienbare risiko's, ongemak of ongerief kan op hierdie stadium geïdentifiseer word nie.

4. MOONTLIKE VOORDELE VIR PROEFPERSONE EN/OF VIR DIE SAMELEWING

Die voordele van die studie is dat dit waarde sal toevoeg tot die fasilitering van die huidige afwentelings-programme in Suid-Afrika en sodoende hermisdaadpleging binne gemeenskappe verminder.

5. VERGOEDING VIR DEELNAME

Geen vergoeding is beskikbaar vir persone wat aan die studie deelneem nie. Dit is vrywillig.

6. VERTROULIKHEID

Enige inligting wat deur middel van die navorsing verkry word en wat met u in verband gebring kan word, sal vertroulik bly en slegs met u toestemming of soos deur wetgewing vereis, bekend gemaak word. Vertroulikheid sal gehandhaaf word deur middel van beperkte toegang tot inligting wat uit die studie ingesamel is. Alle inligting sal vir rekorddoeleindes in 'n veilige plek gebêre word. Die

inligting wat uit die navorsing ingesamel is, sal in temas gekategoriseer word en in tekseenhede op die rekenaar georganiseer word.

7. DEELNAME EN ONTTREKKING

U kan self besluit of u aan die studie wil deelneem of nie. Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, kan u te eniger tyd u daaraan onttrek sonder enige nadelige gevolge. U kan ook weier om op bepaalde vrae te antwoord, maar steeds aan die studie deelneem. Die ondersoeker kan u aan die studie onttrek indien omstandighede dit noodsaaklik maak.

8. IDENTIFIKASIE VAN ONDERSOEKERS

Indien u enige vrae of besorgdheid omtrent die navorsing het, staan dit u vry om in verbinding te tree met:

Prof. L. Engelbrecht (Studieleier), Departement Maatskaplike Werk, Stellenbosch Universiteit.
Telnr.: 021 8082073
E-pos: lke@sun.ac.za

9. REGTE VAN PROEFPERSONE

U kan te eniger tyd u inwilliging terugtrek en u deelname beëindig, sonder enige nadelige gevolge vir u. Deur deel te neem aan die navorsing doen u geensins afstand van enige wetlike regte, eise of regsmiddel nie. Indien u vrae het oor u regte as proefpersoon by navorsing, skakel met me Maléne Fouché [mfouche@sun.ac.za; 021 808 4622] van die Afdeling Navorsingsontwikkeling, Universiteit Stellenbosch.

VERKLARING DEUR PROEFPERSOON OF SY/HAAR REGSVERTREENWOORDIGER

Die bostaande inligting is aan my,, gegee en verduidelik deur

..... in Afrikaans/Engels en ek is dié taal magtig. Ek is die geleentheid gebied om vrae te stel en my vrae is tot my bevrediging beantwoord. Ek wil hiermee vrywillig in om deel te neem aan die studie. 'n Afskrif van hierdie vorm is aan my gegee.

Naam van proefpersoon/deelnemer

VERKLARING DEUR ONDERSOEKER

Ek verklaar dat ek die inligting in hierdie dokument vervat verduidelik het aan

.....
Hy/sy is aangemoedig en oorgenoeg tyd gegee om vrae aan my te stel. Dié gesprek is in Afrikaans/Engels gevoer en geen vertaler is gebruik nie.

Handtekening van ondersoeker

Datum

Goedgekeur Subkomitee A 25 Oktober 2004

ADDENDUM B: ONDERHOUDSKEDULE**UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH****DEPARTEMENT VAN MAATSKAPLIKE WERK****DIE SIENINGE VAN PROEFBEAMPTES MET BETREKKING TOT DIE BYDRAE VAN
AFWENTELINGSPROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS OM
HERMISDAADPLEGING TE VOORKOM****AFDELING A: PERSOONLIKE INFORMASIE**

1. Hoeveel jaar ondervinding het u as 'n fasiliteerder van afwentelingsprogramme?

	0 - 5	6 - 10	11 - 15	16 - 20
Jare ondervinding				

2. Hoe groot is u gevallelading by benadering?

Aantal huishoudings	
Aantal persone	

3. Hoeveel adolessente het u in u gevallelading?

Meisies	
Seuns	

AFDELING B: JEUGMISDAAD

4. Watter tipe misdaad deur jeugdiges kom die meeste voor in u gevallelading?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Wat is die faktore wat jeugdiges in u gevallelading tot misdaad aangespoor het?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

AFDELING C : DIE WET OP KINDERGEREGTIGHEID (75 van 2008)

6. Wat is na u mening die doel van die Wet op Kinderegeregtheid(75 van 2008)?

.....

.....

.....

.....

.....

7. Wat is na u mening die rol van die proefbeampte ingevolge die Wet op Kinderegeregtheid (75 van 2008)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Watter afwentelingsopsies, na u mening, bied die Wet op Kinderegeregtheid aan jeugdiges wat die kriminele stelsel betree?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

AFDELING D: PROGRAMME VIR MANLIKE JEUGOORTREDERS

9. Watter tipes afwentelingsprogram word aangebied vir jeugdige oortreders?

PROGRAM	JA	NEE
Lewensvaardigheidsprogramme		
Voorverhoorgemeenskapsdiens		
Gesinsgroepkonferensies		
Slagoffer-oortreder-mediasie		
Wildernisterapie		
Ander (noem)		

10. Wat is die sterkpunte en uitdagings van die verskillende programme?

- Lewensvaardigheidsprogramme

STERKPUNTE	UITDAGINGS

- Voorverhoorgemeenskapsdiens

STERKPUNTE	UITDAGINGS

- Gesinsgroepkonferensies

STERKPUNTE	UITDAGINGS

- Slagoffer-oortreder-mediasie

STERKPUNTE	UITDAGINGS

- Wildernisterapie

STERKPUNTE	UITDAGINGS

- Ander (noem en evalueer ook daardie programme n.a.v. sterkpunte en uitdagings)

STERKPUNTE	UITDAGINGS

11. Spreek bogenoemde programme die behoeftes van die jeugdige oortreder aan?

JA	NEE

Motiveer u antwoord?

.....

.....

.....

.....

12. Is die ouers, familie en gemeenskap betrokke by die intervensieproses?

JA	NEE

Motiveer u antwoord?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Dra afwentelingsprogramme by tot die voorkoming van hermisdaadpleging?

JA	NEE

Motiveer u antwoord?

.....

.....

.....

.....

.....

14. Op watter vlak van voorkoming werk u meestal binne u gevallelading? Motiveer u antwoord.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

15. Wat is u aanbevelings t.o.v. afwentelingsprogramme ten einde hermisdadpleging te voorkom?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

BAIE DANKIE !!!

ADDENDUM C: BRIEF VIR GOEDKEURING DEUR DEPARTEMENT VAN MAATSKAPLIKE ONTWIKKELING

Directorate Research, Population and Knowledge Management

Tel: +27 21 483 4595 Fax: +27 21 483 5502
14 Queen Victoria Street, Cape Town, 8000
www.capegateway.gov.za

Reference: 9/2/114/3/2/4

Enquiries: Clinton Daniels/Petro Brink

Tel: 021 483 8658/021 4834512

Mr D Du Toit
121 Alwyn Avenue
Heidelberg
6665

Dear Mr Du Toit

RE: ETHICAL APPROVAL TO UNDERTAKE RESEARCH IN THE DEPARTMENT OF SOCIAL DEVELOPMENT

Your request for ethical approval to undertake research in the Department of Social Development refers. It is a pleasure to inform you that your request has been approved by the Research Ethics Committee (REC) of the Department, subject to the following conditions:

- That the Secretariat of the Research Ethics Committee be informed in writing of any changes made to your research proposal and instruments after permission has been granted and be given the opportunity to respond to these changes.
- That ethical standards and practices as contained in the Department's Research Ethics Policy be maintained throughout the research study, in particular, that written informed consent be obtained from participants. The confidentiality and anonymity of participants, who agree to participate in the research, must be protected in the dissertation and any other publications that may emanate from your research.
- In the undertaking of the approved research, please ensure that any possible conflict of interest as well as influencing of participants to participate through the withholding of information or deception in view of your dual role as researcher and official, is avoided.
- The informed consent forms you have prepared should clearly indicate the following:
- That the Research you are undertaking is for private purposes and that it is subject to the oversight to the Department's Research Ethics Committee (REC). The REC Secretariat's contact details should be provided in the consent form.
- Please note that the Department supports the undertaking of research in order to contribute to the development of the body of knowledge as well as the publication and dissemination of the results of research. However, the manner in which research is undertaken and the findings of research reported should not result in the stigmatisation, labelling and/or victimisation of beneficiaries of its services.